

NÄKÖKULMIA HENKILÖSTÖN KANSAINVÄLISTYMISEEN

Marja-Liisa Kakkonen (toim.)

MAMK
University of Applied Sciences

NÄKÖKULMIA HENKILÖSTÖN KANSAINVÄLISTYMISEEN

Marja-Liisa Kakkonen (toim.)

MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU
MIKKELI 2015

D: VAPAAMUOTOISIA JULKAISUJA – FREE FORM PUBLICATIONS 52

© Tekijä(t) ja Mikkelin ammattikorkeakoulu

Kannen kuva: Marja-Liisa Kakkonen

Taitto- ja paino: Tammerprint Oy

ISBN: 978-951-588-508-1 (nid)

ISBN: 978-951-588-509-8 (PDF)

ISSN: 1458-7629

julkaisut@xamk.fi

ESIPUHE

Korkeakoulujen kansainvälisyysstrategian 2009 - 2015 mukaan yhtenä tavoitteena on aidosti kansainväliset korkeakouluuyhteisöt. Tällöin tavoitteena on ollut, että korkeakoulun henkilöstön kansainvälinen kokemus ja kansainväliset yhteydet parantavat tutkimusten ja opetuksen laatua sekä tukevat opiskelijoiden kansainvälistymistä. Lisäksi korkeakoulujen odotetaan tarjoavan korkeatasoista vahvuusalueilleen keskittyvää vieraskielistä opetusta ja hyödyntävän aktiivisesti kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksia sekä eurooppalaisessa että pohjoismaisessa yhteistyössä. Suomen korkeakoulujärjestelmän keskeisiä heikkouksia ulkomaisiin kilpailijoihin verrattuna on vähäinen kansainvälisyys. Vaikka Suomeen saapuu yhä enemmän ulkomaalaisia opiskelijoita ja asiantuntijoita vaihtoon, Suomesta ulkomaille vaihtoon lähtevien määrä ei ole kasvanut samassa tahdissa.

Vuonna 2014 Mikkelin ammattikorkeakoulun liiketalouden laitoksen kansainväliset vaihtojen tavoitteet saavutettiin ja itse asiassa ylitettiin niin opiskelijavaihdossa kuin henkilöstövaihdossakin. Liiketalouden laitokselle saapui 45 opiskelijaa yli kolmen kuukauden vaihtoon ja omia opiskelijoita lähti vaihtoon eri maihin yhteensä 35 henkilöä. Myös henkilöstön kansainvälinen liikkuvuus oli vilkasta: liiketalouden laitokselle saapui yhteensä 52 professoria, opettajaa tai muuta henkilöstön jäsentä ja oman henkilöstön vaihtoluku oli puolestaan 44 vaihtoa (min. 5 päivää), liiketalouden henkilöstömäärän ollessa 30 työntekijää vuonna 2014.

Liiketalouden opettajat käyvät melko aktiivisesti Erasmus-vaihdossa ja raportoivat niistä Erasmus-ohjeiden mukaisesti. Tämä julkaisu käsittelee liiketalouden henkilöstön kansainvälistymistä erityisesti muissa kuin Erasmus-opettajavaihdossa, jotta entistä paremmin ymmärretään kv-vaihtojen monipuoliset mahdollisuudet. Julkaisun artikkelit pyrkivät havainnollistamaan erilaisten vaihtojen tavoitteita ja sisältöä. Artikkelien teemat ja kohteet on puolestaan valittu siten, että ne kuvaisivat monipuolisesti erilaisten vaihtojen mahdollisuuksia ja tärkeyttä ammattikorkeakoulun toiminnan ja henkilökunnan osaamisen kehittymisen näkökulmasta.

Julkaisu sisältää yhteensä 10 artikkelia. Artikkelit kuvaavat monipuolisesti erilaisia lyhyitä kansainvälistymisen muotoja. Osa artikkeleista kuvaa verkostoyhteistyöhön ja verkostossa toimimiseen liittyviä vaihtoja (SPACE ja IBSEN) ja osa taas eri hankkeisiin liittyviä vaihtoja (NoRu ja Open House). Lisäksi artikkeleissa käsitellään partneriyhteistyön kehittämistä, englannin kielen tehovalmennukseen osallistumista ja konferenssiosallistumisia ja niiden merkityksiä henkilöstön osaamisen kehittymiselle. Kaiken kaikkiaan julkaisun tarkoituksena on dokumentoida erilaisten matkojen tavoitteita ja toteutuksia.

Lisäksi julkaisun avulla voidaan jakaa muille kokemuksia ja hyviä käytänteitä henkilöstön kansainvälistymiseen liittyen. Näin julkaisu parhaimmillaan kannustaa ja motivoi myös sellaisia henkilöitä harkitsemaan asiantuntijavaihtoon lähtöä, jotka eivät ole vielä olleet kovin aktiivisia oman kansainvälistymisensä suhteen.

Mikkelissä 16 huhtikuuta 2015

Marja-Liisa Kakkonen
Koulutusjohtaja
Liiketalouden laitos (Mamk)

KIRJOITTAJAT

Reijo Honkonen

KTM, lehtori

Kirsi Itkonen

MMM, lehtori

Johanna Jalkanen

FM, lehtori

Marja-Liisa Kakkonen

KTT, KT, koulutusjohtaja

Mailis Kervinen

KTM, lehtori

Mikhail Nemilentsev

KTT, lehtori

Anna Ollanketo

tradenomi YAMK, projektipäällikkö

Petra Paasonen

BBA, sihteeri

Anna-Maija Torniainen

BBA, projektityöntekijä

Tiina Tervaniemi

KTM, projektiasiantuntija

SISÄLTÖ

ESIPUHE	3
<i>Marja-Liisa Kakkonen</i>	
KIRJOITTAJAT	5
OSALLISTUMINEN EUROOPPALAISEEN SPACE- VERKOSTO-TAPAAMISEEN JA -KONFERENSSIIN BARCELONASSA	9
<i>Marja-Liisa Kakkonen, Anna-Maija Torniainen ja Petra Paasonen</i>	
DIGITAL BUSINESS DEVELOPMENT -OPINTOJAKSON KUVAAUS JA ESITTELY EUROOPPALAISEN SPACE- VERKOSTON SYYSKOKOUKSESSA	14
<i>Anna-Maija Torniainen</i>	
PROJEKTIT SPACE -VERKOSTON SYYSTAPAHTUMAN OHJELMASSA	23
<i>Tiina Tervaniemi</i>	
NORU -PROJEKTIN KOULUTUSSEMINAARI PIETARISSA	28
<i>Marja-Liisa Kakkonen, Reijo Honkonen, Kirsi Itkonen, Mikhail Nemilentshev ja Johanna Jalakanen</i>	
OSALLISTUMINEN IBSEN -VERKOSTON KOKOUKSEEN YHTEISTYÖN KEHITTÄMISEN NÄKÖKULMASTA	36
<i>Marja-Liisa Kakkonen ja Anna Ollanketo</i>	
ENGLANNIN KIELEN TEHOVALMENNUSSESSA MALTALLA	43
<i>Mailis Kervinen</i>	

OSALLISTUMINEN ABSRC -KONFERENSSIIN MILANOSSA	50
<i>Marja-Liisa Kakkonen, Mikhail Nemilentsev, Anna-Maija Torniainen, Petra Paasonen ja Tiina Tervaniemi</i>	
KANSAINVÄLISTYMINEN KOULUTUKSESSA JA OPETUSTYÖSSÄ KAKSOISKANSALAISUUDEN NÄKÖKULMASTA	61
<i>Mikhail Nemilentsev</i>	
ODENSEN, PIETARIN JA MILANON MATKOJEN REFLEKTOINTI	67
<i>Mikhail Nemilentsev</i>	
YRITTÄJYYS- JA INNOVAATIOKONFERENSSIIN OSALLISTUMINEN BANGKOKISSA	74
<i>Marja-Liisa Kakkonen</i>	
LOPUKSI	81
<i>Marja-Liisa Kakkonen</i>	
LIITE	83

OSALLISTUMINEN EUROOPPALAI- SEEN SPACE VERKOSTOTAPAAMI- SEEN JA -KONFERENSSIIN BARCELONASSA

Marja-Liisa Kakkonen, Anna-Maija Torniaainen ja Petra Paasonen

JOHDANTO

Eurooppalainen Liiketalouden ja kielten opintojen verkosto (SPACE) perustettiin Lilllessä, Ranskassa vuonna 1989. Nykyään verkostoon kuuluu yli 60 partnerikorkeakoulua 28 maasta. Itse asiassa verkosto on muuttunut vuosien saatossa monialaisiksi – nykyään sen toimintaan osallistuu asiantuntijoita liiketalouden ja kielten lisäksi matkailun, yrittäjyyden, viestinnän, kulttuurien ja koulutuksen alalta. Verkoston mottona on ”learning by sharing”, mikä kuvaa hyvin verkoston toimintaa käytännössä. Verkostossa toimivien jäsenkorkeakoulujen välinen yhteistyö tapahtuu ja perustuu pääosin verkoston komitioiden eli työryhmien avulla. Verkostossa on kahdeksan työryhmää, joista Yrittäjyys-työryhmä (Entrepreneurship Committee) on yksi ja se on toiminut vuodesta 2010 alkaen. Verkoston jokaisessa komiteassa on puheenjohtajan lisäksi 1 - 4 pysyvää jäsentä, jotka suunnittelevat ja toteuttavat erilaisia aktiviteetteja verkoston kaikille jäsenille. Useimmat näiden työryhmien jäsenet ovat osallistuneet verkoston kokouksiin monta kertaa viime vuosien aikana, joten toistensa tunteminen tukee sujuvaa ja tuloksellista yhteistyötä. Lisätietoa verkostosta on saatavilla www.space-eu.info -sivustolla.

Tämä paperi kuvaa kirjoittajien osallistumista SPACE-vuosikokoukseen, joka pidettiin Barcelonassa huhtikuussa 2014. Artikkelissa esitellään kuitenkin ensin Yrittäjyyskomitea ja sen toiminta, minkä jälkeen kuvataan Barcelonan vuosikokouksen ohjelma. Sen jälkeen pohditaan kokouksen ja konferenssin antia kahdesta näkökulmasta: ensimmäistä kertaa SPACE-verkoston kokoukseen osallistuvina ja konferenssipaperin esittäjinä kaksi kirjoittajista reflektoi kokemuksiaan sekä oman kontribuutioni että oppimiseni näkökulmasta. Ensimmäinen tämän artikkelin kirjoittajista on puolestaan osallistunut aktiivisesti verkoston toimintaan jo vuodesta 2006 alkaen ja hän tarkastelee tapahtumaa erityisesti yhteistyön kehittämisen ja edistämisen näkökulmasta. Lopuksi artikkelissa tehdään yhteenveto tapahtumaan osallistumisesta ja esitetään johtopäätökset.

YRITTÄJYYSKOMITEA

SPACE-verkoston yrittäjyyskomitea on perustettu vuonna 2010 ja se edistää yrittäjyyskoulutusta korkeakouluissa eri tavoin. Yrittäjyyskomitean tavoitteena on tukea SPACE-jäseniä yrittäjyyden ja sisäisen yrittäjyyden koulutuksissa ja valmennuksissa. Lisäksi toisena päätavoitteena on tukea ja kannustaa yrittäjyyskoulutuksen toimijoita jakamaan tietoa ja hyviä käytänteitä muille jäsenille.

Marja-Liisa Kakkonen on ollut Yrittäjyyskomitean jäsen alusta alkaen. Hänet valittiin komitean puheenjohtajaksi huhtikuussa 2012. Puheenjohtajan lisäksi komiteassa on ollut kolme pysyvää jäsentä: Filip Burgelman (Mechelen Lessius University College (BE)), Oevind Strand Aalesund (University college (NO)) ja Krista Tuulik (Entrepreneurship University of Applied Sciences (EST)). Yrittäjyyskomitea työskentelee tiiviissä yhteistyössä SPACE-verkoston toisen komitean (Hospitality and Tourism management committee) kanssa, koska näillä komitioilla on osittain samoja tavoitteita yrittäjyyskoulutuksen ja yrittäjyyden edistämiseksi. Barcelonan vuosikokouksessa pohdittiin komiteoiden yhteistyömahdollisuuksia ja elokuussa 2014 järjestettiin tapaaminen Antwerpenissä yhteistyön konkretisoimiseksi käytännön aktiviteeteiksi.

KUVA 1. Työryhmien toinen tapaaminen järjestettiin Antwerpenissä elokuussa 2014 (kuva Nida Mačerauskienė)

SPACE-VERKOSTOTAPAAMINEN BARCELONASSA

SPACE-verkoston vuosikokous ja konferenssi järjestettiin Barcelonassa huhtikuussa 2014. Ohjelma sisälsi verkoston vuosikokouksen ja konferenssin lisäksi työryhmien palaverit ja muuta kaikille yhteistä ohjelmaa (ks. liite 1). Liiketalouden laitokselta tapahtumaan osallistui neljä henkilöä, jotka esittivät konferenssissa tutkimuspapereitaan. Marja-Liisa Kakkonen osallistui myös yrittäjyyskomitean työskentelyyn tapahtuman aikana. Open House -hankkeen projektityöntekijä Anna-Maija Torniainen haastatteli verkoston jäseniä hankkeen benchmarking-tutkimusta varten.

Mamkin Open House (Työelämälähtöisen TK-toiminnan kehittäminen ammattikorkeakoulussa) -hankkeen tavoitteena on kehittää ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehittämistoimintaa lisäämällä osaamisen vaihtoa työelämän kanssa. Open House -hanke lisää opettajien ja opiskelijoiden yhteistyötä työelämän asiantuntijoiden kanssa, lisää opettajien pitkäkestoisia työelämäjaksoja, kehittää asiantuntijoiden, opettajien ja opiskelijoiden tutkimus- ja kehittämisvalmiuksia ja hankkeen aikana pilotoidaan tutkimus- ja kehittämistoimintaan ja yritys yhteistyöhön kannustavia uusia oppimisympäristöjä. Hankkeessa benchmarkattiin kevään 2014 aikana kansainvälisten korkeakoulujen tutkimus- ja kehitysvalmiuksia painottaen Open House -hankkeen tavoitteita. Materiaalia kerättiin myös SPACE-konferenssin aikana haastatellen korkeakoulujen edustajia ja keräten heidän näkemyksiään korkeakoulujensa TK-toiminnasta. Open House -hankkeen projektityöntekijä Anna-Maija Torniainen haastatteli seuraavia korkeakoulujen edustajia: Entrepreneurship UASista (EUAS) Virosta, Aalesund University Collegesta (AaUC) Norjasta ja AP University Collegesta (AP) Belgiasta.

SPACE-verkostotapaaminen sisälsi kolmepäiväisen ohjelman. Ensimmäisenä päivänä keskityttiin johtoryhmän ja erilaisten työryhmien työskentelyyn ja kokouksiin. Ensimmäisen päivän tärkein tapahtuma oli kuitenkin SPACE-verkoston vuosikokous, jossa käsiteltiin verkoston sääntöjen määräämät asiat. Toisena päivänä SPACE-presidentin virallisen avauspuheen jälkeen esiintyivät konferenssiin kutsutut puhujat (keynote speakers). Tämän jälkeen verkoston jäsenten oli mahdollista tiedottaa ja esittää muille omia ajankohtaisia asioitaan ennen esitystä projekteista, joissa SPACE on mukana. Myöhemmin olivat vuorossa konferenssiesitykset, joita esitettiin samanaikaisesti kolmessa eri sessiossa. Viimeisenä päivänä aamupäivä sisälsi lisää konferenssiesityksiä ja kaksi työpajaa. Verkostotapaaminen päättyi yhteenvetoihin ”Summer Camp 2013” tapahtumasta ja koko Barcelonan tapahtumasta.

Anna-Maija Torniainen ja Petra Paasonen esittivät konferenssipaperin, jossa kuvattiin 24 tunnin haasteen pilotointia kansainväliselle opiskelijaryhmälle. 24 tunnin haaste suunniteltiin, organisoitiin ja hallinnoitiin osana seminaaria ”Bridging entrepreneurship education between Russia and Nordic countries”- seminaarissa. Seminaari järjestettiin Mikkelin ammattikorkeakoululla elokuussa 2013. Seminaari oli yksi ”The Innovative Entrepreneurship in Nordic-Russian Context” -hankkeen tapahtumista. Konferenssipaperi keskittyi kuvaamaan opiskelijänäkökulmaa tapahtumasta, joka pilotoitiin Mikkelin ammattikorkeakoulun Liiketalouden laitoksella ensimmäistä kertaa. Haaste toteutettiin opintojaksona nimeltä ”Innovation Competences” yhteistyössä yrityksen kanssa. Opintojakso koostui ryhmätyöskentelystä, esityksistä ja lopuraportista ryhmittäin. Ryhmien lopputulokset esiteltiin viimeisenä tapahtumapäivänä kaikille seminaarivieraille sekä toimeksiantajayrityksen yrittäjille. Tarkoituksena oli jakaa hyviä käytänteitä ja 24 tunnin haasteen pilotoinnin tuloksia. Marja-Liisa Kakkonen toimi verkostotapahtumassa yrittäjyyskomitean puheenjohtajana. Komitean kokouksen yhtenä pääteemana oli elokuussa 2014 Mikkelissä järjestettävä Summer in SPACE –tapahtuma ja sen käytännön järjestelyt. Marja-Liisa Kakkosen toinen rooli oli konferenssipaperin esittäjänä. Myös hänen konferenssipaperi liittyi Mamkissa menossa olevaan NORU-hankkeeseen. Konferenssipaperin ja -esityksen nimi oli Innovative Entrepreneurship Education in Nordic-Russian context.

YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Konferenssin ohjelma sisälsi verkoston vuosikokouksen lisäksi melko paljon myös muuta ohjelmaa ja rakentui lähinnä tapaamista, komiteatyöskentelystä ja papereiden esittämistilaisuuksista. Muiden osallistujien esityksien kuuntelu oli opettavaisia sekä aiheiltaan että esitystavoiltaan. Olennaisen tärkeää esittäessään omaa paperia on kertoa taustat ja pohjustaa esitys tarpeeksi hyvin, jotta kuulijat ymmärtävät, mistä artikkelissa on oikeasti kyse. Artikkelin esittämiseen kannattaa siis panostaa, jotta saa kuulijat oikeasti kiinnostumaan aiheestasi ja ymmärtämään sanomaasi.

Barcelonan konferenssin aikataulu oli suhteellisen tiukka. Ohjelma alkoi aikaisin aamulla ja jatkui pitkälle iltaan. Tämä toimi loistavasti, sillä ei tarvinnut miettiä kuljetuksia ja aikataulutusta kulkemisen suhteen. Osallistuminen tämän kaltaisiin konferensseihin on oiva työkalu verkostojen laajentamisessa ja uuden oppimisessa. Osallistujia on monista korkeakouluista eri puolilta Eurooppaa, joten yhteistyömahdollisuuksien kartoittaminen tällaisten tapahtumien aikana onnistuu mainiosti. Uusien yhteyksien luominen ja uusien ideoiden saaminen ovat jo itsessään hyviä esimerkkejä konferenssien ja kansainvälisten vaihtojen hyödyllisyydestä.

KUVA 2. Barcelonan satama-alue (kuva Petra Paasonen)

LÄHTEET

Kakkonen, Marja-Liisa 2014. Innovative Entrepreneurship Education in Nordic-Russia Context. Teoksessa Kakkonen, Marja-Liisa (toim.) Innovative teaching and learning methods in multicultural environments. Mikkelin ammattikorkeakoulu. Mikkeli 2014. Vapaamuotoisia julkaisuja 33, 7 – 17.

Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia 2009 – 2015. Opetusministeriön julkaisuja 2009:21. Opetusministeriö. Helsinki:Yliopistopaino.

Torniainen, Anna-Maija & Paasonen, Petra 2014. Arranging of the 24h Challenge in a multicultural context. Teoksessa Kakkonen, Marja-Liisa (toim.) Innovative teaching and learning methods in multicultural environments. Mikkelin ammattikorkeakoulu. Mikkeli 2014. Vapaamuotoisia julkaisuja 33, 38 – 57.

DIGITAL BUSINESS DEVELOPMENT -OPINTOJAKSON KUVAUS JA ESITTELY EUROOPPA- LAISEN SPACE-VERKOSTON SYYSKOKOUKSESSA

Anna-Maija Torniainen

JOHDANTO

SPACE-verkostossa (SPACE European Network For Business Studies and Languages) lanseerattiin ”Summer in SPACE” -konsepti kesällä 2013, kun tapahtuma toteutettiin ensimmäistä kertaa Norjassa. Digital business development -opintojakso, Summer in SPACE 2 järjestettiin Mikkelin ammattikorkeakoululla (Mamk) 4.-22.8.2014 välisenä aikana. Digital business development -opintojaksolle osallistui 31 kansainvälistä opiskelijaa eri maista. Kolmen viikon aikana Mamkiin saapui kahdeksan luennoitsijaa eurooppalaisen SPACE-verkoston kautta. Opintojakso toteutettiin vaihtuvan opettajan mallilla, ja opiskelijoiden projektityöskentelyä ohjasivat suomalaiset opettajat. Opiskelijat syntyivät digitaaliseen liiketoimintaan ja työstivät luentojen ohessa toimeksiantoja Mikkelin Puhelin Oyj:lle (MPY:lle). Opiskelijat ideoivat yrityksen palvelutoiminnan kehittämistä ja kartoittivat yritykselle markkinoita kotimaissaan ja muissa potentiaalisissa vientikohteissa. Opintojakson viimeisenä päivänä opiskelijat esittelivät ryhmiensä tuotokset toimeksiantajayrityksen edustajille.

Opiskelijat työskentelivät monikulttuurisissa ryhmissä opintojakson ajan. Mukana oli Mamkin IT-Business Management -alojen lisäksi opiskelijoita eri korkeakouluista Belgiasta, Kosovosta, Portugalista, Saksasta, Unkarista ja Tanskasta. Opiskelijaryhmät työstivät MPY:lle kahta eri casea. Molemmat caset tukivat MPY:n palvelutoiminnan kehittämistä. Seniorin älykoti -toimeksiannossa tehtävänä on suunnitella, kuinka Seniorien älykoti -konsepti pystytään kaupallistamaan. Seniorien älykoti on teknologinen ratkaisu, jonka tavoitteena on mahdollistaa seniorikansalaisten kotona asuminen mahdollisimman pitkään. Tapahtumasovellus-toimeksiannossa tavoitteena on suunnitella ja ideoida tapahtumien ympärille rakentuvaa digitaalista palvelukokonaisuutta.

Digital business development -opintojakso toteutettiin osana Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamaa Työelämälähtöisen TK-toiminnan kehittäminen ammattikorkeakoulussa, Open house -hanketta (1.12.2013 – 31.12.2015). Hanke vahvistaa ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehitystoimintaa. Hankkeen tavoitteena on kehittää ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehittämistoimintaa lisäämällä osaamisen vaihtoa työelämän kanssa eli lisätä opettajien ja opiskelijoiden yhteistyötä työelämän asiantuntijoiden kanssa, lisätä opettajien pitkäkestoisia työelämäjaksoja, kehittää asiantuntijoiden, opettajien ja opiskelijoiden tutkimus- ja kehittämisvalmiuksia ja pilotoida tutkimus- ja kehittämistoimintaan ja yritys yhteistyöhön kannustavia uusia oppimisympäristöjä. Lisätietoa saatavilla www.mamk.fi/open-house-sivustolla. Tämän artikkelin tarkoituksena on raportoida opintojakson toteutusta ja tuloksia. Artikkelin sisältö perustuu esitykseen, joka pidettiin SPACE-verkoston syyskokouksessa Leedsissä lokakuussa 2014.

ESITYS SPACE-VERKOSTON SYYSKOKOUKSESSA

Digital business development -opintojakson sisältöä, toteutusta ja tuloksia esiteltiin SPACE -verkoston syyskokouksessa Leedsissä, Englannissa 8.-10.10.2014. Verkostolle esiteltiin tapahtumakokonaisuutta järjestäjän näkökulmasta painottuen erityisesti suunnittelutyöhön ja yritys yhteistyöhön.

KUVA 1. Syyskokouksen tapahtumapaikka Leeds Beckett University, Leeds (kuva Anna-Maija Torniainen)

Suunnittelutyö

Opiskelijat valittiin opintojaksolle SPACE-verkostossa olevien partnerikorkeakoulujen kautta. Jokainen Summer in SPACE -tapahtumaan osallistuva luennoitsija markkinoi tapahtumaa omille opiskelijoilleen ja ”esivalitsi” lopulta sopivimmat opiskelijat hakijoiksi opintojaksolle. Opiskelijoiden valintakriteereinä korostuivat motivaatio- ja kommunikaatiotekijät sekä kielitaito. Opiskelijoiden hakuprosessi käynnistyi SPACE-verkoston verkkosivuilla täytettävän hakemuksen kautta. Opiskelijat kirjoittivat hakemuksen lisäksi myös motivaatiokirjeen. Motivaatiokirje osoitti opiskelijoiden halukkuutta osallistua opintojaksolle ja antoi tarvittavia näyttöjä myös opintojakson työkielen, englannin kielen taidosta.

Käytännön asiat

Opiskelijat asuivat kolmen viikon ajan hotelli Uusikuussa Mikkelissä. Hotelli on sijainniltaan ”lähellä kaikkea”, joten liikkuminen kampukselle ja kaupunkiin oli vaivatonta. Halukkailla oli käytössään Mamkin kampusjopt, joiden varaukseen ja käyttöön liittyvistä asioista opiskelijoita informoitiin etukäteen.

Opiskelijoille järjestettiin kerran viikossa yhteistä vapaa-ajan ohjelmaa. Ensimmäisen viikon maanantaina opiskelijat pääsivät keilaamaan ja tutustumaan toisiinsa entistä paremmin. Tämä oli osa ensimmäisen päivän ryhmähengen rakentamisprosessia. Toisella viikolla Digital business development -opintojakson opiskelijaryhmä ja parikymmentä kansainvälisen kesälukukauden opiskelijaa viettivät yhdessä saunailtaa Mikkelin Lahdenpohjassa. Saunaillan aikana uitiin, saunottiin, pelattiin pihapelejä, grillattiin ja paistettiin vaahtokarkkeja. Muutamat kokeilivat myös kanootilla ja kajakilla melontaa. Opintojakson viimeisen viikon perjantaina opiskelijoille järjestettiin ”Farewell-party” Mamkin Café Labralla, joka on Mamkin opiskelijoiden huvikäyttöön tarkoitettu opiskelijayhdistysten ylläpitämä rakennus.

Opiskelijoiden viikko-ohjelma rakentui niin, että arkipäivät olisivat intensiivisiä työpäiviä ja viikonloput vapaita. Viikonloppujen aikana opiskelijat olivat vapaita tekemään haluamiaan asioita. Osa opiskelijoista matkustikin viikonloppujen aikana esimerkiksi Helsinkiin, Tallinnaan ja Pietariin.

KUVA 2. Opiskelijoita saunaillassa Lahdenpohjassa (kuva Anna-Maija Tornainen)

Opintojaksokuvaus

Kolmen viikon aikana Mamkiin saapui kahdeksan luennoitsijaa. Digitaali-suuteen liittyvän opintojakson luennoitsijat vaihtuivat viikoittain siten, että jokainen luennoitsija opetti keskimäärin kahdeksan tuntia, tyypillisesti ilta-päivän ja seuraavan aamupäivän. Opetus rakentui tukemaan opiskelijoiden case-työskentelyä. Luennot liittyivät muun muassa verkkomarkkinointiin, yrittäjyyteen, kulttuureihin ja organisaation arvoihin. Opintojakson työskentelykieli oli englanti.

Luennoitsijoiden haku käynnistyi verkostoyhteistyön kautta. Opintojaksolle haettiin luennoitsijoita SPACE-verkoston partnereiden kautta. Verkoston sivuilla oli linkki hakemukseen, jossa hakijoita pyydettiin ilmoittamaan aihealueita, joita haluaisi sisällyttää omaan mahdolliseen opetukseen. Hakijoita pyydettiin myös ilmoittamaan sopiva ajankohta opetukselleen opintojakson kolmen viikon aikana. Opintojakson ohjelma rakennettiin näiden tietojen pohjalta siten, että se tuki opintojakson varsinaista toimeksiantoa eli kehittämistehtävää yritykselle.

Yritysyhteistyö

Yhteistyökumppania opintojaksolle haettiin uutiskirjeen avulla. Uutiskirje lähetettiin alueen toimijoille, ja tätä kautta toimeksiantajayrityksesi valikoitui MPY. Yritys erikoistuu sähköisiin palveluihin. MPY:n omistaa kokonaisuudessaan Mikkelin Puhelinosuuskunta, jolla on noin 14 500 jäsentä ja 20 000 osuutta. Yhtiö on perustettu vuonna 1888. Yritys toimii kahdeksalla eri paikkakunnalla ja MPY:llä on palveluksessa yli 100 ammattilaista. MPY:n palvelut on suunniteltu helpottamaan yrityksen asiakkaiden arkea tietotekniikan ja tietoliikenteen avulla ja niille on myönnetty Avainlippumerkki. Lisätietoja saatavilla www.mpy.fi -sivustolla.

Ensimmäisen viikon aikana opiskelijat vierailivat toimeksiantajayrityksessä tutustumassa yritykseen ja kuulemassa yksityiskohtaiset case-kuvaukset tulevista projekteistaan. Opiskelijoilla oli myös mahdollisuus esittää kysymyksiä yrityksen edustajille caseihin ja toimintaan liittyen. Työstäessään projekteja kolmen viikon ajan, opiskelijoilla oli yrityksessä yhteyshenkilö, johon ottaa yhteyttä tarvittaessa. Opintojakson viimeisenä päivänä opiskelijaryhmät esittelivät ryhmiensä tuotokset yrityksen edustajille.

Opiskelija-caset

Opiskelijat työstivät caseja kolmen viikon ajan. Ensimmäisen viikon alussa opiskelijat jaettiin kansainvälisiin ryhmiin projektityöskentelyä varten. Opiskelijat pääsivät heti opintojakson alkaessa tutustumaan toimeksiantajayritykseen ja työstettäviin caseihin. Ohjelmassa oli luentojen lisäksi aikaa myös projektityöskentelylle, mutta ryhmätyöskentelyyn opiskelijoiden oli sitouduttava myös viikko-ohjelman ja luentojen ulkopuolella. Case-työskentelyn opiskelijaryhmät muodostettiin siten, että kolme opiskelijaryhmää työsti kumpaakin casea. Kaksi opettajaa Mamkista ohjasi ja mentoroi opiskelijoiden case-työskentelyä.

Seniorin älykoti -toimeksiannossa opiskelijat keskittyivät Seniorien älykoti -konseptin kaupallistamiseen. Seniorien älykoti on teknologinen ratkaisu, jonka tavoitteena on mahdollistaa seniorikansalaisten kotona asuminen mahdollisimman pitkään. Eurooppalainen väestö vanhenee nopeasti ja ikääntyvän väestön laitoshoidon on kallista. Seniorien älykoti pyrkii löytämään edullisemmän ratkaisun laitoshoidolle. Ryhmien tehtävänä oli tutkia tämän toimintamallin mahdollisuuksia kotimaissaan.

Tapahtumasovellus-toimeksiannossa tavoitteena oli suunnitella tapahtumien ympärille rakentuva digitaalinen palvelukokonaisuus. MPY on konseptoinut palvelua mikkeliläisen jääkiekkjoukkueen kanssa. MPY:n tavoitteena on kehittää modulaariseen rakenteeseen tukeutuva palvelukokonaisuus, jota voidaan tarjota erilaisten tapahtumien (ei siis ainoastaan urheilutapahtumien)

käyttöön. Palvelussa on ajatuksena laajentaa kävijän tapahtumakokemusta sekä tapahtuman aikana että ennen ja jälkeen sitä. Tässä toimeksiannossa tehtävänä on löytää ratkaisuja siihen, kuinka tällainen tuote tulisi toteuttaa, jotta sen toteuttaminen olisi taloudellisesti kannattavaa.

Palaute

Yrityksen edustajat olivat tyytyväisiä opiskelijaryhmien projekteihin. MPY:n palvelujohtaja kehui opiskelijoiden kanssa tehtyä yhteistyötä. Hänen mukaansa keskustelu oli avointa ja aiheet mielenkiintoisia. Hän kertoi myös järjestelyjen sujuvuudesta. Yritysten edustajien mielestä yritys sai paljon näkökulmia uusien palveluiden kehittämiseen ja opiskelijoiden tuottama materiaali koettiin todella hyväksi.

Opintojakson aikana kerättiin palautetta eri näkökulmista. Kaksi Business Management-koulutusohjelman opiskelijaa työsti opinnäytetyönään opiskelijoiden työelämä- ja yhteistyövalmiuksiin liittyviä tekijöitä. Tutkimus keskittyy opiskelijoiden kehittämisvalmiuksien tutkimiseen, jotka ovat osa työelämävalmiuksia. Työnimeltään ”Development acquirements and working life collaboration of international higher education students in South-Savo” opinnäytetyön tutkimus perustuu opiskelijoiden itsearviointeihin liittyen työelämäkompetensseihin ja oppimiseen ennen ja jälkeen opintojakson. Lisäksi osa opiskelijoista kirjoitti opintojakson aikana päiväkirjaa, jossa he kuvailivat oppimisprosessiaan, yhteistyötä toimeksiantajayrityksen kanssa ja mahdollisia vaikeuksia. Tutkimuksen tavoitteena on tutkia opiskelijoiden kehittämisvalmiuksia ja yritys yhteistyön merkitystä oppimisessa. Kyseinen opinnäytetyö valmistui joulukuussa 2014.

POHDINTA

Opintojakson suoran palautteen perusteella toteutus on ollut hyödyllinen kaikille osapuolille. Toimeksiantaja on saanut haluttuja tuloksia ja hyötynyt yhteistyöstä, kun taas opiskelijoille kokemus on ollut ikimuistoinen ja opettavainen monelta eri kannalta. Tämä todistaa myös uudenlaisten oppimisympäristöjen testaamisen tärkeyden. Menestystekijöistä puhuttaessa opintojakson kriittisiä tekijöitä ovat tarkka suunnittelu, informaation kulku, yritys yhteistyö, motivoituneet opiskelijat (valintaprosessi), inspiroivat luennoitsijat ja paanostus tapahtuman koordinointiin.

Suunnittelutyö oli aikaa vievää ja veikin puolisen vuotta, mutta tarkka suunnittelu ja toteutus palkitsivat lopussa. Suunnittelu oli yksityiskohtaista, ja mahdolliset yllättävät tilanteet ja niihin varautuminen pyrittiin ottamaan huomioon etukäteen. Informaatiota jaettiin opiskelijoille sekä luennoitsijoille koko kevään ja kesän ajan sitä mukaa, kun lisätiedot täydentyivät ja kokonaisuus opintojaksosta oli saatu rakennettua. Opiskelijoille tehtiin selkeät

ohjeistukset matkustamisesta, kuljetuksista, majoituksesta, kampuspyöristä ja opintojakson ohjelmasta. Myös opettajia ohjeistettiin tarkasti opintojakson sisällöistä, hotellivarouksista, matkustamisesta ja kaupungissa liikkumisesta.

Yritysyhteistyö opintojaksolla oli vuorovaikutteista ja toimi erinomaisesti. Opiskelijat saivat hyvät ohjeet projektinsa työstämiseen ja pystyivät myös tarvittaessa olemaan yhteydessä toimeksiantajaan aina tarvittaessa. Hyviin tuloksiin vaikutti niin opiskelijoiden motivaatiotaso kuin valintaprosessikin, joka tehtiin huolellisesti, jotta mukaan tulisivat kaikkein motivoituneimmat ja aktiivisimmat opiskelijat. Myös luennoitsijoiden opetus tuki opiskelijoiden ryhmätyöskentelyä sekä projektien etenemistä sekä lopputuloksia.

KUVA 3. Opiskelijaryhmä kolmen viikon ahkeroinnin jälkeen (kuva Anna-Maija Torniainen)

Kriittiset tekijät

Panostus opintojakson koordinointiin kannatti. Kaikki sujui hyvin ja suunnitellusti. Tällaisen tapahtuman suunnittelussa onkin tärkeää ottaa huomioon sen työllistävyys. Kun on kyse ryhmästä, jossa on lähes 40 henkilöä - joista osa tulee ja lähtee viikoittain - voi muuttuvia tekijöistä olla paljon. Erilaisten kokonaisuuksien yhdistäminen ja samanaikaisuus työllistävää, ja siksi valmisteluissa kannattaisi käyttää vielä tämänkertaista enemmän tiimityöskentelyä.

Kolmen viikon opintojakso työllistää järjestäjää myös viikonloppuisin, sillä opiskelijoiden ja opettajien vastaanotto, mahdolliset sairastapaukset ja hätätilanteet, erilaiset kysymykset ja vastaantulevat tilanteet on otettava huomioon ja jonkun on oltava jatkuvasti tavoitettavissa. Tämän vuoksi suunnittelutyö kannattaa aloittaa hyvin varhain, ja on otettava huomioon kokonaisuuden kaikki osat.

Tällaisten kokonaisuuksien järjestäminen vaatii myös tarkkaa rahoituksen suunnittelua. Tässä tapauksessa opiskelijamajoituksesta tuli suurin osa suorista kustannuksista. Majoituksen lisäksi opiskelijoille tarjottiin ”selviytymispaketti” (ruokatarvikkeita) opintojakson alussa sekä lounaat maanantaista perjantaihin jokaisella viikolla. Opiskelijoille ja vieraileville luennoitsijoille järjestettiin myös vapaa-ajanohjelmaa viikoittain. Kaikki tarvittavat resurssit on hyvä kartoittaa huolellisesti.

Opintojakson rakenteen suunnittelu on oleellinen osa toimivaa kokonaisuutta. Opintojakson sisällön suunnittelu onnistui hyvin. Tällä kertaa opetuksellinen rakenne oli selvillä ennen tietoa toimeksiantajayrityksestä. Parannusehdotuksena voisi mainita opetuksen aihealueiden vielä yksityiskohtaisemman liittymispinnan yrityksen caseihin. Case-työskentelyn voisi yhdistää luennoitsijoiden opetukseen vahvemmin. Yhdistämiseen voisikin jatkossa pyrkiä selvittämällä ensin toimeksiantajan ja casen, minkä jälkeen opetuskokonaisuuden suunnittelu olisi helposti sidottavissa projektityöskentelyyn.

Tapahtuman koordinointi on avainroolissa kaiken toiminnan sujuvuuden suhteen. Koordinoinnin tärkeyden nostaisinkin kriittisimmäksi tekijäksi toimintojen ja kokonaisuuden onnistumisen kannalta. Kun puitteet on suunniteltu ja järjestetty huolellisesti ja kommunikaatio osapuolen välillä toimii luontevasti, epäonnistumisen riskit minimoituvat. Kun on kyse opiskelijoista, jotka ovat kaikki yksilöitä ja tulevat erilaisista lähtökohdista, tulee muistaa, etteivät kaikki asiat ole monelle itsestäänselvyksiä. Siksi onkin tärkeää informoida opiskelijoita pieniltäkin tuntuvista yksityiskohdista etukäteen, jotta väärinymmärryksiltä vältyttäisiin.

Verkoston jäsenien palaute

Summer in SPACE -konsepti lanseerattiin kesällä 2013 Norjassa. Nyt järjestetty Digital business development -opintojakso oli järjestyksessään toinen Summer in SPACE -tapahtumista. Se sai paljon kiitosta ja myönteistä palautetta verkoston jäseniltä Leedsissä lokakuussa 2014 pidetyn esityksen

jälkeen. Syyskokouksessa verkoston jäsenet jopa hämmästelivät opintojakson erinomaisia tuloksia ja kokonaisuuden onnistuneisuutta.

Tulosten jakamisen ja hyvien käytänteiden levittämisen tärkeyttä ei voi korostaa tarpeeksi. Tulosten jakaminen on ensisijaisen tärkeää, jotta hyväksi havaittuja malleja voidaan hyödyntää ja kehittämis ehdotuksien myötä tarvittavia osa-alueita parantaa tulevaisuuden tapahtumissa. Digital business development -opintojakson tuloksia pystytäänkin hyödyntämään tulevien SPACE-verkoston sekä myös muiden tulevaisuuden tapahtumien järjestämisessä. Summer in SPACE -konseptin toteutusta on tarkoitus jatkaa verkostossa tulevina vuosina. Syyskokouksen aikana pohdittiin vaihtoehtoja kesää 2015 varten. Tapahtuman järjestämisen työllistyvyys, tarvittavan rahoituksen määrä ja tarkka suunnittelu ja koordinoitavuus vaativat kaikki sitoutumista ja resursseja monista eri näkökulmista. Suunnitteluprosessi jatkuu ja päätöksiä saadaan todennäköisesti alkuvuoden aikana.

LÄHTEET

Mikkelin Puhelin Oyj 2014. WWW-dokumentti. www.mpy.fi. Luettu 13.10.2014. Ei päivitystietoja.

Mikkelin ammattikorkeakoulu 2014. Open House -hanke. WWW-dokumentti. www.mamk.fi/openhouse . Luettu 13.10.2014. Ei päivitystietoja.

PROJEKTIT SPACE-VERKOSTON SYYSTAPAHTUMAN OHJELMASSA

Tiina Tervaniemi

JOHDANTO

Osallistuin SPACE-verkoston syyskokoukseen, joka järjestettiin 8-10.10.2014 Leedsissä, Englannissa. Kokouksen organisoivat Leeds Beckett University (entinen Leeds Metropolitan University). Tässä raportissa kuvataan matkan antia erityisesti projektitoiminnan näkökulmasta. Kokouksen toisen päivän aikana esiteltiin kansainvälisiä projekteja, joissa SPACE on verkostona mukana. Näistä projekteista on tässä raportissa lyhyet kuvaukset. Kokouksen aikana ohjelmaa muutettiin myös siten, että aiemmin suunnitellun ohjelman tilalle viimeisen päivänä vaihdettiin projekti-ideointisessio. Tässä raportissa kuvataan kyseisen session tuloksia ja pohditaan myös projektitoiminnan organisoimista osana kansainvälisen verkoston toimintaa.

KUVA 1. Konferenssimateriaalia. (kuva Tiina Tervaniemi)

SPACE-VERKOSTON PROJEKTIT

SPACE:n syyskokouksessa esiteltiin neljä meneillään olevaa projektia, jotka ovat saaneet rahoitusta Life Long Learning -ohjelmasta (2007-2013). Näiden lisäksi esiteltiin kaksi strategista kumppanuushanketta (Infinitus and Digas), jotka on rahoitettu uudesta Erasmus+ -ohjelmasta (2014-2020). SPACE on projekteissa mukana verkostona, ei koordinaattorin roolissa.

E3M - Evaluation of Quality of Cooperation in Education Ecosystem as a Mechanism for Building Professional Competencies

Projektin tavoitteena on edesauttaa Venäjän korkeakoulujen avautumista yhteiskunnassaan sekä parantaa yliopistosta valmistuvien työllistymistä. Tähän pyritään mm. kehittämällä menetelmiä yhteistyön evaluointiin (korkeakoulut-yritykset) sekä itsearviointiin. Projektin tuloksena tuetaan korkeakoulutuksen merkityksen lisäämistä, koulutuksen uudistumista ja modernisaatiota. Venäjällä tarvitaan työvoiman ja koulutuksen kohtaamisen parantamista sekä vuorovaikutusta yritysten ja korkeakoulutuksen välillä. Myös laadun parantaminen nimenomaan työelämäyhteistyössä on yksi avaintoimista.

Venäläiset partneriyliopistot tulevat kolmelta alueelta: Pietari, Herzen, Nizhnevartovsk, NVSU Siperia, Voronezh/VSU ja Moskova (ATISO). Hanke on rahoitettu Life Long Learning -ohjelman Tempus -alaohjelmasta.

EWC - Effective Writers & Communicators

Ammatillisen kirjoittamisen kurssit ovat usein hyvin kalliita ja harvoin mahdollisia niitä eniten tarvitseville pk-yritysten nuorille työntekijöille. Markkinoilla on tarjolla kursseja ja metodeja, jotka eivät sovellu tämän tyyppisiin tarkoituksiin eikä pk-yrityksillä ole mahdollisuutta lähettää työntekijöitään pitkille kursseille. On siis olemassa tarve helposti saatavilla olevalle ammatillisen kirjoittamisen ja viestinnän kurssille, joka parantaa nuorten työntekijöiden kirjoittamis- ja ajattelutaitoja. Projektin tuloksena syntyy harjoituskurssi (manuaalit self-learning and e-learning), sosiaalinen verkostoitumisalusta sekä online-julkaisu, jossa on harjoittelijoiden artikkeleita. Projektissa on mukana yliopistot Slovakiasta ja Puolasta, yritykset Kreikasta, Englannista, Kyprokselta, Hollannista, Latviasta ja Espanjasta. Lisäksi mukana on kehittämissyhtiö Bulgariasta ja SPACE verkosto sekä European Consulting Network Business Intelligence Ltd (CT).

The PHEExcel

Projektin tavoitteena on lisätä valmistuvien työllistymistä, parantaa työelämäyhteistyötä ja lisätä ammatillisen korkeakoulutuksen taito-orientaatiota. Projektin tavoitteena on vahvistaa ammatillisen koulutuksen laatua Euroopassa kehittämällä työkaluja jotka auttavat korkeakouluja implementoimaan laatuajattelua ammatilliseen koulutukseen (mm. toiminnan tuloksellisuus, laatupalaute ja mahdollinen laatuleima).

Projektissa ovat mukana European Association of Institutions in Higher Education Belgiasta, SPACE Network sekä yhdistykset Association Européenne des Conservatoire Belgiasta, The European League of Institutes of the Art Hollannista, European Federation of Nurse Educators Ranskasta, Knowledge Innovation Centre ja puolalainen yliopisto.

BioInno

BIOINNO-projektin tuloksena syntyy innovatiivinen malli yrittäjyysopetukseen bioteknologiasektorilla, harjoittelu- ja verkostokursseja sekä bioteknologia-alan start up-yrittäjän opas. Lisäksi projektin päättymisen jälkeen konsortio kehittää ”The Entrepreneur’s Academy to a Biotech Start up”, joka hyödyttää paitsi bioteknologia-alan yrittäjiä, mutta myös ei-yrittäjiä, joilla on työkokemusta ja jotka ovat kiinnostuneita perustamaan bioteknologia-alan yrityksen.

Projektissa on mukana yliopistoja (Italia, Englanti ja Belgia), yrityksiä (Ranska, Italia ja Englanti) sekä kehittämissyhtiö Bulgariasta. SPACE-verkosto on hankkeessa mukana partnerina kahdessa eri työpaketissa.

Infinitus

Infinitus on strateginen kumppanuushanke, jonka tavoitteena on jakaa tietoa ja innovaatioita lukihäiriöihin liittyen. Tavoitteena on lisätä lukihäiriöistä kärsivien työllistymismahdollisuuksia ja kehittää uusia oppimismenetelmiä. Tavoitteena on uusien eurooppalaisten oppimismenetelmien kehittäminen, materiaalien ja metodologian kehittäminen eri kohderyhmille. Projektissa on mukana seitsemän maata (Bulgaria, Tanska, Kroatia, UK, Latvia, Liettua ja Kreikka) ja se on saanut rahoituksen uudesta Erasmus+ -ohjelmasta.

Digas

Digas on toinen Erasmus+ -ohjelmasta rahoituksen saanut strateginen kumppanuushanke, jonka tavoitteena on luoda valmistuneille opiskelijoille työllistymismahdollisuuksia pk-yrityksissä (nimenomaan korkean työttömyysasteen aloilta valmistuneille). Lisäksi tavoitteena on mm. poikkisektoriaalinen yhteistyö sekä kompetenssien ja koulutuksen kohtaamisen paraneminen (yritysten tarpeiden vs. valmistuvien kykyjen suhteen). Projekti on kaksivuotinen ja siinä on mukana seitsemän maata (Belgia, Tanska, Italia, Liettua, Espanja, Hollanti ja Suomi). Lisäksi SPACE on verkostona mukana hankkeessa.

PROJEKTI-IDEOINTI OSANA VERKOSTOTOIMINTAA

Projektirahoitus on tulevaisuudessa varteenotettava keino kehittämisideoiden eteenpäin viemiseen ja verkostona SPACEn tulisi jatkossakin hakea rahoitusta kv-rahoituslähteistä. Tätä varten tarvitaan projekti-ideointia, jota on verkostossa tehty etenkin syyskokousten yhteydessä. Nyt kuitenkin syyskokouksista luovutaan ja jatkossa SPACE tapaa koko verkoston voimin vain keväisin. Tämä luonnollisesti rajoittaa projektien toimijoiden yhteistä ideointia kasvokkain. Näin ollen hankeideointi tapahtuu jatkossa partnereiden kesken ja partnereiden järjestämissä tapaamisissa.

Tästä syystä Leedsin kokouksen viimeisen päivän ohjelmaa muutettiin siten, että aamupäivän osio käytettiin yhteiseen projekti-ideointiin. Ideointi tehtiin pienryhmissä ja ryhmät muodostuivat osin jo käynnissä olevan suunnittelun jatkamiseksi tiettyjen korkeakoulujen kesken. Ideointiin oli varattu aikaa noin 1,5 tuntia, joten aika oli kohtalaisen rajattu. Omassa ryhmässäni esille nousi Tanskassa jo aikaisemmin ideoitu opiskelun keskeyttäneiden tukeminen. Usein opintojen keskeyttämiseen voivat olla syynä eri oppimistyyleistä johtuvat oppimisvaikeudet - varsinkin ulkomaisilla opiskelijoilla. Tähän ongelmaan haettaisiin ratkaisua projektilla, joka kohdistuu toisen vuoden opiskelijoihin (valittu joukko). Projektin alussa, keskivaiheella ja lopussa kartoitettaisiin opiskelijoiden oppimistyyliä (learning style tests). Lisäksi projektin aikana mentoroinnilla pyritään tukemaan opiskelijoiden opintojen etenemistä ja mahdollistamaan ns. joustavat polut opintojen läpiviemiseen. Tavoitteena on, että projektin aikana opiskelijoiden itsensä johtamisen kyvyt ja yrittäjämäinen käyttäytyminen kehittyvät, mikä mahdollistaa opiskelijoiden valmistumisen/vähentää opintojen keskeyttämistä. Projekti-ideaa työstetään eteenpäin ja kartoitetaan kansalliset rahoituslähteet. Parhaimmillaan projekti voisi käynnistyä toukokuussa 2015 ja kestää joulukuuhun 2016.

Ideoinnin jälkeen jokaisesta ryhmästä esiteltiin tuloksia ja esille nousivat projekti-ideat maahanmuuttajanaisiin, korkeakoulujen ja yritysten yhteistyöhön, lukukausimaksuihin ja korkeakoulutoiminnan tuloksiin sekä yhteisiin tutkinto-ohjelmiin liittyen.

YHTEENVETO

Projektitoiminnan näkökulmasta verkoston syyskokous oli antoisa. Tämä kokous oli kuitenkin verkoston viimeinen syyskokous ja jatkossa järjestetään vain keväisin oleva vuosikokous. Kokous on kuitenkin erinomainen mahdollisuus tavata ja pohtia ajankohtaisia ongelmia ja kehittämishaasteita sekä ideoida uusia projektiaihioita. Projekti-ideoiden jakaminen ja niiden työstäminen onnistuu nykyteknologialla myös sähköpostitse, mutta kasvotusten tapahtuva suunnittelu voi osoittautua paljon innovatiivisemmaksi. Mikäli mukana on myös uusia partnereita, on henkilökohtaisesti tapahtuva suunnittelu lähes välttämätöntä. Jos/kun projektirahoituksen hakeminen pidetään SPACE-verkostossa tärkeänä, olisi jatkossa varmasti mietittävä, miten kokouksen agendalle saadaan raivattua nykyistä enemmän aikaa tätä varten. Kokouksen ohjelmassa on komiteatyöskentelyä, mutta nämä keskittyvät lähtökohtaisesti muihin SPACEen kuuluvien asioiden läpikäymiseen. Kenties ”ideointitoimille” voisi varata oman osuutensa, jolloin sitä voitaisiin tehdä perusteellisesti. Kansainvälisten hankkeiden ideointi ja suunnittelu vaatii kuitenkin paljon aikaa ja kaikki siihen liittyvät tapaamiset olisi järkevää käyttää hyödyksi. Myös kustannustehokkuus tulisi näin huomioida, sillä erikseen tehtyihin projekti-suunnittelumatkoihin ei kaikilla partnereilla välttämättä ole budjetoitua rahoitusta saatavilla.

SPACE on verkostona ollut mukana useassa hankkeessa ja varmasti tulee jatkossakin olemaan. Uudessa Erasmus+ -ohjelmassa myös verkosto pystyy olemaan hankkeen koordinaattorina, mikä ei aikaisemmalla kaudella ollut mahdollista, vaan hakijana on pitänyt olla yksittäinen korkeakoulu (verkosto on voinut toki olla hankkeessa muutoin mukana).

On selvää, että ison verkoston sisällä on mahdotonta löytää yhtä yhteistä intressiä, joten jatkossakin lienee selvää, että jotkin korkeakoulut tekevät enemmän yhteishankkeita ja toiset ovat passiivisempia. Tulisi kuitenkin varmistaa, että jokaisella on yhtäläiset mahdollisuudet osallistua hankeideointiin ja päästä mukaan sopiviin konsortioihin verkoston sisällä. Varsinkin uusille toimijoille tämä voi olla kynnyskysymys ja vaatii avoimuutta verkostossa pidempään mukana olleiden jäsenten keskuudessa.

NORU-PROJEKTIN KOULUTUS- SEMINAARI PIETARISSA

Marja-Liisa Kakkonen, Reijo Honkonen, Kirsi Itkonen, Mikhail Nemilentsev ja Johanna Jalakanen

JOHDANTO

Innovative Entrepreneurship in Nordic-Russia context -hanke (NORU) toteutetaan 2013 - 2015 ja sen päätavoitteina on sekä vahvistaa partnereiden verkostoitumista ja yhteistyötä että kehittää opettajien ja opiskelijoiden yrittäjyyskompetensseja erityisesti innovatiivisilla menetelmillä. Projektin partnerit ovat Academy of Professional Higher Education (EAL) Tanskasta, St.Petersburg State Forest Technical University (FTU) ja St.Petersburg State Technological University of Plant Polymer Pietarista (PPU) ja Mikkelin ammattikorkeakoulu (Mamk) hankkeen koordinaattorina. Kaksivuotinen hanke kuuluu Nordic-Russia-ohjelmaan ja sen rahoittaa Pohjoismaiden Ministerineuvosto (SIU) Norjasta.

Hankkeeseen sisältyy yhteensä seitsemän pääaktiviteettia, tapahtumaa, joista neljä on kohdistettu pelkästään opettajille ja henkilöstölle. Kolme tapahtumaa on puolestaan tarkoitettu opiskelijoille osallistujina ja opettajille heidän ohjaajinaan. Tämä artikkeli kuvaa ja raportoi Pietariin lokakuussa 2014 tehtyä seminaarimatkaa, joka liittyy Nordic-Russia-ohjelman hankkeeseen. Kaksi partneriyliopistoa järjestivät seminaarin ja seminaarin päätteemana oli kulttuurien välinen viestintä. Seminaarin osallistajat olivat Tanskasta, Lillebelt Academysta kolme henkilöä, Suomesta, Mamkista viisi henkilöä ja Pietarin partneriyliopistoista yhteensä kuusi henkilöä. Koska Pietarilla on vahva ja rikas kulttuuri sekä pitkä ja monipuolinen historia, järjestäjät sisällyttivät seminaariohjelman teemaan liittyvään valmennuksen lisäksi sopivassa suhteessa kulttuuriohjelmaa jokaiselle päivälle. Kaiken kaikkiaan ohjelma oli monipuolinen ja intensiivinen (ks. Liite 1). Tämän artikkelin tarkoituksena on raportoida matkaohjelma ja kuvata myös mamkilaisten matkakokemuksia oman oppimisen ja asioiden kokemisen näkökulmista. Artikkelin lopussa esitetään myös kaikkien osallistujien palaute seminaarista sekä kirjoitetaan yhteenvedo matkasta johtopäätöksineen.

OSALLISTUJIEN KOKEMUKSIA

Tässä osassa esitellään osallistujien kokemuksia ja näkökulmia seminaariin osallistumisesta. Nämä koosteet ovat kirjoittajien omakohtaisia kokemuksia, joiden avulla voi entistä paremmin ymmärtää kyseisen matkan merkityksiä yksilötasolla.

Erilaiset kulttuurit yhteistyön voimavarana: markkinoinnin lehtorin näkökulma

Olen aikaisemmin osallistunut Noru-hankkeessa Lillebelt Academy:n ja Mamkin järjestämiin koulutustapahtumiin, joissa keskityttiin innovatiivisiin opetusmenetelmiin. Nyt oli vuorossa pietarilaisten hankekumppaneiden järjestämä koulutus. Teemana koulutuksessa oli ”intercultural communication”. Reflektoin tässä kokemuksiani Pietarissa saamastamme koulutuksesta.

Jo pietarilaisten partnereiden järjestämän koulutuspäivien teemasta ja rakenteesta kävi selväksi, että venäläinen näkökulma innovaatioihin ja luovuuteen eroaa tanskalaisten ja suomalaisten lähestymistavoista. Pohjoismainen näkemys innovoinnista on hyvin käytännönläheinen. Keskiössä on yhdessä tekeminen. Venäläiset sen sijaan korostivat luovan työskentelyn lähtevän liikkeelle esimerkiksi siitä, että ihminen kysyy itseltään: mikä minua ilahduttaa? Kysymyksen takaa paljastuu elämänfilosofia: ihminen on luovimmillaan silloin, kun hän tuntee työn iloa. Ilo on kaiken perusta.

Koulutuspäivien kulttuuriohjelma osoitti, että venäläinen käsitys ilosta on paljon enemmän kuin iloiten tekemistä. Ilo kumpuaa kulttuurista, oman kansallisen kulttuuriperinnön tietämyksestä ja ymmärtämisestä ja muiden kulttuurien arvostuksesta. Erilaiset kulttuurit ovat innovoinnissa siis voimavara, eivät niinkään haaste tai jopa este yhteistyölle. Siksi venäläiset avasivat meille venäläisen kulttuuriperinnön ”DNA:ta” tutustuttamalla meidät niin kuvataiteisiin, historiaan, arkkitehtuuriin kuin musiikkiinkin. Kaikesta paisoi terve ylpeys omasta kulttuurista. Venäläiset toivoivat myös suomalaisten ja tanskalaisten tuovan entistä rohkeammin oman kulttuurisen näkökulmansa monikansallisiin projekteihin. Tämä kulttuurinen näkökulma voisi olla luontevaa tuoda hankkeeseen esimerkiksi opiskelijatöinä. Opiskelijat voisivat vuorollaan kertoa oman maansa kulttuurista ja järjestää siihen liittyvää ohjelmaa.

Valmennuksessa toteutettiin lisäksi melko perinteinen tiimityöskentelyyn perustuva peli, jossa tavoitteena oli pelastaa avaruusaluksessa olevat henkilöt. Peli vei osallistujansa epämukavuusalueelle, koska ilmassa oli uhkia, joita osallistujat eivät joko tienneet tai hahmottaneet. Rutiineihin ja sääntöihin tottuneet opettajat totesivat olevansa melko huonoja päätöksentekijöitä. Kaiken kaikkiaan koulutuspäivät toivat konkreettisesti esiin sen, millaisen voimavaran erilaiset kulttuuritaustat tarjoavat niin tiimityöhön kuin innovoin-

tiinkin. Lisäksi oli antoisaa ja kasvattavaa nähdä, että opettajat heittäytyivät luoviin menetelmiin samalla intensiteetillä kuin toivovat opiskelijoidenkin opintojen kestäessä tekevän.

Innovointia, metsää ja viestintätaitoja: viestinnän lehtorin näkökulma

Osallistuminen NORUn Odensen ja Pietarin innovointiviikoille on ollut minulle valaiseva kokemus. Askel omalta viestinnän osaamisen alueelta kohti liiketoimintaa ja innovointia on ollut luonteva jatko metsäalan muutosten näkökulmasta. Markkinointiviestinnän osaaminen on ollut minulle tukijalka, jolla on voinut luottavaisesti astahda kohti innovoinnin maailmaa.

Kaksi viikkoa pedagogisen osaamisen laajentamista kahdessa kulttuurissa ja ajatusten herättelyä ovat nostaneet muutamia ajatuksia yli muiden. Innovoinnissa ja sen ohjaamisessa on viestinnällä merkittävä rooli. Esimerkiksi Lego Serious Play (LSP) mallintaa maailmaa palikoilla, jotka tukevat ja rohkaisevat kertomaan, kysymään, ja mikä tärkeintä, myös kuuntelemaan. Pietarin viikon SPACEship- seikkailupelin työkalu on viestintä. Tuumitaan, toimitaan ja oivalletaan eli viestimällä kohti tavoitetta: Kaikki pelastetaan kotimatalle! Pohjoisen, idän ja etelän ryhmien sisäinen yhteistyö ei riittänyt, vaan viestintä tuli ulottaa todellakin koko ryhmää koskevaksi.

Pietarin viikon runsas kulttuuriohjelma vahvisti myönteisesti ajatusta siitä, että innovointi, luovuus, oivallus tarvitsevat polttoainetta. Se polttoaine on ollut minulle usein käyskentelyä metsässä. Eremitaasin aarteiden katselu avasi silmät sekä kokemukselle että historialliselle heräämiselle. Degasin ballerina kosketusulottuvuudella oli vahva kokemus. Yusupovin palatsin konsertin pianomusiikki resonoi sydämeen asti ja muistutti jostakin koetusta ja eletystä. Näitä tarvitaan, kun työssä etsitään jotakin uutta, luovaa tapaa ohjata opiskelijoita kohti oppimista. Ehkä tämä matka oli muistutus jostakin aiemmin löydetystä, mutta jo unohtuneesta, jonka uudelleenlöytyminen on opettamisen osaamisen hiljaista tietoa.

Innovointi ja opettaminen eivät ole sattumanvaraista toimintaa, vaan hyvin suunniteltua ja tavoitteellisesti mietittyä. Suunnitelmallisuus antaa mahdollisuuden myös hypätä mukaan uuteen, ennakoimattomaan. Viestinnän opetuksen näkökulmasta innovoinnin työskentelytavoissa on paljon tuttua. Tutustutaan, luodaan avoin ja rohkaiseva viestintäilmapiiiri. Oetaan kaikki mukaan viestintään (esim. LSP) ja asioiden käsittelyssä luodaan järjestelmällisesti mahdollisuus, ellei jopa velvollisuus kertoa, kuulla ja tulla kuulluksi. Tavoitteen kannalta on merkityksellistä, ettei yksikään ajatuksenaihio pääse tipahtamaan unholaan käsittelystä osallistujan heikkojen viestintätaitojen tai rohkeuden vuoksi.

Miten innovoinnin ja luovuuden ajatus ulottuu työelämän viestinnän opetukseen. Se on näiden viikkojen tuoma ammatillinen haaste. Perinteisellä viestinnän opetuksella, kuten ryhmäkeskusteluilla ja väittelyillä, päästään harjoittelemaan toki innovoinnissakin tarpeellisia viestintätaitoja. Olisiko kuitenkin otettava myös viestintätaitojen opetuksessa muuhun opetukseen liittyvä aidosti integroitu ote? Esimerkiksi projektiopinnot olisivat luonteva yhteys opettaa sekä luovaa, mahdollistavaa viestintää osana projektin luomisen/ideoinnin innovointia että projektin viestintää hyvin suunniteltuna ja suunnitelman mukaan toteutettuna. Epävarmaa ja vaikeaa olisi hyvä välillä pysähtyä miettimään ja haastaa itsensä sitä purkamaan ja opituksi asti jalostamaan.

Uusia ajatuksia ja kehittämideoita: yrittäjyyden lehtorin näkökulma

Pietarin matka oli viides aktiviteetti kansainvälisessä NORU-hankkeessa. Osallistujina olivat opettajat ja TKI-asiantuntijat Suomesta, Tanskasta ja Venäjältä. Kaksi pietarilaista partneriyliopistoa valitsivat yhden tärkeän kaikkia yhdistävän aiheen – kulttuurienvälinen viestintä akateemisessa ympäristössä. Kolmen päivän ohjelmassa oli monipuolisia aiheita, muun muassa opettaja- ja henkilöstökoulutuksen lähestymistavat ja tutustuminen venäläiseen kansallista koulutuskulttuuriin. Tärkeintä oli kuitenkin se, että osallistujilla oli ainutlaatuinen mahdollisuus kehittää akateemista yhteistyötä luokassa ja maistaa (hengittää) entisen keisarin pääkaupungin arkkitehtuurisia, historiallisia ja nykyisiä trendejä.

Ensimmäisenä päivänä FTU-yliopiston tieteellisen neuvoston salissa tutustuimme ja kuuntelimme teoreettisia tietoja viestinnästä ja psykologiasta kansainvälisessä (kulttuurienvälisessä) ympäristössä. Vaikka kouluttajat olivat kotoisin Venäjältä ja Valko-Venäjältä, esitetty koulutusohjelma ei yhtään liittynyt venäläiseen tai itäeurooppalaiseen koulutuskulttuuriin. Kaizer International -koulutuksen toteutusperiaatteet pohjautuvat todennäköisesti Sveitsiin tai muihin länsimäisiin maihin ja niiden kulttuureihin. Miksi tällä asialla on niin paljon merkitystä tässä kirjoitelmassa? Syynä on se, että kansallisissa perinteissä löytyy myös koulutusjärjestelmän oikeita (tai psykologisesti sopivia) toteutustapoja. En haluaisi sanoa mitään kielteistä, päinvastoin: sveitsiläinen koulutusohjelma ja pelit, jotka ohjelmassa järjestettiin toisena ja kolmantena päivänä, sopivat erittäin hyvin suomalaisille ja tanskalaisille asiantuntijoille ja opettajille. Pohjoismaisissa koulutusohjelmissä tämä ”pelimuotoinen” lähestymistapa opetuksessa ja teambuilding -tapahtumissa onnistuu oikein hyvin. Toisaalta vierailijoilta vielä puuttui venäläisiin perinteisimpiin koulutustapoihin tutustuminen.

Toisena päivänä vastasimme monenlaisiin kysymyksiin ja tutustuimme toisiimme pienissä kansainvälisissä ryhmissä. Myöskään joidenkin paikallisten osallistujien vaillinainen kielitaito ei tullut ongelmaksi. Kaikki osallistujat olivat kohteliaita ja ystävällisiä toisilleen keskusteluharjoituksissa. Apu oli saatavilla aina muilta osallistujilta.

Kolmantena päivänä pelasimme strategista peliä – ”South East North”. Monimutkaisista säännöistä huolimatta osallistujilla oli selkeä päätavoite ja yhteisymmärrys sekä yhteinen käsitys pelin strategisesta merkityksestä. Pitkien pelineuvottelujen välityksellä pelasimme mahdollisimman paljon jäseniä ja lensimme yhdessä toiselle turvallisemmalle planeetalle.

Intensiivisen koulutuksen lisäksi saimme mahdollisuuden tutustua venäläiseen kulttuuriin aidossa ympäristössä. Museovierailut, yhteiset istunnot ja jatkuvat keskustelut NORU-hankkeesta auttoivat kehittämään kansainvälistä verkostoa. Kaiken kaikkiaan, kolmen päivän tapahtuma Pietarissa antoi uusia ajatuksia ja kehittämideoita esimerkiksi siitä, miten pohjoismaiden ja Venäjä-yhteistyötä voisi kehittää Euroopan uudistuvassa kontekstissa.

Tapahtuman sosiaalinen ohjelma: metsätalouden lehtorin näkökulma

Pietarilaisten järjestämä koulutusviikko, sen ohjelma ja sisältö herättivät mielenkiintoa ja keskustelua jo aikaisemmin syksyllä. Pietarilaiset itse totesivat, varsin luontevasti, heti Odensessa tammikuussa pidetyn viikon jälkeen, että kun tulemme Pietariin, varsinaisen virallisen ohjelman lisäksi, myös kulttuurista ja sosiaalista ohjelmaa on tarjolla. Se asetti odotukset ja toiveet korkealle ja ne kyllä viikon aikana täyttyivät. Viikon ohjelma oli rakennettu siten, että aamupäivä oli varattu työskentelylle ja iltapäivä ja ilta, noin kello 14 lähtien, käytettiin monipuoliseen sosiaaliseen ohjelmaan. Kerron seuraavassa ensin lyhyesti, luettelomaisesti keskiviikon, torstain ja perjantain sosiaalisen ohjelman ja sen jälkeen pohdin syitä tällaiseen ohjelmaan ja sen vaikutusta ilmapiiriin ja viikon onnistumiseen.

Sosiaalinen ohjelma oli monipuolinen. Keskiviikkona työskentely päättyi lounaaseen klo 14, jonka jälkeen menimme Talvipalatsiin ja tutustuimme Eremitaasin taidekokoelmiin. Kierros kesti kolmisen tuntia. Svetlana ja Tatiana toimivat esittelijöinä. Eremitaasi kokoelmineen on niin valtava, että ehdimme nähdä vain murto-osan. Kierroksen jälkeen menimme syömään Pizza Huttiin Pizza partyyn. Torstain sosiaalinen ohjelma vei meidät vodka-museoon. Siellä tutustuimme vodkan historiaan ja pääsimme maistelemaan erilaisia vodkalaatuja zakuskin kera. Illalla oli vielä kaupunkikierros kävellen ja tutustuen keskikaupungin nähtävyyksiin. Perjantain työn jälkeen menimme syömään venäläisiä piirakoita. Loppuilta meni Jusupovin palatsissa kuunnel- len sekä urku- että pianomusiikkia.

Vapaa-ajan ohjelman merkitystä voidaan pohtia eri näkökulmista. Venäläisen kulttuurin kenttä on laaja ja monipuolinen. Korkeatasoinen venäläinen kulttuuri on kansallinen ylpeydenaihe. Kulttuuria on Pietarissa tarjolla runsaasti, eri vuodenaikoina, eri vuorokauden aikoina, jokaiseen makuun. Pietarilaiset kollegamme ovat kiinnostuneita varsinkin klassisesta musiikista, teatterista ja maalaustaiteesta, kuten myös ruokakulttuurista. Joten ei ollut ihme, että he halusivat rakentaa seminaariohjelman siten, että ehdimme kolmen päivän aikana nähdä ja kokea monenlaista. Tanskalaiset kollegat vierailivat ensimmäistä kertaa Pietarissa ja heidän kannaltaan ajateltuna runsas sosiaalinen ohjelman antoi mahdollisuuden nähdä kaupunkia ja taidetarjontaa.

KUVA 1. Alexanderin pilaripatsas ja palatsiaukio (kuva Mikhail Nemilentsev)

Sosiaalinen ohjelma oli rakennettu niin, että sekä alussa että lopussa oli perinteisempää kulttuuritarjontaa; maalaustaidetta ja klassista musiikkia. Välillä oli rennompaa yhdessäoloa esimerkiksi Pizza partyssä. Se ilta oli erittäin mukava ja rento, millä vahvistettiin verkoston jäsenten suhteita ja tutustuttiin paremmin toisiimme tuttavina ja jopa ystävinä.

Pietarilaiset kollegamme esittelivät mielellään kaupungin kulttuuritarjontaa. Mikäpä olisi hienompia tapa viettää aikaa yhdessä kuin seurustella ja keskustella kaikessa rauhassa ruokapöydässä tai ihailla yhdessä maailman kuulujia taide- teoksia tai nauttia hyvästä musiikista. Kun ihmiset kokoontuvat muutenkin kuin tiukan työnteon äärellä, uusia ideoita voi syntyä kuin itsestään. Sosi- aalinen ohjelma tuo myös eri henkilöistä esille uusia piirteitä ja mahdollisia vahvuuksia, joilla ei ole mahdollisuus tulla esille virallisen ohjelman puitteissa. Yhdessä tekeminen ja oleminen, yhteisten kokemusten jakaminen tuo, luo ja vahvistaa yhteisöllisyyttä. Se taas on vahvuus, kun yhteistä työskentelyä jatke- taan projektin muissa tapahtumissa.

Kaikkien osallistujien palaute

Lopuksi esitetään kaikilta osallistujilta (n = 11) seminaarin päätöstilaisuudessa kerätyn palautteen tulokset. Palaute kerättiin lomakkeella, jossa kukin osallis- tuja arvioi viisiportaisella asteikolla kahdeksaa eri tekijää: ohjelma, seminaarin organisointi, tiedonkulku, materiaalit, aikataulu, ilmapiiri, vapaa-ajan ohjel- ma ja verkostoituminen. Taulukossa 1 esitetään vastausten keskiarvot. Tulok- set vahvistavat osaltaan jo Pietarissa paikan päällä saatua välitöntä palautetta. Kommenttien mukaan osallistujat kokivat ohjelman hyvin järjestettynä ja val- mennuksen uusia tietoja ja taitoja kehittävinä tai ainakin uusia näkökulmia aikaisempaan ymmärrykseen avartavana.

TAULUKKO 1. Osallistujien palaute

	Keskiarvo	Min.	Max.
1. Ohjelma	4,91	4	5
2. Seminaarin organisointi	4,73	4	5
3. Tiedonkulku	4,55	4	5
4. Materiaalit	4,27	4	5
5. Aikataulut	4,27	4	5
6. Ilmapiiri	5,00	5	5
7. Vapaa-ajan ohjelma	5,00	5	5
8. Verkostoituminen	4,91	4	5

YHTEENVETO

Pietarin ohjelma oli hyvin suunniteltu valmennustapahtuma. Siinä oli sopivassa suhteessa myös partnereiden välisiä keskustelumahdollisuuksia yhteistyöstä myös tulevaisuutta varten. Ohjelmaan oli sisällytetty mallikkaasti myös venäläiseen kulttuuriin tutustumista eri tavoin. Osallistujat kokivat tapahtuman mielekkäänä ja mielenkiintoisena.

Projekti etenee seuraavaksi siten, että seuraava tapahtuma on projektisuunnitelman mukaan myös Pietarissa, mutta siten, että siihen osallistuu neljä opiskelijaa kustakin partnerikoulusta ohjaavien opettajien lisäksi. Kaiken kaikkiaan projekti on edennyt hyvin ja näyttää siltä, että myös hankkeen loppuajan tapahtumille on kaikki edellytykset onnistua suunniteltujen tavoitteiden mukaisesti, jopa ylittää tavoitteet, kuten tähän mennessä hankkeen eri tapahtumissa on tehty.

OSALLISTUMINEN IBSEN- VERKOSTON KOKOUKSEEN YHTEISTYÖN KEHITTÄMISEN NÄKÖKULMASTA

Marja-Liisa Kakkonen ja Anna Ollanketo

JOHDANTO

Mikkelin ammattikorkeakoulun (Mamk) liiketalouden laitos on jäsenenä kansainvälisessä korkeakoulujen välisessä IBSEN-verkostossa. IBSEN muodostuu sanoista *International Business Studies Exchange Network*. Aiemmin studies sanan korvasi students, koska verkoston toiminta painottui opiskelijoiden liikkuvuuteen eli opiskelijavaihtoihin. Myöhemmin, 2000-luvun puolivälissä, sana vaihdettiin kuvaamaan paremmin verkoston toimintaa eli liiketalouden opiskelijoiden liikkuvuutta ja lisäksi opiskelijavaihdon kehittämistä myös koulutustarjonnan sisältöjen näkökulmasta. Verkosto perustettiin EU-projektirahoituksella 1990-luvulla, minkä jälkeen toimintaa päätettiin jatkaa omarahoitteisena. Mikkelin ammattikorkeakoulua pyydettiin mukaan 2000-luvun alkupuolella. Projektin alkuperäinen tavoite oli lisätä ja kehittää opiskelijavaihtoja pohjoisamerikkalaisten ja eurooppalaisten partnereiden välillä.

Verkoston partnerioppilaitokset ovat pieniä ja keskisuuria ammattikorkeakouluja tai yliopistoja, jotka ovat sijainniltaan hieman syrjemässä kasvukeskuksista. Eurooppalaiset korkeakoulut ovat Suomesta, Sveitsistä, Ranskasta, Espanjasta, Saksasta, Hollannista ja Italiasta. Pohjoisamerikkalaiset korkeakoulut ovat Yhdysvalloista ja Kanadasta. Lisäksi verkostoon liittyi myöhemmin korealainen yliopisto. Verkoston jäsenmäärä on vuosien aikana vaihtunut. Osa korkeakouluista on muun muassa keskittynyt toisenlaiseen verkostoyhteistyöhön ja osa jäsenistä on fuusioitunut suurempaan korkeakoulukonsortioon, minkä vuoksi ne ovat joutuneet katkaisemaan vanhat yhteistyöverkostot. Pois lähteneiden tilalle on usein tullut uusi korkeakoulu verkoston jäsenen suosittelemana.

Tämän artikkelin tavoitteena on kuvata IBSEN -verkoston taustaa, tavoitteita ja toimintaa. Lisäksi artikkelissa pohditaan verkoston haasteita nykyisessä

taloudellisessa tilanteessa. Artikkelissa pohditaan verkoston yhteistyön edelleen kehittämistä ja sen myötä lisäarvon saamista verkoston jäsenille. Artikkelirakenne sisältää ensin katsauksen IBSEN-verkoston historiaan, toimintaan ja toiminnan tavoitteisiin. Tämän jälkeen pohditaan lyhyesti opiskelijoiden liikkuvuuden haasteita ja lisäarvon tuottamista verkoston jäsenille. Lopuksi esitetään yhden verkostotapaamisen ohjelma ja tulokset sekä esitetään johtopäätökset.

VERKOSTOYHTEISTYÖN TAVOITTEET

Verkosto kokoontuu vuosittain kaksi kertaa ja kokousvastuu on kiertävä. Kokoukset ovat pääosin Euroopassa, koska suurin osa partnereista on eurooppalaisia. Kokousten tavoitteena on ylläpitää hyvin muotoutuneita suhteita korkeakouluihin. Kokous antaa mahdollisuuden jakaa tietoa korkeakouluissa ja eri maissa tapahtuvista muutoksista niin organisaatiotasolla kuin laajemmin koko korkeakoulukentässä. Läheiset suhteet mahdollistavat avoimen keskustelun haastavistakin asioista ja keskustelujen avulla verkoston jäsenten välistä toimintaa on pystytty kehittämään verkoston jäsenille suotuisaan suuntaan. Luottamusta ja avointa kommunikointia onkin pidetty verkoston voimavarana ja tulevaisuuden ja yhteistyön mahdollisuutena. Esimerkiksi epätasapainoa pohjoisamerikkalaisten ja eurooppalaisten opiskelijoiden vaihtojen määrässä on pyritty korjaamaan tarjoamalla kesäopintoja, joita on erityisesti räätälöity pohjoisamerikkalaisten opiskelijoiden tarpeisiin.

Tärkeimpiä kommunikointivälineitä ovat olleet ryhmäsähköpostit, säännölliset kokoukset ja skype-kokoukset. Vaihtuvat kokouspaikat antavat korkeakoulujen henkilökunnalle mahdollisuuden tutustua verkoston korkeakouluihin ja niiden henkilökuntaan sekä opiskelijoihin. Tiivis yhteistyö mahdollistaa ongelmien nopean ratkaisemisen, nopean tiedon jakamisen ja mahdollisuuden uusien ideoiden syntymiseen ja testaamiseen. Kokousten järjestämispuna on käytetty liiketalouden opiskelijoiden apua. Heidän tehtävänä on ollut kokousjärjestelyt ja muistioiden kirjoittaminen.

Verkosto perustettiin lisäämään ja kehittämään opiskelijaliikkuvuutta Euroopan ja Pohjois-Amerikan välillä. Yhteistyötä tehtiin pitkään ilman sopimusta ja liikkuvuussopimukset olivat korkeakoulujen välisiä. Vuonna 2011 verkoston jäsentenvälinen sopimus allekirjoitettiin ja verkoston tavoitteiksi kirjattiin opiskelija- ja henkilökuntaliikkuvuus ja yhteistyön jatkuva kehittäminen ja tutkimusyhteistyö liiketalouden alalla. IBSEN on kehittynyt vuosien kuluessa hyvistä yhteistyösuhteista tiiviiksi verkostoksi eurooppalaisten ja amerikkalaisten verkostojen kesken. Verkostoyhteistyön sisäisenä ajatuksena on, että korkeakoulutus ja sovellettu tutkimus palvelevat ja kehittyvät parhaiten kansainvälisten vaihtojen ja yhteistyön kautta vakiintuneissa puitteissa. Tä-

män vuoksi IBSENin tavoitteena on helpottaa ja tukea rahoituksen hakemista verkostoyhteistyölle. Lisäksi IBSENin filosofian mukaan opiskelijavaihtoa toteutetaan opiskelijan näkökulmasta mutkattomasti, sitä organisoidaan hyvin ja vaihto-opiskelijat integroidaan korkeakoulun omaan opetukseen. Opiskelijavaihto käsittää sekä vaihto-opiskelun että harjoitteluvaihdon.

OPISKELIJALIIKKUVUUDEN HAASTEITA

Opiskelijaliikkuvuuden perusajatuksena on, että opiskelijat eivät maksa luku-kausimaksua vastaanottavaan korkeakouluun ja että opiskelijavaihdon pituus on yksi tai kaksi lukukautta. Kahden korkeakoulun kesken pyritään pitämään tasapaino vaihtojen lukumäärässä, jotta yhteistyön jatkuminen olisi vakaalla pohjalla. Vaihtojen tasapainon ylläpitäminen on ollut haastavaa pohjoisamerikkalaisten korkeakoulujen kanssa useasta eri syystä. Yhdysvaltalaiset korkeakouluopiskelijat maksavat opiskelusta kalliita, monen kymmentuhannen dollarin lukukausimaksuja, ja sen vuoksi heillä ei ole usein taloudellisia edellytyksiä opiskella vaihtovuotta Euroopassa. Opiskelijaviisumin hakeminen maksaa useita satoja dollareita ja se tulee hakea henkilökohtaisesti konsulaatista tai suurlähetystöstä. Suomella on USA:ssa vain muutama yhteistyösuurlähetystö ja -konsulaatti, joka myöntää viisumeita. Lisäksi välimatkat yhteistyökorkeakouluista ovat hyvin pitkät. Usein opiskelijat tekevät osa-aikatyötä opintojen ohella ja sen vuoksi irrottautuminen ns. vakityöstä ja asunnosta on haasteellista ilman hyvää stipendiä tai muuta taloudellista tukea. Sen vuoksi amerikkalaiset opiskelijat suosivatkin lyhyitä vaihtoja kesälukukauden aikana, joihin lähtee mukaan yleensä professori tai muu ohjaaja.

Anglosaksiset maat ovat hyvin suosittuja vaihtokohteita ja sen vuoksi suomalaiset ja eurooppalaiset opiskelijat ovat hyvin kiinnostuneita vaihto-opinnoista Pohjois-Amerikassa. Vuosittain hakijoita on enemmän kuin korkeakouluilla on tarjota paikkoja ja kilpailu vaihtopaikoista saattaa olla hyvinkin kovaa. Pohjoisamerikkalaiset korkeakoulut ovat kuitenkin käsittäneet vaihto-opiskelijoiden tärkeyden myös kotikansainvälistymisen näkökulmasta. Jos oman korkeakoulun opiskelijat eivät ole halukkaita lähtemään vaihtoon, kotikorkeakoulun opintoja rikastetaan vaihto-opiskelijoiden tuomilla näkökulmilla maidensa taloudesta, kulttuurista ja tapakulttuurista. Kotikansainvälistymisen näkökulma on helpottanut vaihtojen epätasapainoa, mutta se ei pelkästään riitä yhteistyön ylläpitämiseen. Eurooppalaiset korkeakoulut ovat muun muassa perustaneet kesäopintokokonaisuuksia ja kansainvälisiä kesälukukausia, jotka sisältävät opintojen lisäksi yritysvierailuja ja kulttuuria. Amerikkalaisten ja kanadalaisten opiskelijoiden on helpompi yhdistää kesälomamatkailu ja lyhyet kesäkurssit opintoihinsa pitkän lukukauden mittaisen vaihdon sijasta. Lisäksi Mamk on tehnyt yhteistyötä professorien kanssa ja se kutsuu vuosittain amerikkalaisia professoreja luennoimaan muun muassa kesälukukaudelle.

LISÄARVON TUOTTAMINEN VERKOSTON JÄSENILLE

Hyvästä yhteistyöstä huolimatta verkoston toimintaa on ajoittain kyseenalaistettu selvän lisäarvon näkökulmasta. Käytännössä nykyinen taloudellinen tilanne on laittanut partnerikorkeakoulut analysoimaan omien kansainvälisten partnereidensa ja sen myötä myös IBSEN -verkoston partnerien toimintaa kahdesta näkökulmasta: Ensinnäkin korkeakoulut pyrkivät kehittämään kahdenkeskisiä yhteistyösuhteitaan sellaisten partnereiden kanssa, joiden kanssa he voivat tehdä monenlaista yhteistyötä (opiskelija- ja opettajavaihtojen lisäksi erilaisia projekteja) ja yhteistyön kehittämisessä tulisi olla tasapainoisessa suhteessa molempien osapuolien etu. Toiseksi keskustelun aiheeksi on nousut verkoston tapaamisten osallistumiskustannukset. Muutamalle verkoston jäsenelle tiedekuntien dekaanit tai laitosten johtajat ovat esittäneet ja jopa kyseenalaistaneet, mitä lisäarvoa koulu saa sillä, että lähettää edustajan kaksi kertaa vuodessa IBSEN-verkostotapaamiseen. Noin viikon palkkakustannusten lisäksi matkakustannukset, etenkin mannertenvälisissä matkoissa, nousevat melko korkeiksi. Vuoden 2014 molemmissa verkostotapaamisissa jäsenet keskustelivat lisäarvon tuottamisesta verkoston jäsenille ja erityisesti marraskuun tapaamisessa asia nostettiin esille kriittisenä tekijänä IBSEN -verkoston tulevaisuudelle.

IBSEN-verkostotapaaminen järjestettiin Barcelonassa 19-22.11.2014. Mamiasta, liiketalouden laitokselta tapahtumaan osallistuivat Anna Ollanketo, joka on toiminut verkoston ja liiketalouden laitoksen yhteyshenkilönä. Toinen osallistuja oli koulutusjohtaja Marja-Liisa Kakkonen, joka on kiinnostunut kehittämään yhteistyötä siten että palvelisi paremmin sekä IBSEN -verkoston jäseniä että toki myös liiketalouden laitosta. Häntä pyydettiin valmistelemaan tapaamiseen esitys, joka toimisi alustuksena yhteistyön kehittämiskeskustelulle. Toinen laaja keskustelun aihe tapaamisessa oli hankeyhteistyön jatkaminen eli pohdinta, investoidaanko yhdessä resursseja verkostona seuraavaan Erasmus+ -hakuun. Liitteessä 1 esitetään verkostotapaamisen ohjelma.

Verkostotapaamisen pääteemaksi nousi yhteistyön käytännön kehittäminen siten, että se todella toisi lisäarvoa verkostossa toimimiselle. Marja-Liisa Kakkonen toi omassa alustuksessaan esille mm. seuraavat asiat:

1. Opettajayhteistyön kehittäminen partnereiden kesken

Opettajavaihtojen ja opettajayhteistyön kehittäminen partnerikorkeakoulujen välille (ensin kahdenkeskisesti, myöhemmin mahdollisesti monenkeskisesti) siten, että opettajat toimitivat työpareina tai pariopettajina omassa osaamisalueissaan. Käytännössä esimerkiksi markkinoinnin tai taloushallinnon opettajat kahdesta eri IBSEN-korkeakoulusta suunnittelisivat ja loisivat

yhdessä erilaisia yhteistyömuotoja (mm. osa opetuksesta toteutetaan toisen opettajan opintojaksolla opettajavaihdon yhteydessä; erilaisten tehtäväkokonaisuuksien toteuttaminen yhdessä ja hyödyntämien toistensa opintojaksoilla, opiskelijoiden yhteistyön mahdollistaminen toistensa opintojaksoilla virtuaalisesti; yhteisten materiaalien kehittäminen palvelemaan molempien opettajien opintojaksojen toteutusta). Kaiken kaikkiaan mahdollisuudet yhteistyön kehittämiseksi verkoston opettajien kesken ovat moninaiset, kunhan asia koordinoidaan keskitetysti.

2. IBSEN-verkoston tutkijatiimit

Tutkijoille tai tutkimusta tekeville opettajille verkosto tarjoaa paljon mahdollisuuksia erityisesti soveltavan tutkimuksen tekemiseen: lähtien opiskelijoiden suorittamista projektiopinnoista laajempiin ulkoisen rahoituksen tarvitseviin hankkeisiin. Vaivattomin tapa olisi aloittaa yhteistyö koordinoimalla saman alan tutkijoita yhteen tai yhteyteen virtuaalisesti ja mahdollistaa soveltavan tutkimuksen tekeminen yhteisten intressien näkökulmasta. Parhaimmillaan yhteistyön tuloksena saadaan materiaalia, joita molemmat osapuolet voivat hyödyntää omassa opetuksessaan. Tässä yhteydessä voisi pohtia myös opiskelijoiden samaan aiheeseen liittyvien opinnäytetöiden yhdistämistä empiirisen tutkimuksen osalta. Opiskelijat voisivat kerätä aineiston yhdessä tai jopa analysoida aineistoa yhdessä, vaikka tekevät opinnäytteensä erikseen omille kouluilleen.

3. Yhteistyön dokumentointi ja hyvin käytänteiden jakaminen

Jos hyvistä käytänteistä pyritään oppimaan, ne kannattaa dokumentoida ja jakaa eteenpäin. Em. yhteisten aktiviteettien tai tutkimustulosten raportointi yhdessä mahdollistaisi myös yhteisten artikkelien kirjoittamisen ja julkaisemisen eri tasoissa julkaisuissa. Itse asiassa jos yhteistyö saadaan käynnistymään eri korkeakouluissa, hyviä käytänteitä syntyy ja niitä voisi pilotoida sen jälkeen myös toisissa korkeakouluissa. Jos kiinnostusta on riittävästi, kokemuksesta voisi kirjoittaa IBSEN-julkaisun jonkin korkeakoulun omassa julkaisusarjassa. Olennaista olisi kuitenkin tiedon levittäminen ja hyvien käytänteiden jakaminen toisille sekä verkoston sisällä että laajemminkin.

4. Opiskelijoiden integrointi IBSEN-verkostotapahtumiin

Tähän mennessä muutama opiskelija on ollut mukana lähinnä tekemässä käytännön järjestelyjä projektiopintoinaan. Kuitenkin opiskelijat voitaisiin integroida mukaan paljon monipuolisemmin. IBSEN verkostotapahtumat voitaisiin järjestää IBSEN-viikkona, joka olisi tarkoitettu sekä opiskelijoille että opettajille. Esimerkiksi jos opiskelijoille lanseerataan projektitehtävät, joita he työstävät ensin virtuaalisesti monikulttuurisesti eri koulujen kesken. Projektitehtävän toteutus tapahtuisi pääsääntöisesti virtuaalisesti ja jokaiselle

opiskelijaryhmälle olisi nimetty ohjaava opettaja eri IBSEN-partnerikorkeakoulusta. Opiskelijat tapaavat IBSEN -viikon alussa, tutustuvat toisiinsa ja viimeistelevät yhdessä projektinsa. IBSEN -partnerit pitäisivät verkostotapaamisensa kokoukset opiskelijoiden viimeistellessä projektitöitään, mutta viikon puolenvälin jälkeen he osallistuvat ja seuraavat opiskelijoiden esityksiä ja arvioivat ne. IBSEN -viikko voisi päättyä opiskelijoiden ja opettajien yhteiseen vapaa-ajan ohjelmaan (yrityskäynti ja paikalliseen kulttuuriin tutustuminen tavalla tai toisella).

5. Muut yhteistyömuodot

Esityksen lopussa keskityttiin yhteistyön kehittämisen mahdollisuuteen kahdenkeskisesti IBSEN-partnereiden kesken. Vaivattomin tapa aloittaa yhteistyön kehittäminen on Erasmus-opettajavaihtojen lisääminen. Opettajiin tutustumisen ja opetuksen tason tunteminen mahdollistaa kyseisten opettajien kutsumisen intensiiviviikon luento-opettajiksi Business Management -koulutusohjelmaan lukuvuoden aikana tai kolmen viikon opintojaksojen opettajiksi kesälukukaudelle.

Lisäksi Business management -koulutusohjelman koulutuspäällikkö Anna Ollanketo esittikin IBSEN -partnerien liiketalouden opettajille kutsun mahdollisuudesta tulla opettamaan Mikkeliin ensi keväänä Erasmus -ohjelman puitteissa sekä intensiiviviikoille osana englanninkielisiä opintojaksoja. Myös kesän 2015 kv-lukukauden ohjelma esitettiin ja partnereita pyydettiin markkinoimaan osallistumismahdollisuudesta opiskelijoille.

YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Barcelonan verkostotapaaminen oli intensiivinen ja tehokas, mutta samalla myös mielenkiintoinen ja hyvässä hengessä toteutettu tapaaminen. Marja-Liisa Kakkosen esittämän alustuksen jälkeen keskustelimme yhteistyön kehittämisestä ja sen haasteista monesta eri näkökulmasta. Mahdollisuuksia yhteistyön kehittämiseksi on paljon ja sen myötä lisäarvon tuottamiselle verkoston jäsenille. Suunnittelimme alustavan mallin, jota kukin jäsen voi esittää omassa koulussaan yhteistyön kehittämiseksi ja lisäarvon tuottamiseksi. Lopussa päätimme, että palaamme asiaan alkuvuodesta 2015 ja analysoimme tilanteen eri partnereiden kesken. Todennäköisyys on aika suuri, että verkoston kokoonpanossa tulee muutoksia ja jäsenissä vaihtuvuutta lähitulevaisuudessa. Kuitenkin osa partnereista tietää jo nyt, että haluaa joka tapauksessa jatkaa yhteistyötä jäljelle jäävien kanssa ja kehittää verkostoa heidän kanssa eteenpäin. Yhteistyön laatu ja toimintamalli täytynee kuitenkin määrittää ja sopia. Tarkoituksenmukaisinta on pitää verkostotapaaminen jäljelle jääneiden kesken toukuussa ja siellä määrittää ikään kuin uudet pelisäännöt verkoston toiminnalle.

KUVA 1. IBSEN -verkostotapaamisen osallistujat marraskuussa 2014
(kuva Marja-Liisa Kakkonen)

IBSEN-verkosto on toiminut lähes samalla konseptilla jo 1990-luvulta alkaen, joten on jopa luontevaa, että verkoston toimintaa analysoidaan ja sen tuottamaa lisäarvoa pohditaan yksityiskohtaisesti. Lisäksi toimintaympäristö, muutokset ja haasteellinen taloudellinen tilanne luo omia paineita kustannustehokkaille toiminnalle. Tämän myötä on tarkoituksenmukaista pohtia toiminnan uudistamista ja lisäarvon tuottamista verkoston jäsenille. Verkoston jäsenet on luoneet hyvät suhteet, joiden varassa toimintaa voi edelleen kehittää ja uudistaa.

ENGLANNIN KIELEN TEHO- VALMENNUKSESSA MALTALLA

Mailis Kervinen

JOHDANTO

Paane-Tiaisen mukaan (2000, 6-7) aikuisikäisen ihmisen elämään vaikuttavat monet tekijät, joilla on merkitystä elämän kulkuun ja hallintaan työn lisäksi. Elämän muutokset, ikä ja kokemukset myös määrittävät aikuisikäisen oppimistarpeita. Oppiminen on avain elämänhallintaan, tapahtui se sitten tietoisesti tai tiedostamatta. Halukkuuteen oppia vaikuttaa ensisijaisesti motivaation ja mielekkyyden tunne. Elinikäinen oppiminenhan tarkoittaa koko elinkaaren kattavaa tietoista ja jatkumona tapahtuvaa oppimista. Mielestäni tietojen ja taitojen päivitys on keskeinen osa nykyistä työelämää. Oman osaamisen päivittäminen lisää työtehtävien hallittavuutta ja vähentää työn kuormitusta. Lähtökohtana on omien kehitystarpeiden tunnistaminen, jota seuraa omien tavoitteiden asettaminen ja pohdinta keinoista tavoitteisiin pääsemiseksi.

Työskentelin vuosia taloushallinnon tehtävissä kunnes päätin, että on aika sukeltaa tiedon poluille jälleen kerran. Minulle opiskelu merkitsi tietoista päätöstä hakeutua myös uusiin tehtäviin. Valmistuin Oulun yliopistosta syksyllä 2009, jonka jälkeen tähtäsin opettajaopintoihin uran vaihto mielessäni. Tavoitteeni toteutui 2011 ja nykyisessä työssäni Mikkelin ammattikorkeakoulun liiketalouden laitoksen lehtorina opetan ja ohjaan opiskelijoita pääsääntöisesti suomen kielellä, mutta opetan myös Business Management koulutusohjelmassa. Opetuskokemukseni on karttunut näiden vuosien myötä ja jokainen opiskelijoiden kohtaaminen on tuonut tullessaan uusia oppimiskokemuksia. Mielestäni opettaminen on myös opettajalle oppimistapahtuma.

Kansainvälisyys, vieraaseen kulttuuriin tutustuminen ja kielitaidon merkitys ovat vähitellen hiipineet myös omaan opetukseeni. Ensimmäinen pitempiaikainen tutustuminen vieraaseen kulttuuriin tapahtui työskennellessäni Tallinnassa paikallisessa tilitoimistossa kaksi vuotta. Lähtiessäni Tallinnaan osasin alkeet viron kielestä ja minulla oli vain satunnaisia matkakokemuksia Tallinnasta. Kaikki työntekijät olivat paikallista väestöä ja työkielenä oli Viron kieli. Alku oli haastavaa mutta taidot kehittyivät kuukausien myötä.

Tämän artikkelin tavoitteena on kuvata englannin kielen tehovalmennusmatkastani Maltalla. Artikkelini on kuvaus oman kehitystarpeen tunnistamisesta, tavoitteiden asettamisesta ja keinoista, joilla tavoitteiden ensimmäiseen vaiheeseen päästiin. Lisäksi tavoitteena on mahdollisesti kannustaa ja rohkaista muita osallistumaan vastaaviin kielikoulutuksiin omaa kielitaitoaan ja kulttuurituntemustaan kehittämään.

Tässä artikkelissa tarkastellaan ensin työn luonteen muuttumista ja uuden oppimista. Toisena ja kolmantena osiona käsitellään henkilöstökoulutusta ja kansainvälisyyttä osana korkeakoulujen toimintoja. Lopuksi tarkastellaan englannin kielen tehovalmennusta Maltalla, johon itse osallistuin kesällä 2014.

TYÖN LUONTEEN MUUTTUMINEN JA UUDEN OPPIMINEN

Mielestäni oman työni luonne on muuttunut radikaalisti ja muutokset vaikuttavat väistämättä henkilön käsityksiin ja kokemuksiin työstä ja heistä itsestään työn tekijöinä. Työntekijöiltä vaaditaan sitoutumista organisaation tavoitteisiin, joustavuutta ja mukautumista muuttuviin työympäristöihin. Sosiaalisten taitojen ja uuden oppimisen merkitys ovat kasvaneet radikaalisti.

Eteläpelto ja Vähäsantanen (2006, 27) kuvaavat artikkelissaan ”Ammatillinen identiteetti persoonallisena ja sosiaalisena konstruktiona” työelämää seuraavasti: Työelämän käytännöt osoittavat, että työntekijän käsitykset itsestä suhteessa työhön ja ammattiin ovat entistä tärkeimpiä. Työntekijältä vaaditaan oman osaamisen tunnistamista, näkyväksi tekemistä ja markkinointia. Tarve tunnistaa, tehdä näkyväksi ja markkinoida omaa osaamista ja vahvuuksia edellyttää tietoisuutta omasta ammatillisesta identiteetistä ja osaamisesta. Jatkuva ammatillisen identiteetin rakentaminen ja omaan osaamisen uudelleenmäärittely on haaste, joka koskettaa yhä useampaa työntekijää.

Paane-Tiainen mukaan (2000, 5) perinteiset toimintamallit sekä koulutuksessa että työelämässä ovat kyseenalaistuneet. Työ on muuttunut projektiluonteiseksi ja työn kuvaan on tullut mukaan uudenlainen odotus työhön osallistumisesta ja sitoutumisesta. Verkostoituminen työelämän kanssa on entistä tärkeämpää. Vanhat koulutuskäytännöt ovat vaatineet uudistamista vastatakseen muuttuneisiin työelämän vaatimuksiin.

Aikuisten koulutautumisesta on tullut jatkuvaa toimintaa, joka alkaa kuulua lähes jokaisen aikuisikäisen työelämään osana omaa ammatillista kehitystä joko työnantajan järjestämänä tai omaehtoisena haluna kehittää itseään. Henkilön hankkima ammattitaito riittää enää vain rajoitetun ajan. Oma ammattitaito pitää ajankohtaistaa tai kokonaan uudistaa muuttuvien työtilanteiden ja työn kehityksen myötä. Työelämän muutokset edellyttävät työntekijöiltä muutoskykyisyyttä ja yhä monialaisempaa osaamista. (Paane-Tiainen 2000, 5.)

Huolimatta työelämän jatkuvista muuttumisaineista omaehtoinen opiskelu voi tarjota myös iloa ja huvia ja olla opiskeluharrastus. Jauhiainen ym. käsittelevät (2004, 183) opiskeluharrastusta myös ilon ja hivin näkökulmasta. He ovat tutkineet muun muassa erilaisia opiskelijatyyppejä ja tutkimuksen mukaan selkein opiskelijatyyppi on elämäntapaopiskelija, joka on pääsääntöisesti yli 40-vuotias nainen. Elämäntapaopiskelijalle oppisisällöt ovat arvosanoja ja kurssisuorituksia tärkeimpiä. Opiskeluajoista on monilla kulunut jo paljon aikaa ja nyt on uudelleen löydetty innostus oppimista kohtaan.

Jauhiaisen ym. tutkimuksen mukaan (2004, 183) useilla elämäntapaopiskelijoilla on takanaan aiempia opintoja avoimessa yliopistossa tai he ovat osallistuneet erilaisille ammattikursseille. Elämäntapaopiskelijat eivät yleensä koe opintojen häiritsevän vapaa-aikaansa, sillä opiskelua pidetään rentouttavana ja voimavaroja antavana. Elinikäinen oppiminen on elämän suola.

HENKILÖSTÖKOULUTUS

Ranki (1999) käsittelee muun muassa henkilöstökoulutusta henkilöstön kehittämisen näkökulmasta. Henkilöstön kehittämisen tavoitteena on lisätä henkilöstön toimintavalmiutta ja suoritusvalmiutta. Yhtenä tavoitteena on lisätä henkilöstön kykyä suoriutua paremmin sekä nykyisistä että tulevista tehtävistä. Hänen mukaansa ihmiset pyrkivät kehittämään itseään, mikäli ympäristö tarjoaa siihen mahdollisuuksia, joten kehittämisen tulee olla jatkuvaa toimintaa, jota tuetaan erilaisin kehittämistoimenpitein. (Paane-Tiainen 2000, 111.)

Oppisen kehittämisen tarve on kasvanut seurauksena työelämän toiminnan ja suhteiden jatkuvasta muutoksesta. Muutoksessa elämisestä on tullut työelämän yksi elementti, mikä edellyttää työtaitovaatimusten joustavuutta ja uudistuvan työntekijän kaltaisia piirteitä. Oppimistarpeet tulevat ne sisäisinä omina tarpeina tai työnantajan edellytyksinä syntyvät usein työelämän muutosten kautta. Osaamisen vahvistamisessa on kyse erityisesti kompetenssin vahvistamisesta, ammatillisen pätevyyden ja siinä kilpailukykyyn ylläpitämisestä. Prosessi käynnistyy jonkin tietoaitoalueen koetusta puutteesta tai vajavaisuudesta. (Paane-Tiainen 2000, 107-108.)

Rankin mukaan (1999, 100 - 101) henkilöstökoulutuksen avulla oppimista voidaan suunnata ja nopeuttaa. Ranki toteaa, että henkilöstökoulutus on tärkeä osa henkilöstön kehittämistä, mutta kuitenkin vain yksi tapa lisätä ja monipuolistaa henkilöstön osaamista. Täytyy muistaa, että yksinään se ei ole riittävä keino osaamisen turvaamiseksi. Henkilöstökoulutus on hyvä keino silloin, kun on tärkeää saada tiedot ajan tasalle. Parhaiten taidot kuitenkin opitaan itse tekemällä.

Osaamisen kehittäminen voidaan esittää prosessina, jonka suuntaan voidaan vaikuttaa ja jota voidaan myös nopeuttaa osaamisen kartoittamisella. Osaamisen kehittäminen lähtee osaamisen tunnistamisesta. Mitkä ovat ydinosaamiset eli tärkeät alueet nyt tehtävässä työssä, mitä osaan eli mitä hallitaan hyvin, mitä osaamista uupuu ja mitkä tekijät vaikuttavat asiantilaan. Osaamisen arviointia voidaan peilata suhteessa nykyisiin ja tuleviin vaatimuksiin. Tietoa asiasta on mahdollista saada ammattilehtien ja -kirjallisuuden kautta mutta myös organisaation johto voi linjauksissaan ja strategisissa suunnitelmissaan antaa kuvauksen siitä, minkä kaltaista työtaitoa halutaan. Toimenpiteet osaamisen kehittämiseen ja oppimisen suuntaamiseen riippuvat siitä mitä tilaa osaamisessa tavoitellaan ja kuinka nopeasti. (Paane-Tiainen 2000, 109 -110.)

Paane-Tiainen mukaan (2000, 111) kehittymään pyrkivä työyhteisö järjestää ja huolehtii henkilöstönsä ammattitaidon tasosta. Ranki (1999, 101) mukaan henkilöstökoulutus täydentää toiminnan kehittämistä ja on siten tehokas muutosjohtamisen väline.

KANSAINVÄLISYYS OSANA KORKEAKOULUJEN TOIMINTOJA

Opetusministeriön mukaan (2009) viime vuosikymmenten suuria muutoksia ovat rajat ylittävän korkeakoulutuksen nopea lisääntymien, korkeakoulujärjestelmän integraatio ja korkeakoulutuksen muotojen moninaistuminen. Kansainvälisyyden vaatimus koskee aiempaa enemmän kaikkia korkeakoulujen toimintoja. Sen hyötyjä voidaan tarkastella opiskelijoiden, opettajien, tutkijoiden, laitosten, yksittäisten korkeakoulujen ja koko järjestelmän sekä kansakunnan kannalta.

Opetusministeriön mukaan (2009) korkeakoululaitosten ja tieteen kansainvälistyminen on tärkeää muun muassa siksi, että korkeakouluilla on keskeinen merkitys talouden ja yhteiskuntaelämän kansainvälistäjinä. Korkeakoulut vetävät puoleensa ulkomaista korkeasti koulutettua työvoimaa ja ulkomaisia investointeja. Verkottumalla kansainvälisesti korkeakouluilla on suuri merkitys toimialueensa kehityspotentiaalin vahvistajana. Verkottuminen nähdään yleistä osaamisen tasoa lisäävänä tekijänä, keinona parantaa kilpailu- ja innovaatiokykyä sekä keinona lisätä alueen elinkeinoelämän monipuolistumista.

Laitisen väitöstutkimuksen (2014) lähtökohtana on se, että ammattikorkeakoulun opettajuuteen oleellisesti kuuluvia osia ovat kansainvälisyys- ja kulttuurinvälisyysosaaminen. Nämä seikat myös määrittävät sekä opettajilta vaadittavaa oman alan asiantuntijuutta että ammattikorkeakoululle annettua tehtävää työelämän tarpeisiin. Laitisen mukaan ammattikorkeakoulujen ymmärretään olevan toimintaympäristö, jossa kulttuurinvälisyysosaamista tarvi-

taan ja tuotetaan. Laitinen mainitsee väitöstutkimuksessaan useita aikaisempia tutkimuksia, joiden mukaan opettajien ymmärrys siitä, kuinka kansainvälistyminen liittyy heidän omaan työhönsä ja ammattialaansa on keskeinen tekijä opettajien sitoutumisessa kansainvälistymisprosessiin.

Opetusministeriön julkaisun (2009) mukaan kansainvälinen liikkuvuus antaa mahdollisuudet työskennellä ja verkostoitua oman alan huippujen kanssa, päästä osalliseksi heidän opetuksestaan. Se myös mahdollistaa perehtymisen uusiin tutkimusmenetelmiin, tutkimusaloihin ja ideoihin. Aidosti kansainvälissä korkeakouluyhteisössä kaikilla opiskelijoilla, opettajilla, tutkijoilla ja henkilökunnan jäsenillä on mahdollisuus saavuttaa valmiudet kansainväliseen yhteistyöhön ja osallistua korkeakoulun kansainväliseen toimintaan. Ammattikorkeakoulujen opettajien liikkuvuutta voidaan lisätä merkittävästi aktiivisella osallistumisella kansainvälisiin opetus- tai tutkimusyhteistyöprojekteihin.

ENGLANNIN KIELEN TEHOVALMENNUSKURSSI

Osallistuminen englannin kielen tehovalmennukseen Maltalla oli osa henkilöstökoulutusta ja rahoitus järjestyi ”Osaavampi Mamk” -hankkeen kautta, koska yhtenä kriteerinä osallistumiselle oli englanninkielen opetusvalmiuksien kehittäminen. Rankin mukaan (1999, 100-101) mukaan henkilöstökoulutus on tärkeä osa henkilöstön kehittämistä. Ulkopuolisen koulutuksen etuna voidaan pitää sitä, että yritykseen saadaan hankittua uusia ajatuksia yrityksen ulkopuolelta ja tutustutaan samoissa tehtävissä toimiviin henkilöihin.

Matkan järjestäjäksi valikoitui TR-Kielimatkat. TR-Kielimatkojen kokonaispalvelut sisältävät kielikurssin, majoituksen ja matkat. Matkalle lähtemisen tärkein tavoite oli parantaa työelämässä tarvittavaa englannin taitoa. Lähtemistäni siivitti myös mahdollisuus ja innostus tarttua uusiin haasteisiin ja tilaisuus tutustua uuteen kulttuuriin.

Tiesin aikaisemmasta kokemuksestani, että työelämän kurssit tuovat yhteen eri alojen ammattilaisia, joten oli luonnollista valita työelämälähtöinen ja aikuisille suunnattu kielikurssi. Useimmiten osallistujat ovat olleet työelämässä jo useita vuosia ja he ovat motivoituneita kehittämään kielitaitoaan. Työelämäkurssien pääpaino on kommunikointitaitojen kehittämisessä ja hiomisessa. Tavoitteenani oli, että hankittuja taitoja voisin myös entistä paremmin soveltaa omassa tehtävässäni. Lisäksi ei pidä unohtaa verkostoitumista ja sen tuomia hyötyjä samassa ammatissa toimivien ammattilaisten kanssa. Matka vieraaseen kulttuuriin ei sinänsä tuntunut hankalalta, sillä olenhan ennenkin matkustellut ja jopa työskennellyt ulkomailla, mutta silti matkalle lähtö hieman jännitti. Ennen matkaa pohdiskelin, miten muu ryhmä suhtautusi minuun ja millaisen vastaanoton saisin.

Kielikouluna toimi Inlingua School of Languages, joka sijaitsee Slieman alueella, vastapäätä Maltan pääkaupunkia Vallettaa. Kaikki luokkahuoneet ovat ilmastoituja ja talossa on yhteensä seitsemän kerrosta. Koulun tiloissa sijaitsee kirjasto ja Internet Cafe. Maltan toinen virallinen kieli on englantia ja kaikki koulun opettajat ovat pätevöityneet opettamaan englantia. ”Business English combined” kielikurssi koostui 20 oppituntia liike-elämän englantia viikossa ja lisäksi 10 tuntia yksityisopetusta viikossa. Opetusta oli maanantaista perjantaihin ja ryhmäopetus ajoittui kello 9 – 12.30 välille ja yksityisopetus kello 13 – 15.30 välille.

Päivien ohjelma oli hyvin suunniteltu ja rakennettu monipuoliseksi oppimisen eri osa-alueiden kannalta. Oppitunnit tarjosivat hyvän rungon oppimiselle, mutta kielen opiskelussa varsinainen kielen oppiminen on kuitenkin tehtävä itse. Ryhmässäni oli viisi henkilöä, kaikki eri työnantajien lähettämiä ja eri puolilta maailmaa. Ryhmähenki oli hyvä ja opiskelu oli hauskaa yhdessä. Alussa muiden ryhmäläisten aksentti asetti haasteita ymmärtämiselle, mutta pian korva tottui ja puhe tuli ymmärretyksi. Opetuksessa pääpaino oli kommunikoinnissa. Aihealueet vaihtelivat yleisestä ”jutustelusta” päivän uutisiin niin Maltalla kuin muuallakin maailmassa. Lisäksi opiskeluun kuului kielio-piharjoituksia ja pienimuotoisia kirjoitustehtäviä.

Yksityistuntien sisältö koostui etukäteen antamistani aihealueista, jotka pääsääntöisesti liittyivät omaan ammattialaani. Aiheisiin syvennyttiin tekemällä kirjallisia harjoituksia, mutta myös keskustelemalla aihealueista. Paras ja varmaan myös hauskin kokemus yksityisopetuksen tunneilla oli antamani ”näytöstunti” opettajalle. Aiheeksi valitsin taseen ja tuloslaskelman esittämisen. Opetuksen kulun yhteydessä sain opettajalta rakentavia kommentteja, jotka liittyivät kielen käyttöön eri yhteyksissä.

Kielen oppimiseen tarvitaan sen käyttämistä eli puhumista, kirjoittamista ja kuuntelua. Kaikkia edellä mainittuja osa-alueita harjoiteltiin sekä ryhmätunneilla että yksityisopetuksessa. Ryhmäopetustunteihin olisin kaivannut enemmän suunnitelmallisuutta. Keskustelun rönsyily milloin mistäkin aiheesta ei sinänsä ole huono tapa opiskella, mutta välillä aihealueet olisi voitu antaa etukäteen ja niistä olisi sitten keskusteltu yhdessä seuraavana päivänä.

YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Englannin kielen tehovalmennus Maltalla toteutettiin 20.7. -2.8.2014. Malta oli kohteena antoisa kielen oppimisen kannalta. Maltan toinen virallinen kieli on englantia, joten kieltä kuuli ja joutui puhumaan myös vapaa-ajalla. Vapaa- muotoiset keskustelut kahvioissa paikallisten ja turistien kanssa myös osaltaan kartuttivat kielitaitoa ja rohkaisivat käyttämään kieltä. Puhua, kuunnella, ymmärtää ja tulla ymmärretyksi ovat avaimia kielitaitoon.

Matka kohotti valmiutta käyttää kieltä. Tärkeintä oli, että uskalsi aloittaa kielellä kommunikoimisen. Kielen opiskelu ja oppiminen vaatii motivaatiota, sitoutumista ja suunnitelmallisuutta mutta myös uskoa omaan oppimiseen ja edistymiseen. Vastuun ottaminen ja itseohjautuvuus opiskelussa ovat merkityksellisiä seikkoja opintojen etenemisessä. Lisäksi opiskelun tulee olla tarpeeksi haastavaa, että opiskelija tuntee edistyvänsä.

Minulle omaehtoinen opiskelu tarjoaa sen tuottaman hyödyn lisäksi iloa ja huvia ja on myös harrastus, jota ei voi koskaan täysin lopettaa. En koe opintojen häiritsevän vapaa-aikaani, vaan koen sen rentouttavana ja voimavaroja antavana. Voin suositella muillekin englannin kielen opiskelua vieraassa kulttuurissa. Kokemuksena se rikastuttaa ja kehittää omaa osaamista sekä rohkeutta käyttää kieltä. Minulle englannin kielen opiskelu ei päättynyt Maltaan matkaan vaan jatkuu uusin haastein kohti parempaa kielitaitoa.

LÄHTEET

Eteläpelto, Anneli. & Vähäsantanen, Katja. 2006. Ammatillinen identiteetti persoonallisena ja sosiaalisena konstruktiona. Teoksessa Eteläpelto, A. & Onnismaa, J. (toim.) Ammatillisuus ja ammatillinen kasvu. Aikuiskasvatuksen 46. vuosikirja. Vantaa: Kansanvalistusseura, 26-49.

Jauhiainen, Arto & Tuomisto, Hanna & Alho-Malmelin, Marika 2004. Aikuisopiskelun monet merkitykset muutosten yhteiskunnassa. Teoksessa Sallila, Pekka (toim.) Elämänlaajuinen oppiminen ja aikuiskasvatus. Aikuiskasvatuksen 44. vuosikirja. Vantaa: Kansanvalistusseura, 183.

Laitinen, Eija 2014. Ammattikorkeakoulujen opettajien kulttuurienvälinen kompetenssi ja sen mittaaminen. Tampereen yliopiston kasvatustieteellisiä julkaisuja. Väitöskirja.

Opetusministeriö 2009. Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia 2009-2015. Opetusministeriön julkaisuja 2009:21. Helsinki:Yliopistopaino.

Paane-Tiainen, Tuulia 2000. Oppijaksi aikuisena. Helsinki:Edita.

Ranki, Anneli 1999. Vastaako henkilöstön osaaminen yrityksen tarpeita? Jyväskylä: Kauppakaari

ABSRC-KONFERENSSIIN OSALLISTUMINEN MILANOSSA

Marja-Liisa Kakkonen, Mikhail Nemilentsev, Tiina Tervaniemi, Anna-Maija Torniaainen ja Petra Paasonen

JOHDANTO

Henkilökunnan osaaminen ja osaamisen kehittäminen ovat korkeakoulun tärkeimpiä menestystekijöistä. Henkilöstö voi kehittää osaamistaan niin muodollisen koulutuksen kuin informaalin oppimisen keinoin. Kansainvälisiin konferensseihin osallistuminen toimii sekä tiedon ja hyvien käytänteiden leviämisen kanavana että yksilön osaamisen kehittäjänä. Erityisesti sosiaaliset ja viestintätaidot kehittyvät konferenssiosallistumisprosessin aikana. Lähtökohtaisesti konferenssipaperin kirjoittajalta vaaditaan hyviä akateemisen kirjoittamisen taitoja - olkoon kyseessä tutkimustulosten raportointi tai hyvien käytänteiden kirjoittaminen. Kansainvälisten konferenssien kieli on yleensä englanti, joten kirjoittaminen vaatii myös hyvää englannin kielen taitoa ja sen kehittämistä. Konferenssiin hyväksytyin paperin esittäminen edellyttää määrämittaisen PowerPoint -esityksen valmistelun paperin pääkohdista. Englanninkielisen esityksen pitäminen puolestaan vaatii myös harjaantumista ja harjoittelua ennen konferenssia. Sosiaaliin taitoihin liittyy myös verkostoituminen muiden konferenssiosallistujien kanssa, joten seurustelu ja eritasoiset keskustelut muiden osallistujien kanssa kehittävät myös yksilön osaamista. Näin ollen konferenssiosallistuminen sekä edellyttää osallistujalta jo jonkin verran osaamista ja kompetensseja että kehittää niitä edelleen intensiivisen prosessin aikana.

Advances Business Related Scientific Research (ABSRC)-konferenssi järjestettiin Italiassa, Milanossa 10. – 12.12.2014. ABSRC-konferenssi on kansainvälinen kokoontuminen liike- ja yritystoimintaan keskittyvien tieteiden tutkijoille ja korkeakoulujen opetushenkilöstölle. Konferenssi on järjestetty ensimmäisen kerran vuonna 2010 Italian Olbiassa, minkä jälkeen kyseinen konferenssi on järjestetty yhteensä 10 kertaa eri puolilla Italiaa: Venetsiassa, Roomassa ja Milanossa. Konferenssin järjestäjätaho on vuonna 1996 perustettu GEA College – Faculty of Entrepreneurship Sloveniassa. GEA College on Slovenian johtava yksityiskoulu, joka keskittyy yrittäjyyteen. Konferenssien aikana on mahdollisuus tutustua monenlaisiin tutkimuksiin ja hyviin käytänteisiin. Konferenssi tarjoaa myös erinomaiset verkostoitumismahdollisuudet, sillä osallistujat tulevat korkeakouluista ympäri maailmaa.

KONFERENSSIESITYKSET

Liiketalouden laitoksen henkilöstölle esiteltiin jo keväällä 2014 Advances Business Related Scientific Research (ABSRC)-konferenssin osallistumismahdollisuus. Tarkoituksena oli koota pienryhmä henkilöstön jäsenistä ja osallistua ryhmänä konferenssiin. Konferenssin teemat liittyivät monipuolisesti liiketalouden aihealueisiin, mikä mahdollisti liiketalouteen eri alojen asiantuntijoiden osallistumisen. Konferenssiin kannustettiin lähettämään papereita joko omasta tutkimuksesta tai hyvistä käytänteistä. Työnantajan näkökulmasta edellytyksenä oli konferenssiin hyväksytyyn paperin esittäminen siellä ja sen myötä konferenssipaperin julkaisu konferenssin virallisessa julkaisussa: Conference Proceedings Milan 2014. Liiketalouden laitokselta konferenssiin osal-

KUVA 1. Milanon katedraali (kuva Mikhail Nemilentsev)

listui kuusi henkilöstön jäsentä. Konferenssiin kirjoitetut artikkelit liittyvät TK-toimintaan, yrittäjyyteen, opettajien työelämäjaksoihin ja laitoksen kehitystyöhön. Tässä artikkelissa kuvataan neljän konferenssissa esitetyn paperin sisältöä ja pohditaan kansainvälistymisen hyödyllisyyttä osaamisen kehittymisen näkökulmasta.

“External funding as means for strengthening productivity, innovation capacity and collaboration in higher education institutions” -konferenssipaperin tiivistelmä

Tiina Tervaniemen konferenssissa esittämä paperi pohjautui ammattikorkeakoulujen TK-toiminnasta vuonna 2012 tehtyyn kansainväliseen arviointiin sekä vuoden 2014 alusta voimaan tulleeseen ammattikorkeakoulujen uuteen rahoitusmalliin. Paperin tarkoituksena oli ensinnäkin esitellä lyhyesti ammattikorkeakoulujen TK-toiminnan nykytilaa, toiminnan volyyymiä ja etenkin ulkoisen rahoituksen osuutta TK-toiminnasta. Lisäksi paperissa käsiteltiin uuden rahoitusmallin vaikutusta TK-toimintaan sekä pohdittiin ulkoisten rahoituslähteiden merkitystä uuden mallin valossa.

TKI-toiminnan arvioinnista tehtyjen johtopäätösten perusteella ammattikorkeakoulujen osalta TK-toiminnan toteuttamista vaikeuttavat perusrahoituksen puute, rahoituksen alhainen taso ja sen hajanaisuus. Lisäksi opetus-toiminnan ja TK-toiminnan integraatio on vielä kehittämisasteella ja vaatii kulttuurinmuutosta sekä uudenlaisia, innovatiivisia tapoja niin opetus- kuin TK-henkilöstönkin yhteistyölle. Lisäksi arvioinnissa kiinnitettiin huomiota kansainvälisen TK-toiminnan vähyyteen; ammattikorkeakoulujen tulisi aktiivisemmin osallistua kansainvälisiin konsortioihin ja olla mukana kansainvälisissä hankkeissa. Konferenssiesityksessäni pohdin kansainvälisen rahoituksen edistämistä sekä esittelin lyhyesti rahoituslähteistä muutamana Euroopan alueellisen yhteistyön ohjelman (Itämeren alueen ohjelma ja Interreg Europe), jotka molemmat ovat ammattikorkeakouluille soveltuvia kansainvälisiä ohjelmia ja joita on vielä suhteellisen vähän hyödynnetty. Vaikka kyseisten ohjelmien rahoitus on toki kilpailtua, ovat nämä lähtökohtaisesti hieman yksinkertaisempia hakuprosessiltaan kuin esimerkiksi EU:n tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelma, Horizon2020.

Ammattikorkeakoulujen täytyy katsoa eteenpäin ja löytää uudelta ohjelmakaudelta ne strategisesti merkittävät ohjelmat, jotka soveltuvat oman toiminnan kehittämiseen sekä lisätä näihin liittyvää tietämystä. Konferenssipaperissa pohdittiin alueellisen ja kansainvälisen yhteistyön merkitystä ja korostettiin verkostojen, strategisten kumppanuuksien ja hyvien tukirakenteiden merkitystä TK-toiminnan onnistumisen osalta. On myös muistettava, että vaikka ulkoisen rahoituksen hakemiseen on uudella ohjelmakaudella paljon hyviä mahdollisuuksia, TK-rahoituksen hakemisen on kuitenkin oltava perusteltua ja sen on sovelluttava organisaation strategiaan painotuksiin ja toimintaan.

Lisäksi TK-toiminnan on oltava aidosti tarvelähtöistä ja sen on palveltava alueen elinkeinoelämää ja lisättävä kilpailukykyä. Tämä vaatii myös parempia kytköksiä TK-toiminnan, opetuksen ja yrityselämän välille.

Konferenssipaperissa todettiin, että TK-toiminnan volyyymi tulee varmaankin tulevaisuudessa edelleen kasvamaan ja yhtenä ajurina tähän on tulokseen perustuva uusi ammattikorkeakoulujen rahoitusmalli. Näin ollen myös ulkoisen rahoituksen hakeminen korostuu entisestään ja tätä varten on löydettävä uusia rahoituslähteitä. Älykäs erikoistuminen vaatii rinnalleen älykkäitä kumppanuuksia ja yhteistyötä niin alueellisella, kansallisella kuin kansainväliselläkin tasolla. Jotta pystytään vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin ja saamaan rahoitusta, on välttämätöntä tehdä yhteistyötä eri toimijoiden kesken, niin koulutusorganisaatioiden, yritysten kuin aluekehitystyötä tekevien viranomaistenkin kanssa. Mutta yhtä relevanttia on kehittää myös uusia toimintamalleja kansainvälisen TK-yhteistyön eteenpäin viemiseksi.

“Opportunities to develop teamwork in the department of business management” -konferenssipaperin tiivistelmä

Anna-Maija Torniaisen ja Petra Paasosen konferenssissa esittämä paperi perustui alkukartoitukseen koskien tiimityöskentelyä Mikkelin ammattikorkeakoulun liiketalouden laitoksella. Kesän 2014 alussa toteutettiin tutkimus, jossa pyrittiin selvittämään liiketalouden laitoksen henkilöstön valmiuksia, asenteita ja mielipiteitä tiimityöskentelyä kohtaan. Laitoksen tavoitteena on lisätä tiimityöskentelyn käyttöä ja kehittää erilaisia tiimityöskentelytapoja tulevaisuudessa.

Mikkelin ammattikorkeakoulun (Mamk) strategiassa yhteisöllisyyttä korostetaan tärkeänä tekijänä henkilöstön ja opiskelijoiden hyvinvoinnissa. Vuorovaikutus opetuksen, ohjauksen, opiskelijapalveluiden sekä opiskelijoiden välillä toimii perustuksena yhteisölliselle ammattikorkeakoululle. Yksi Mamkin strategian keskeisistä toimenpiteistä on tiimi- ja pariopettajuuden kehittäminen. Tiimi- ja pariopettajuus voi tuoda mukanaan monenlaisia hyötyjä, esimerkiksi yhteistyö voi parantaa opetuksen laatua.

Mamkin liiketalouden laitoksella työskentelee 22 opettajaa ja kahdeksan muuta työntekijää. Laitoksen henkilöstö ottaa osaa suunnittelu- ja kehitystyöhön laitoksen tiimeissä ja työryhmissä. Laitoksella toimii johtotiimi, markkinointitiimi, laaturyhmä ja OVA-tiimi. Näiden lisäksi opetushenkilöstöllä on kolme opetuksen kehittämistiimiä: markkinoinnin opetuksen kehittämistiimi, taloushallinnon opetuksen kehittämistiimi sekä yritystoiminnan ja johtajuuden opetuksen kehittämistiimi. Syksyn 2014 aikana on perustettu kaksi uutta tiimiä. Digiosaamisen tiimi keskittyy digiosaamisen kehittämisen tukemiseen laitoksella ja Kansainvälisyyden kehittämistiimin tarkoituksena on tukea laitoksen henkilöstöä kansainvälistymiseen liittyvissä asioissa. Li-

ketalouden laitoksen tavoitteena on, että jokainen henkilöstön jäsen kuuluu ainakin yhteen edellä mainituista tiimeistä.

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää henkilöstön halukkuutta, motivaatiota ja mielipiteitä tiimityöskentelyä kohtaan. Kyselytutkimus toteutettiin liikelaitoksen laitoksella kesän 2014 alussa. Lähestymistapa tutkimukseen on laadullinen, vaikka kysely sisälsi myös monivalintakysymyksiä. Fokus oli henkilöstön mielipiteissä ja asenteissa tiimityöskentelyä kohtaan. Kaiken kaikkiaan kysely koostui seitsemästä kysymyksestä. Kysely sisälsi viisi avointa kysymystä ja kaksi monivalintakysymystä. Avointen kysymysten tarkoitus oli varmistaa, etteivät kysymykset rajoittaneet vastaajia liikaa ja että tuloksista ilmenisi selkeästi vastaajien mielipiteitä ja kehitysideoita. Monivalintakysymykset liittyivät asenteisiin ja motivaatioon tiimityötä kohtaan. Kysely toteutettiin liikelaitoksen laitoksen henkilöstön virkistyspäivänä, johon osallistui laitokselta 22 henkilöä ja vastaajien määrä oli 16.

Tulokset osoittavat, että suurimmalla osalla henkilöstöstä on positiivinen asenne tiimityöskentelyä kohtaan, ja halukkuutta toimia tiimeissä. Useissa vastauksissa tiimityöskentely määriteltiin yhdessä tekemisenä yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Yksi vastaajista kiteytti tiimityöskentelyn seuraavasti: ”erilaisia taitoja omaavat ihmiset työskentelevät yhdessä hyödyntäen eri osaamista yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.” Muita vastauksissa korostuvia tekijöitä olivat motivaatio, avoimuus ja tuki.

Vastauksissa korostui vastaajien näkemys itsestään ”osallistuvana tiimin jäsenenä”. Yksi vastaajista mainitsi, että kykenee tiimityöskentelyyn, mutta reunaehdot työskentelylle on päätettävä etukäteen. Kaiken kaikkiaan vastaajat näkivät itsensä ”hyvinä tiimin jäseninä”.

Useat vastaajista mainitsivat toimineensa yhteistyössä toisten opettajien kanssa yhteisillä opintojaksoilla. Viisi kuudestatoista kysymykseen vastanneesta vastasi työskennelleensä yhteistyössä toisen opettajan kanssa opintojaksojen suunnittelussa ja toteutuksessa. Neljä vastaajista mainitsi yhteistyön laitoksen opetuksen tiimeissä. Muut tiimityöskentelytavat, joita vastauksissa mainittiin, liittyivät työskentelyyn idearyhmissä, opinnäytetyöprosessissa, projekteissa tai artikkeleita työstettäessä.

Tulokset osoittivat myös vastausten yksilöllisyyden. Eräs vastaajista mainitsi, että lähes kaikki, mitä hän tekee, on tiimityötä. Hän korosti myös tiimityöskentelyn arvoa sillä, että hyviä näkemyksiä voi jäädä huomaamatta, kun työskentelee yksin. Toinen vastaaja taas mainitsi, ettei tee paljoakaan tiimityötä - ainoastaan laitoksen palaverissa.

Vastaajia pyydettiin ideoimaan uusia tapoja, joiden avulla tiimityöskentelyä voitaisiin hyödyntää laitoksella. Suurin osa vastauksista liittyi opetuksen tiimeihin. Vastauksissa mainitut kehitysideat liittyivät opetuksen, tiimiopettajuuden ja opetusmateriaalien kehittämiseen. Tiimityön hyödyntämistä ehdotettiin myös projekteihin ja vapaa-ajan aktiviteetteihin. Tulokset osoittivat myös tärkeimmiksi tekijöiksi lisäresurssien ja ajan tarpeen tiimityölle. Ehdotettiin, että tiimeissä työskennellessä tulisi olla selvä tehtävänjako tiimin jäsenten kesken. Vastauksissa mainittiin myös, että henkilöstöä tulisi rohkaista ottamaan aktiivisesti osaa tiimityöskentelyaktiviteetteihin.

Tehty tutkimus toimii pohjana tiimityöskentelyn kehittämiseksi ja sen perusteella saatiin arvokkaita ideoita tiimityöskentelyn parempaan mahdollistamiseen ja kehittämistoimenpiteisiin laitoksella. Liiketalouden laitoksella henkilöstö ottaa osaa jo nyt erilaisiin aktiviteetteihin laitoksen työryhmissä ja tiimeissä. Tulevaisuudessa tiimityöskentelyä voitaisiin hyödyntää vielä enemmän opetuksessa sen ollen laitoksen ydinosaamista. Hyvin toimivan tiimin saavuttamiseksi on tärkeää, että kaikilla tiimin jäsenillä on omat roolinsa, vastuunsa ja että he jakavat yhteisen vision. Tiimi jakaa vastuun menestymisestä ja tavoitteiden saavuttamisesta yhdessä

”Value-based family enterprise culture: theory constructing from the family perspective” -konferenssipaperin tiivistelmä

Mikhail Nemilentesevin konferenssipaperissa esitettiin arvopohjaisen perheyrittäjäkulttuurin perustekijät perheen näkökulmasta. Perheen näkökulman valinta tutkimukselliseksi lähtökohdaksi perustui kulttuurisiin, historiallisiin ja sosioekonomisiin edellytyksiin. Perheyrittäjäkulttuurin elementit, tekijät ja ominaispiirteet käsiteltiin teoreettisesti. Tuloksiksi saatiin perhearvojen jatkuvuuden periaatteet perheyrittäjäkulttuurissa ja yrittäjyyden antropologian elementit. Lisäksi kehitettiin perheyrittäjäkulttuurin hyvyden käsite ja sen keskeiset osat.

Tässä tutkimuksessa perheyrittäjäkulttuuri ymmärretään yrityksenä, jossa perheomistus jatkuu sukupolvesta toiseen. Sen takia sukupolvenvaihdos ja sen edellytykset analysoidaan perheyrittäjäkulttuurin jatkuvuuden keskeisimpänä tekijänä. Perheyrittäjäkulttuurin arvot liittyvät perhesuhteisiin ja sukupolven välisiin perheperinteisiin. Aikaisempien tutkimusten mukaan perheyrittäjäkulttuurin omistamisen, johtamisen ja perhesuhteiden osa-alueiden yhteensopivuus edellytetään sukupolvenvaihdoksen suunnittelemisessa ja suorittamisessa. Perheyrittäjäkulttuuri voidaan selittää menettelyohjeilla, jotka kehittyvät jatkuvasti ja ne ovat yhteisiä omistavan perheen kaikille jäsenille. Toisen sanoen perheyrittäjäkulttuuri rakentuu omistamisesta, johtamisesta ja perheyrittäjäkulttuurin perimisestä.

Arvomerkitys voi esiintyä yrityksillä erilaisissa muodoissa. Tässä artikkelissa arvopohjoinen tarkoittaa inhimillisiä ja erityisesti perhearvoja. Arvopohjainen perheyrittäjäkulttuuri on vain yksi perheyrittäjäkulttuurin tyyppi, jossa perheyrittäjien arvoilla on keskeinen rooli johtamiseen, omistamiseen ja perheen hallitsemiseen liittyvissä päätöksissä. Tässä kulttuurissa korostetaan perheyrittäjyyden esteettistä luonnetta. Arvopohjaisen perheyrittäjäkulttuurin lisäksi käsitellään sääntöpohjainen, tehtäväpohjainen, tulospohjainen ja muut perheyrittäjäkulttuurit. Kulttuurista vaikutusta on selvitettävä yhteisössä, jossa yrittäjä itse toimii.

Perheyrittäjien jokaisella sukupolvella on sisäinen vastuu (vastuun puitteet voidaan selittää eettisessä testamentissa) yrityksen tulevaisuudesta. Omistajat vastaavat myös yrityksen hyvän maineen sekä lasten ja lapsenlasten yhteiskunnallisen aseman säilyttämisestä. Tärkeintä on se, että perheyrittäjien suunnitteluprosessin näköpiiri on suhteellisesti pidempi kuin ei-perheyrittäjien. Tämä voidaan selittää siten, että omistava perhe pitää heidän yrityksensä jatkuvana ilmiönä, jossa heillä on vain johtavien ikään kuin vartijoiden rooli. Vartijoina perhejäsenet siirtävät heidän perheyrittäjäkulttuurinsa tulevaisuuteen. Perheen kulttuuriset taustatiedot sekä edellisistä sukupolvista perityt arvot vaikuttavat perheyrittäjien liiketoiminnan tavoitteisiin. Vaikka perheyrittäjäkulttuuri on melko jatkuva ilmiö, sen päämäärät muuttuvat nopeasti.

Hyvyyden käsite on siten kaikki, mitä kantaa tietynlaista positiivista merkitystä ja vastaa ihmisten etuihin, tavoitteisiin ja arvosuuntautumisiin. Paperissa esitetyn konseptuaalisen mallin mukaan, perheyrittäjäkulttuurin hyvyys pidetään kategoriana, joka koostuu perhehyvyydestä, liiketoiminnan ja omistuksen hyvyydestä ja valtiollisesta ja sosiaalisesta hyvyydestä. Perhehyvyyteen kuuluu täydellinen positiivinen kokemus, perhejäsenen nykyaika ja tulevaisuus. Liiketoiminnan ja omistuksen hyvyys sisältää omistamiseen ja työnteokseen liittyviä positiivisia ominaispiirteitä. Lopuksi, valtiollinen ja sosiaalinen hyvyys sisältää kansallisen kulttuurin positiivisia ominaispiirteitä sekä tietoa siitä, kuinka aktiivista seuraelämää ihminen viettää.

Konferenssipaperin teoreettiset puitteet perustavat neljään tärkeimpään tutkimuspilariin. Ensimmäisenä tutkimuspilarina yrittäjyys sisältää tutkimuksia perheyrittäjistä. Sosiologia on toinen tutkimuspilari, johon kuuluu antropologinen näkökulma. Aksiologia (arvoteoria) kolmantena tutkimuspilarina kohdistuu tutkimuksiin arvoista ja se sijaitsee etiikan ja estetiikan tieteellisessä risteyksessä. Lopuksi, perhetutkimuksen pilariin kuuluu genealogisia tutkimuksia. Perheyrittäjyyteen, liiketoiminnan (teollisen) ja kulttuurisen (sosio-kulttuurisen) antropologiaan, perhearvoihin sekä sukulaisuussuhteisiin liittyvät tutkimukset selittävät perheyrittäjäkulttuuria.

Konferenssipaperissa analysoitiin perheyrittäjyyden kulttuurista ja antropologinista näkökulmaa. Perheyrittäjäkulttuurin ja perheyrittäjyyden hyvyiden uudet käsitteet esiteltiin ja kehitettiin. Perheyrittäjyyden syvälinen kulttuurinen näkemys käsiteltiin yksityiskohtaisemmin. Lisäksi antropologiset seuraamukset selvitettiin sosiopsykologisten ja sosiokulttuuristen tutkimusten mukaan. Käytännöllisestä näkökulmasta artikkelissa olevia tuloksia voidaan hyödyntää erilaisissa perheyrittäjyyksissä, joissa omistajat ja kaikki perheen jäsenet rakentavat pitkäjänteisesti yhteisen kulttuurin. Tulevissa tutkimuksissa olisi tärkeää analysoida perheyrittäjyyden arvojen muutosprosessia ja seurata geopolittisia ja sosioekonomisia seuraamuksia.

“Constant changes influencing entrepreneurship” -konferenssipaperin tiivistelmä

Marja-Liisa Kakkosen konferenssipaperin tarkoituksena oli kuvata ja ymmärtää yrittäjien työn muutoksia ja niiden vaikutuksia. Paperi kuvasi myös erilaisia kompetensseja, joita yrittäjät tarvitsevat muutoksiin varautuessaan. Lisäksi paperi esitteli tutkimustulokset ja niiden johtopäätökset. Ne toimivat perustana tutkimuksen seuraaville vaiheille.

Yritystoiminnan luonne on muuttunut monilta osin viime vuosikymmenten aikana erilaisten muutosten vuoksi. Muutokset ilmenevät eri tasoilla: yksilötasolla, organisaatiotasolla, yhteiskunnan tasolla ja jopa maailmanlaajuisesti. Yksilötasolla muutospainee liittyyvät esimerkiksi epävarmempaan työskentelyympäristöön, tarpeeseen liikkua työpaikan vuoksi ja joissain tapauksissa myös itsensä työllistämistarpeeseen tai mahdollisuuksiin yrittäjänä. Organisaatiotasolla toimintoja yksityistetään ja ulkoistetaan sekä tarve yhteistyölle alihankkijoiden kanssa kasvaa. Lisäksi yritykset tarvitset entistä enemmän työntekijöitä, jotka pystyvät joustamaan työn tekemisen suhteen tarpeen perusteella, yhteiskunnan tasolla muutokset kohdistuvat puolestaan julkisten palveluiden saatavuuteen ja tehostamiseen. Tämän myötä myös julkisen sektorin palveluita ulkoistetaan ja yksityistetään. Myös lakien ja asetusten muutokset asettavat erilaisia muotospaineita yritystoiminnalle (taloushallintoon, henkilöstöhallintoon, kuluttajasuojaan, tietoturvaan, ympäristöteknologiaan ym.). Lisäksi erilaisten vähemmistöryhmien kasvavat vaikutusmahdollisuudet yhteiskunnassa luovat yrityksille sekä mahdollisuuksia että uhkia oman toimintansa suhteen. Kaiken kaikkiaan yritysten toimintaympäristön ovat muuttuneet ja ovat yhä muuttumassa eri tavoin, mutta kuitenkin muutosten keskelläkin yrittäjyyteen ja yritystoimintaan liittyyvät perusedellytykset pysyvät lähtökohtaisesti samoina: riittävät liiketoimintaosaamisen, hyvät yritystoimintaan liittyyvät valmiudet ja yrityksen omaan toimivallan liittyyvät tiedot, taidot ja osaaminen.

Tutkimuksen tarkoituksena oli kuvata ja tulkita mikroyrittäjien työtä ja informaalia työssä oppimista muuttuvassa toimintaympäristössä. Tutkimus toteutettiin haastattelemalla kymmentä yrittäjää asiantuntijahaastattelumenetelmää käyttäen. Aineisto analysoitiin sisällönanalyysillä, jonka tarkoituksena oli yhtäältä kokemusten ja niiden merkitysten tyypittely suhteessa yrittäjien osaamisalueisiin ja toisaalta merkittävien kokemusten käsitteellistäminen.

Tulosten mukaan työ ja yrittäjänä toimiminen merkitsevät mikroyrittäjille pääsääntöisesti positiivisia asioita. Vaikka mikroyrittäjien työssä on tapahtunut erilaisia muutoksia, he ovat sopeutuneet ja sopeuttaneet toimintaansa niiden mukaisesti. Muutoksista huolimatta he ovat kuitenkin melko sitoutuneita yritystoimintaansa ja työskentelevät siinä päämäärätietoisesti ja asiakaslähtöisesti. Lisäksi he ovat oppineet sietämään yritystoimintaan liittyvää epävarmuutta, mutta kuitenkin riskinotto ja taloudellisesti paineet stressaavat heitä. Mikroyrittäjien sosiaalisen osaamisen lisääntyessä korostuivat vuorovaikutustaitojen ja tilanneherkkyyden oppiminen asiakaspalvelutilanteissa, mikä merkitys oli heille suuri, koska he toimivat välittömässä asiakassuhteissa ja pyrkivät asiakaslähtöiseen toimintaan. Lisäksi osa oppimisesta on tapahtunut merkittävistä tapahtumista: elämänkuluun vaikuttaneet tapahtumat ovat olleet luonteeltaan uutta luovaa yritystoiminnalle, mutta tulevaisuuden uskoa heikentäviin tapahtumiin liittyvät oppimiskokemukset ovat olleet osittain jopa poisoppimista yrittäjämäisestä toimintatavasta.

Tuloksista voidaan päätellä, että mikroyrittäjien työssä tapahtuva oppiminen on luonteeltaan pääsääntöisesti positiivista ja liittyy lähinnä nykyisen suorituskyvyn parantamiseen, mutta ei niinkään ennakoivasti tulevaisuuteen liittyvän pätevyys- hankkimiseen. Tämä puolestaan viittaa siihen, että muuttuvassa toimintaympäristössä yrittäjien täytyy oppia uutta, jotta he säilyttävät kilpailukykyensä alan muihin toimijoihin nähden. Esitettyjä tutkimustuloksia voidaan pitää lähtökohta-analyysinä ja perustana tutkimuksen seuraavia vaiheita varten. Tämä tutkimus pyrki kuvaamaan ja ymmärtämään yrittäjän työssä tapahtuvia muutoksia tutkimukseen valittujen yrittäjien näkökulmasta. Tutkimuksen seuraavassa vaiheessa laajennetaan tutkimusotetta ja ilmiötä tarkastellaan yleisemmällä tasolla.

JOHTOPÄÄTÖKSET

Milanon ABSRC-konferenssin tavoitteena oli järjestää tilaisuus tutkijoille ja korkeakoulun muulle henkilöstölle esitellä tutkimustuloksiaan ja hyviä käytäntöjään. Liiketalouden laitokselta konferenssiin osallistui kuusi henkilöä, jotka esittivät yhteensä viisi konferenssipaperia, jotka myös julkaistiin konferenssijulkaisussa. Näin ollen matka tuki myös virallisesti organisaation tavoitteita kansainvälisten asiantuntijavaihtojen ja julkaisujen suhteen.

Vaikka konferenssiosallistuminen vaatii paljon etukäteistyötä ja -suunnittelua, voidaan sanoa, että Milanon konferenssiosallistuminen oli hyödyllistä ja antoisaa monesta eri näkökulmasta. Konferenssiosallistuminen oli hyödyllinen myös henkilökohtaisen osaamisen kehittymisen näkökulmasta. Ensinnäkin muiden osallistujien konferenssiesitykset antoivat melko hyvän katsauksen tämän hetken ajankohtaisista teemoista ja aiheista liiketalouden ja erityisesti yrittäjyyden saralla. Lisäksi verkostoituminen muiden konferenssiosallistujien kanssa avasi käsityksiä konferenssiteemoista ja mahdollistaa todennäköisesti uusia yhteistyömuotoja lähitulevaisuudessa.

Laitostasolla konferenssin valinta etukäteen ja sen markkinointi hyvissä ajoin henkilöstölle oli hyvä ja tarkoituksenmukainen tapa kannustaa työntekijöitä kansainvälistymään osallistumalla konferenssiin. Työntekijät pystyvät esittämään hyvinkin monipuolisesti omaa osaamistaan konferenssin muille osallistujille. Lähteminen ja osallistuminen pienryhmänä saattoi myös madaltaa kynnystä tähän kansainväliseen konferenssiin osallistumiseen. Joka tapauksessa ryhmän myötä myös jokaisen osallistujan henkilökohtaiset kompetenssit kehittyvät kansainvälistymisessä ja verkostoitumisessa, mutta erityisesti sosiaalisissa ja viestintätaidoissa. Käytäntö osoittautui hyväksi ja tarkoituksenmukaiseksi. Sitä kannattaa jatkaa tulevina vuosina liiketalouden laitoksella, mutta ehkä tämä toimii myös kannustavana esimerkkinä muille laitoksille. Kun konferenssimatkan ”sokerina pohjalla” oli tutustuminen Milanon kulttuuriin ja kaupunkiin sen lukuisine ostosmahdollisuuksineen, voidaan matkaa pitää kaikin puolin hyvin onnistuneena.

LÄHTEET

Kakkonen, Marja-Liisa 2014. Constant changes influencing entrepreneurship. Teoksessa Antoncic, Bostjan (toim.) Conference proceedings/Advances in Business-Related Scientific Research Conference (ABSRC), Milan, Italy.

Nemilentsev, Mikhail 2014. Value-based family enterprise culture: theory constructing from the family perspective. Teoksessa Antoncic, Bostjan (toim.) Conference proceedings/Advances in Business-Related Scientific Research Conference (ABSRC), Milan, Italy.

Tervaniemi, Tiina 2014. External funding as means for strengthening productivity, innovation capacity and collaboration in higher education institutions. Teoksessa Antoncic, Bostjan (toim.) Conference proceedings/Advances in Business-Related Scientific Research Conference (ABSRC), Milan, Italy.

Torniainen, Anna-Maija & Paasonen, Petra 2014. Teoksessa Antoncic, Bostjan (toim.) Conference proceedings/Advances in Business-Related Scientific Research Conference (ABSRC), Milan, Italy.

KANSAINVÄLISTYMINEN KOULUTUKSESSA JA OPETUS- TYÖSSÄ KAKSOISKANSALAI- SUUDEN NÄKÖKULMASTA

Mikhail Nemilentsev

JOHDANTO

Kansainvälistyminen ja toisen kansalaisuuden saaminen ovat molemmat pitkäjänteisiä prosesseja, joissa ihmiseltä odotetaan tarpeellista kotikasvatusta, jatkuvaa koulutusta ja itseohjautuvuutta sekä tarpeellisia ammatillisia taitoja. Analysoin tässä artikkelissa kansainvälistä kehittymistäni opetustyössä ja koulutuksessa kaksoiskansalaisuuden näkökulmasta sekä pohdin kokemuksiani kasvatuksesta, koulutuksesta ja työkokemuksesta. Lisäksi analysoin artikkelissa, miten kaksoiskansalaisuuteni ja kansainvälinen taustani edistävät Suomen, Venäjän ja Tanskan yhteistyötä pedagogisessa toiminnassa ja projektityössä erityisesti NORU-hankkeessa, mitä ennen kuvaan kuitenkin lyhyesti kansainvälisyyttä ja sen merkitystä korkeakoulussa.

Integraatio uuteen yhteiskuntaan vaatii ihmiseltä aina oikeata suhtautumistapaa ja joustavuutta oppimis- ja työprosesseissa. Kotiutumisen alkuvaiheessa tarvitaan ahkeruutta tosielämän uusiin periaatteisiin tutustumisessa ja avoimuutta väistämättömiin elämänmuutoksiin. Koulutus- tai työpaikalla näkyvät olennaiset erot verrattuna ihmisen kotiympäristöön. Kansainvälistymisen prosessiin vaikuttaa esimerkiksi aikataulun muutokset, eli miten ihmisen koulutus tai opetustyö järjestetään uuden paikallisen aikataulun mukaan. Kansainvälisen ihmisen vuorovaikutus muiden työntekijöiden tai opiskelijoiden kanssa johtaa myös kriittisiin käännteisiin. Käänneiden suunta riippuu kuitenkin ihmisen osaamisesta avata mahdollisuuksia vaativissa tehtävissä ja muuttaa lukkiutuneita tilanteita positiivisimmiksi vaikutuksiksi.

KANSAINVÄLISYYS KORKEAKOULUSSA

Nykyään kansalliset ammattikoulutus- ja korkeakoulutusstandardit lähestyvät toisiaan (Koulutus ja tutkimus vuosina 2011–2016, 43). Maailmanlaajuisesti opetus suunnitelmat tavoittelevat ennen kaikkea kansainvälisten pedagogisten

rakenteiden kehittämistä ja kansainvälisten lähestymistapojen käyttämistä opettamiseen. Bologna-prosessin mukaan eurooppalaisten yliopistojen erillisiä toimintoja sovitetaan yhteen. Yleisesti voidaan sanoa, että nykyaikainen korkeakoulun koulutusjärjestelmä rakennetaan siten, että sekä opettajat että opiskelijat voivat saada mahdollisimman paljon kansainvälistä kokemusta (Lindberg 2011, 30). Opettajien toiminnassa arvostetaan entistä enemmän osallistumista kansainvälisiin konferensseihin ja symposiumeihin, kuten myös intensiiviviikkojen järjestämistä ja niihin osallistumista ulkomaalaisissa yliopistoissa. (Jasman & McIlveen 2011, 120.) Opiskelijat vuorostaan pyrkivät toteuttamaan kansainvälisen opiskelijavaihdon saatavilla olevista mahdollisuuksista, osallistumaan työpajoihin kotimaassaan sekä ulkomailla sekä harjoittamaan kansainvälisiä taitoja ylioppilaskunnissa.

Lähes jokaisessa eurooppalaisessa yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa on kansainvälisiä opintojaksoja tai ohjelmia (Koulutus ja tutkimus vuosina 2011–2016, 49). Riippuen koulutusohjelmasta ja -alasta niihin kutsutaan kansainvälisesti tunnettuja lehtoreita ja tutkijoita. Joka vuosi alkaa myös kansainvälisiä koulutusohjelmia, joissa opiskelijat saavat mahdollisuuden opiskella yhden lukukauden tai koko akateemisen vuoden ulkomaalaisissa yliopistoissa. Opettajavaihtoja pidetään myös yhtenä tapana kansainvälistyä akateemisessa maailmassa (Lindberg 2011, 31.)

Kehittääkseen kansainvälisiä taitojaan koulutuksessa opettajat ja muut akateemiset työntekijät voivat suunnitella tehtäviä kansainvälisillä markkinoilla ja tunnetuissa suuryrityksissä (Seikkula-Leino ym. 2010, 119). Näiden tehtävien yhtenä tärkeimmistä tavoitteista on analysoida työelämälähtöisiä tapauksia paikallisissa ja ulkomaalaisissa yrityksissä. Kansainväliseen tehtävään voi kuulua muun muassa markkinointisuunnitelman kehittäminen, rahoitusvarojen laskenta, taloudellisen toimintasuunnitelman uudistaminen, jne. tunnetussa suuryrityksessä (Kettunen ym. 2013, 335.) Jos opettajalla on suora yhteys paikalliseen yritykseen, opiskelijat saavat entistä enemmän tietoja yrityksen nykyisistä haasteista ja näkymistä kansainvälisen toiminnan aloittamisesta tai kehittämisestä (Lozano-Garcia ym. 2008, 261). Oppitunnilla esitetään siten yritysmaailman todellisia ongelmia, joiden ratkaisemisen kautta opiskelijat oppivat liiketoimintaa yritysten esimerkeistä sekä muiden liiketoiminnan asiantuntijoiden kokemuksesta.

Kansainvälisten akateemisten taitojen muodostaminen riippuu monesta tekijästä, muun muassa tohtorikoulutettavan toimesta korkeakoulussa (Kettunen ym. 2013, 336). Voidaan kuitenkin sanoa, ettei myöskään tieteellisen ohjaajan merkitystä kannata aliarvioida. Ohjaaja vaikuttaa tohtorikoulutettavan pitkäaikaiseen työhön. Yllä mainittu yhteistyö voi alkaa siinä vaiheessa, kun opiskelija ryhtyy ensimmäisen tieteellisen artikkelin ja konferenssiesityksen valmisteleeseen. Parhaat ja aktiivisimmat tohtorikoulutettavat palkitaan

stipendillä ja lisäksi lähetetään kansainväliseen tieteelliseen vaihtoon. Ulkomaalainen tutkimustyö auttaa kehittämään yliopistojen välisiä verkostoja sekä valmistelemaan muutamia tieteellisiä artikkeleita.

Artikkelissa annetut tiedot ovat kuitenkin henkilökohtaiset ja liittyvät vain omaan kokemukseeni. Toisaalta voidaan sanoa, että yhteistä oikeata polkua kansainvälistymiseen ei ole. Kansainvälistymisen prosessiin vaikuttavat muun muassa ihmisen kulttuuri ja ajattelutavan joustavuus kriittisissä tilanteissa. Henkilökohtaisen polkuni yksityiskohtainen tutkimus auttoi selvittämään kansainvälistymiseni juuria ja mahdollisia tulevia vaikutuksia työuran ja koulutuksen kehittämistarpeisiin. Venäläinen ja suomalainen koulutus- ja työkokemukseni analysoitiin kulttuurienvälisen periaatteiden mukaan. Tehdyn analyysin mukaan sain selville, että kansainvälistymiseni kaksoiskansalaisuuden näkökulmasta on venäläisyyden ja suomalaisuuden arvojeni jatkuvasti kehittyvä vuorovaikutus.

Kaiken kaikkiaan voidaan todeta, että tutkimus- ja kehitystyö, osallistuminen kansainvälisiin konferensseihin ja työpajoihin, vieraiden kielten oppiminen, kansainvälisen opetus- ja tutkimusverkoston muodostaminen, opetussuunnitelman kehittäminen sekä yritystoiminnan kokemus vaikuttavat myönteisesti opiskelijan ja opettajan kansainväliseen pedagogiseen pätevyteensä.

TAUSTANI, TYÖKOKEMUKSENI JA PROFIILINI KANSAINVÄLISEEN TK- JA OPETUSTYÖHÖN

Olen syntynyt ja kasvanut Pietarissa Luoteis-Venäjällä. Kotikaupunkini on lähellä Suomen rajaa ja sitä kutsutaan usein Pohjolan Venetsiaksi. Sen takia kaupunki on ollut aina täynnä länsimaista kulttuuria. Perheessäni kunnioitetaan kulttuuristen ja koulutusperinteiden jatkamista. Vanhempieni aloittelisuuden takia kävin musiikkikoulua lapsuudesta asti. Koulussa olen saanut perinteistä musiikkikasvatusta. Kun soitin Pietarin Taidelukion konsertti-orkesterissa, osallistuin monenlaisiin kansainvälisesti tunnetuimpiin musiikkikilpailuihin ja festivaaleihin Venäjällä, Suomessa, Ranskassa, Italiassa, Englannissa ja Saksassa. Koulutuksen lisäksi olen oppinut kulttuurienvälistä viestintää kansainvälisillä leireillä. Vuonna 2000 vanhempani perustivat taide- taontaan ja restaurointiin erikoistuvan yrityksen, Podkova -osakeyhtiön, Pietarissa. Vanhempieni innokas ja kova työ, ahkeruus ja kärsivällisyys auttoivat heitä luomaan ja kehittämään yrityksen toimintaa yli 15 vuoden aikana. Minä puolestani autoin vanhempia, opiskelin ahkerasti koulussa ja pääsin ylioppilaaksi erinomaisin arvosanoin.

Koulutustausta

Lukion jälkeen pääsin Venäjän johtavaan talous- ja rahoitustieteiden yliopistoon. Korkeakoulun nykyinen nimi on Pietarin Valtion Taloustieteiden Yliopisto, mutta yliopisto usein kutsutaan Finekiksi. Finekissä suoritin kauppatieteen kandidaatin, spesialistin (eli maisterin) ja tohtorin tutkinnot. Ensimmäisenä opiskeluvuonna meillä oli monenlaisia mahdollisuuksia kehittää viestintätaitojamme sekä ammatillisia ja tieteellisiä tietoja kansainvälisessä opiskeluympäristössä. Tutkinto-opiskelijoiden ryhmissä opiskeli myös satoja ulkomaalaisia opiskelijoita Länsi-Euroopasta ja Aasiasta venäläisten opiskelijoiden lisäksi. Osallistumiseni yliopiston tieteelliseen ja kansainväliseen toimintaan ja opiskelijaryhmän puheenjohtajana toimiminen viiden opiskeluvuoden aikana ovat merkittävästi vaikuttaneet ammatillisten kompetenssieni kehittämiseen. Kandidaattiohjelman neljäntenä vuonna olen saanut mahdollisuuden lähteä FIRST -opiskeluvaihtoon Jyväskylään viideksi kuukaudeksi. Venäjän ja Suomen kaksoiskoulutuksen kokemukseni kehittäminen on saanut alkunsa siitä ajankohdasta.

Jyväskylän yliopiston Kauppakorkeakoulussa tarjottiin sekä yrittäjyyden että talouden kursseja. Perheyrittäjyys kiinnosti minua kahdesta syystä. Ensinnäkin vanhempani omistivat yrityksen. Toisaalta Venäjällä ei ollut lainkaan vastaavaa koulutusta. Vaikka suurin osa pienistä ja keskisuurista venäläisistä yrityksistä ovat perheen omistuksessa, Venäjän lainsäädännössä ei ole perheyrittäjyyden tai perheyrittäjyyden käsitteitä. Sen takia Jyväskylän Kauppakorkeakoulun koulutukseni yhtenä tärkeimmistä tavoitteista oli oppia perusteita perheyrittäjyyden teoreettisten ja käytännöllisten tietojen hyödyntämiseen Podkova oy:n toimintaa varten. Opiskeluprosessi jatkui kuitenkin samaan aikaan Jyväskylässä ja Pietarissa sekä maisterikoulussa että tohtorikoulussa. Kahden eri koulutusjärjestelmän tuntemus edisti kansainvälisten ammatillisten ja koulutustaitojen intensiivisempää kehittämistä. Opiskelun lisäksi toimin ensin myyjänä ja sitten taloushallinnon asiantuntijana vanhempieni yrityksessä. Toisin sanoen pystyin käyttämään teoreettisia tietoja perheyrittäjyydestä ja taloudesta käytännössä.

Jyväskylän yliopiston Kauppakorkeakoulussa neljän ja puolen vuoden aikana valmistelin väitöskirjaani perheyrittäjyyden kulttuurista perhearvojen näkökulmasta. Työskentelin samaan aikaan siellä tutkijana. Toimiessani tutkijana opetin lisäksi perheyrittäjyyden kursseja maisteriohjelmassa kansainvälisissä opiskelijaryhmissä. Suomen kielen oppiminen ja sen käyttäminen päivittäisessä tutkimustyössä oli yhtenä tärkeimmistä tekijöistä, joka auttoi tutustumaan Suomen koulutusjärjestelmään ja kehittämään kansainvälisiä taitoja.

Kaiken kaikkiaan rinnakkainen opiskelu ja tutkimustyö Suomessa ja Venäjällä edistivät merkittävästi Suomen ja Venäjän kaksoiskulttuurista ajattelutapaani. Seurauksena oli korkea motivaatio oppia suomalaista kulttuuria ja suomen kieltä. Tutkimus- ja opetustyössäni olen jo useita vuosia yrittänyt käyttää kaksoiskansalaisuuttani ammatillisen tutkimus- ja pedagogisen työn hyväksi.

Opetus- ja TK-työni profiili

Helmikuun 2014 alussa aloitin Mikkelin ammattikorkeakoulussa (Mamkissa) liiketalouden laitoksella opettajana, jonka toimenkuvaan sisältyi myös TKI-toimintaa. Mielestäni teoreettisen ja käytännöllisen työn tarpeet yhdistyvät erinomaisesti liiketalouden laitoksella. Opetan englannin kielellä kansainvälisessä liiketalouden Business Management-ohjelmassa. Kun opiskelijat edustavat erilaisia eurooppalaisia ja aasialaisia maita, minun pitää käyttää kansainvälisiä tietojani ja kansainvälisen viestinnän kokemustani.

Vuoden aikana olen jo suunnitellut ja opettanut ensimmäisen, toisen ja kolmannen vuoden opiskelijoille seuraavilla opintojaksoilla: innovaation johtaminen, strateginen johtaminen, yrittäjyyden perusteet, käyttäjälähtöinen aineiston hankinta. Lisäksi olen toiminut kouluttajana työvoimapolitiisessa Kv-osaajaohjelmassa. Opetus oli englanniksi, kun taas opiskelijoiden ohjaus ja ryhmätyö tehtiin sekä englanniksi että suomeksi. Toimiminen Kv-osaaja-koulutuksessa antoi minulle korvaamatonta kokemusta ja laajentanut ammatillisia taitojani. Lisäksi ohjaan ja tarkistan tutkinto-opiskelijoiden opin- näytetöitä.

Opetustyön lisäksi olen kiinnittänyt suurta huomiota tieteellisten ja käytännöllisten artikkeleiden kirjoittamiseen, osallistumiseen kansainvälisiin konferensseihin ja yhteistoimintaan suomalaisten ja ulkomaalaisten opettajien ja TKI-asiantuntijoiden kanssa. Tällä hetkellä osallistun kansainväliseen Nordic-Russia (NORU)-hankkeeseen, jonka partnereina ovat suomalainen, tanskalainen ja kaksi venäläistä korkeakoulua.

NORU-hankkeessa tehtäviini kuuluu muun muassa budjetin seuranta sekä ohjaus- ja opetustehtävät. Suomen ja Venäjän kansalaisena olen ollut erityisesti kiinnostunut suomalaisten ja venäläisten korkeakoulujen toimintojen vertaamisesta tanskalaiseen innovatiiviseen koulutusjärjestelmään. Lisäksi toimin joskus tulkkina suomalaisten ja venäläisten välisessä viestinnässä hankkeen seminaarien aikana. Autan kehittämään yhteistoimintaa venäläisten partnerikorkeakoulujen kanssa venäjän kielen osaamisen, venäläisen koulutusjärjestelmän tuntemuksen, Suomen ja Venäjän välisiin koulutushankkeisiin osallistumisen ja kaksoiskansalaisuuteni vuoksi.

YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä artikkelissa käsittelin kansainvälistymisen prosessia kaksoiskansalaisuuden näkökulmasta. Kansainvälisen koulutukseni ja työurani kuvausten kautta todettiin, että kansainvälistyminen ja kaksoiskansalaisuus vaikuttavat osaltaan korkeakoulujen prosessiin havainnointiin ja auttavat analysoimaan kansainvälisiä koulutusjärjestelmiä monipuolisesti.

Kaiken kaikkiaan voidaan todeta, että artikkeli auttaa tutustumaan suomalaisten ja venäläisten korkeakoulujen koulutusjärjestelmiin, pedagogisten innovatiivisten ympäristöjen kehittämiseen kansainvälisestä näkökulmasta. Artikkelissa esitetyt asiat perustuivat omaan henkilökohtaiseen kansainväliseen kokemukseeni suomalaisissa ja venäläisissä korkeakouluissa ja yrityksissä.

LÄHTEET

Jasman, Anne, & McIlveen, Peter 2011. Educating for the future and complexity. *On the Horizon*, 19 (2); 118–126.

Kettunen, Juha, Kairisto-Mertanen, Liisa, & Penttilä, Taru 2013. Innovation pedagogy and desired learning outcomes in higher education. *On the Horizon* 21 (4), 333–342.

Koulutus ja tutkimus vuosina 2011–2016. Kehittämissuunnitelma. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2012:1.

Lindberg, Matti 2011. Suomalaiskansallisia ja EU-agendojen näkökulmia koulutusvientiin ja liikkuvuuteen. *Tiedepolitiikka* 3, 29–34.

Lozano-Garcia, Francisco J., Gandara, Guillermo, Perni, Orietta, Manzano, Mario, Hernandez, Dora Elia, & Huisingh, Donald 2008. Capacity building: a course on sustainable development to educate the educators. *International Journal of Sustainability in Higher Education* 9 (3), 257–281.

Seikkula-Leino, Jaana, Ruskovaara, Elena, Ikavalko, Markku, Mattila, Johanna, & Rytkola, Tiina 2010. Promoting entrepreneurship education: the role of the teacher? *Education + Training*, 52 (2), 117–127.

ODENSEN, PIETARIN JA MILANON MATKOJEN REFLEKTOINTI

Mikhail Nemilentsev

Tässä artikkelissa tarkastelen kolmea vuoden 2014 ulkomaan työmatkaani ja omaa rooliani niiden aikana. Nämä matkat kohdistuivat Tanskaan (Odense), Venäjälle (Pietari) ja Italiaan (Milano). Artikkelin tavoitteena on kuvata matkojen tavoitteita ja sisältöjä sekä omaa oppimistani niiden aikana. Kolme mainittua matkaa liittyvät tutkimus-, kehittämis-, innovaatio- ja projektitoimintaan. Projekteihin ja konferensseihin osallistumisen kautta olen saanut mahdollisuuden tutustua soveltavien ja käytännöllisten menetelmien toimintaan ja kasvattaa yhteistyön osaamistani.

Ammattikorkeakoulussa toimiminen vaatii yleensä paljon aktiivista ja suoraa vuorovaikutusta muiden ihmisten kanssa. Muutaman vuoden tutkijan kokemukseni auttaa minua analysoimaan Milanon konferenssin tavoitteita ja sisältöjä. Lisäksi käsittelen artikkelissa liiketalouden laitoksen NORU -hankkeeseen liittyviä Odensen ja Pietarin matkoja. Lisäksi esitellään matkojen ohjelmat ja osallistujien yksityiskohtaiset roolit esitellään.

Odensen matka huhtikuussa 2014

NORU-hankkeeseen liittyvä Odensen matka järjestettiin huhtikuussa 2014. Matkan päätavoite oli vaihtaa kokemuksia ja tietoja innovaatioista koulutuksessa ja hyvistä käytännöistä kansainvälisessä toiminnassa suomalaisessa, tanskalaisessa ja venäläisissä korkeakouluissa. Tanskan partneriyliopisto Erhvervsakademiet Lillebælt Tietgen Business College esitti oman näkökulmansa korkeakoulun kehittämisestä kansallisella sekä kansainvälisillä tasoilla. Suomalaiset ja venäläiset vieraat kutsuttiin keskustelemaan siitä, miten voitaisiin kehittää omien laitosten koulutusohjelmia ja miten esimerkiksi voidaan parantaa innovaatioiden johtamisen opintojakson toteutustapaa. Suomalaisessa ryhmässä oli liiketalouden laitoksen koulutusjohtaja Marja-Liisa Kakkonen ja lehtorit Sami Heikkinen ja Mikhail Nemilentsev sekä metsätalouden laitoksen lehtorit Helena Ahonen ja Johanna Jalkanen. Kaksi liiketalouden laitoksen opiskelijaa ja kaksi metsätalouden laitoksen opiskelijaa lähti myös Odenseen.

Kolmen päivän aikana opettajilla ja opiskelijoilla oli jossain määrin erilaiset ohjelmat, mutta ensimmäisenä päivänä opettajat ja opiskelijat toimivat yhdessä. Ensimmäisen päivän aiheena oli Lego Serious Play (LSP) innovatiivisena koulutusmenetelmänä teoreettisesta ja käytännöllisestä näkökulmasta. Lisäksi yksi odenselainen yritys Mom's esitti oman tuotteensa (vähärasvaisesti paistava uppopaistokone). Yritys oli kiinnostunut Venäjän markkinoista ja erityisesti kansainvälisen markkinointisuunnitelman kehittämisestä. Opiskelijat jaettiin kansainvälisiin neljän hengen ryhmiin ja he työskentelivät yhdessä toisena ja kolmantena päivänä. Samalla suomalaiset ja venäläiset opettajat tutustuivat Erhvervsakademiet Lillebælt multimedia -laitokseen. Tutustumisretken jälkeen opettajat suunnittelivat omien laitostensa innovaatiotoiminnan kehittämistä yhdessä. Kolmantena päivänä opiskelijat valmistelivat ja esittivät ryhmätyön tuloksia, kun taas opettajat vierailivat Tanskan suurimmassa teknoparkissa ja tutustuivat yrityshautomon toimintaan. Kaiken kaikkiaan innovaatioympäristö ja uudistusprosessit korkeakoulussa olivat keskeisimpinä aiheina Tanskan matkalla.

Odensen hankematka – oma rooli ja kokemukset

Opettajilla oli vastuu matkalle lähteneistä opiskelijoista sekä heidän seminaaritöidensä lopputuloksista. Matkan aikana tanskalaiset, suomalaiset ja venäläiset edustajat keskustelivat esitetyistä teknologioista ja opetusmenetelmistä ja niiden soveltavuudesta kotimaissaan. Mamkin jäsenet olivat muun muassa kiinnostuneet koulutusohjelman uudistuksista. Itse puolestani myös suunnitelin, miten voisin sisällyttää seminaarilla käsiteltyjä aiheita omiin opintojaksoihini Business Management -koulutusohjelmassa. Lisäksi Mamkin työntekijät pohtivat kansainvälisiä tieteellisiä ja pedagogista yhteistoimintaa partnerikorkeakoulujen kanssa.

Mielestäni Odensen matkan yksi vaikuttavimmista tekijöistä oli Lego Serious Play (LSP) -menetelmä käytännössä. Opettajien ja opiskelijoiden kiinnostus LSP-menetelmää kohtaan perustui sen käytännölliseen yksinkertaisuuteen ja samalla tavalla yleismaailmallisuuteen. Lego-palikat on tuttu peli sekä aikuisille että lapsille. Lego-elementtien avulla voidaan mallintaa peli- ja reaalitilanteita. Ihmisen yleinen kiinnostus Lego-palikoita kohtaan liittyy myös rakentamiseen. Lego-palikat ovat innovatiivinen oppimismenetelmä, koska ajattelemisen prosessi ikään kuin jatkui rakentamisen prosessia. Toisin sanoen Lego-palikat auttavat rakentamaan subjektiivista todellisuutta.

Tehtävät vaihtelivat henkilökohtaisista tunnelmista ja kehittämistarpeista työhön liittyviin aiheisiin. Tehtävien esimerkkeinä oli moottorikelkan muotoilun suunnittelu kansainvälisessä yrityksessä ja soveltavat markkinatutkimukset Mom's -yritykselle Lego-palikoiden avulla. Kun opettajat ja opiskelijat toimivat kansainvälisissä ryhmissä, kaikilla jäsenillä oli mahdollisuus esittää mielipi-

teensä ja kertoa henkilökohtaisesta näkemyksestään Lego-palikoita käyttäen. Toisin sanoen LSP-menetelmä kehitti suomalaisten ja venäläisten vieraiden kulttuurienvälistä osaamista.

Suomalaisten, tanskalaisten ja venäläisten opiskelijoiden vuorovaikutus oli yllättävän tehokasta Mom'sin tehtävän ratkaisemisessa. Kummassakin tiimissä oli neljän korkeakoulun opiskelijointa. Viestintätaitojen puutteellisuudesta johtuvat ongelmat ja työskentelytapojen kansalliset erot selvitettiin seminaarin ensimmäisenä päivänä. Ryhmätyöstä kävi selville, että tanskalaisilla ja suomalaisilla opiskelijoilla oli enemmän taitoja ja kokemusta työelämälähtöisten tehtävien ratkaisemisessa. Venäläiset opiskelijat olivat puolestaan enemmän kiinnostuneita ryhmätyöstä oppimisesta, mikä voi johtua siitä, että venäläisten opiskelijoiden keski-ikä oli alempi muihin opiskelijoihin verrattuna. Lisäksi venäläisten korkeakoulujen koulutustavalla painotetaan enemmän teoreettista ja tutkimuksellista merkitystä, kun taas pohjoismaisissa korkeakouluissa arvostetaan enemmän soveltavia tietoja ja taitoja, erityisesti ammatikorkeakouluissa.

Opiskelijoiden palautteista kävi selville, että Mom'sin toimeksiannosta oli heille hyötyä. Ryhmätyössä oli kuitenkin muutamia vaikeuksia, erityisesti siinä vaiheessa, kun suunniteltiin, kuinka sopeuttaa Mom'sin uppopaistokonetta Venäjän tai Suomen markkinoille. Kolmen päivän aikana opiskelijat tekivät kansainvälisiä markkinointisuunnitelmia. Esityksiin sisällytettiin muun muassa markkinointiin liittyviä kulttuurisia näkemyksiä Mom'sin mahdollisuuksista Venäjän kovassa kilpailutilanteesta.

Toisena päivänä vierailimme Erhvervsakademiet Lillebælt multimedia -laitoksella. Suomalaiset ja venäläiset opettajat saivat unohtumatonta kokemusta Tanskan soveltavasta koulutuksesta, yrittäjämäisestä pedagogisesta kulttuurista, innovatiivisista menetelmistä ja informaatiotekniikan tuoreimmista työvälineistä, joita voidaan käyttää opetuksessa ja TKI-työssä. Multimedialaitoksen tila oli järjestetty siten, että luokan seinät voitiin siirtää ja opiskelijat pääsivät opiskelutilaan 24/7. Opiskelijat osallistuvat työelämäprojekteihin jo ensimmäisestä opiskeluvuodesta lähtien.

Kolmantena päivänä lähdimme Tanskan suurimpiin kuuluvaan teknologiseen puistoon ja yrityshautomoon. Tanskalaiset yrittäjät ja elinkeinoelämän edustajat kertoivat korkeakoulujen, yritysten ja yhteiskunnan tuloksekkaasta vuorovaikutuksesta Odensessa. Esimerkkinä oli suunnitteilla oleva innovatiivinen ja käyttäjälähtöinen sairaala. Meitä opastettiin myös, miten voidaan kehittää käyttäjälähtöisyyttä kodin LVI-laitteiden ja muiden teknisten elementtien järjestelyssä.

Tanskalaiset kollegat myös näyttivät vierailijoille, miten vasta aloittaneet yrittäjät tai yrittäjyyttä suunnittelevat tanskalaiset saavat mahdollisuuden toimia erikoisissa vuokratiloissa. Suomessa on esimerkiksi vastaavat tilat Protomohautomossa eri kaupungeissa. Suomalaiset ja venäläiset opettajat kutsuttiin havainnoimaan Tanskan nuoren yrittäjän kilpailua, joka järjestettiin samana päivänä kaikissa tanskalaisissa kouluissa. Mielestäni tanskalainen koulun tunnelma vaikutti vapaammalta sekä suomalaisen että venäläiseen koulutusjärjestelmään verrattuna.

Opiskelijoiden esitykset Mom'sin kansainvälistymisen markkinointisuunnitelmasta päättivät kolmen päivän seminaariohjelman. Yhteenvedona voi todeta, että tanskalaisten, suomalaisten ja venäläisten opiskelijoiden yhteistyö onnistui. Esityksissä käsitellyt ratkaisut auttoivat Mom'sin edustajia tutustumaan Venäjän liiketoimintaan ja yrityskulttuuriin. Oli mielenkiintoista havainnoida, miten tanskalaiset ja erityisesti suomalaiset opiskelijat ymmärsivät vierasta kulttuuria ja vertailivat liiketoiminnan periaatteita eri pohjoismaihin esimerkkeihin.

Pietarin hankematka lokakuussa 2014

Pietarin matka lokakuussa 2014 liittyi myös NORU -hankkeeseen. Aktiiviteetti oli tarkoitettu yksinomaan opettajille, ja yhteiseksi aiheeksi valittiin kansainvälinen viestintä. Marja-Liisa Kakkonen, Reijo Honkonen, Johanna Jalkanen ja Mikhael Nemilentsev lähtivät Pietariin Mamkin liiketalouden laitokselta, kun taas metsätalouden laitosta edusti Kirsi Itkonen. Vieraiden osallistuminen sekä koulutus- että kulttuuriohjelmaan auttoi tutustumaan venäläiseen yrityskulttuuriin ja sosiaaliseen elämään entistä syvemmin. Ensimmäisenä seminaaripäivänä pidettiin luento kulttuurienvälisestä viestinnästä. Vieraat ja kotimaiset opettajat etsivät kulttuurisia eroja ja yhtymäkohtia pienissä kansainvälisissä ryhmissä. Liiketoiminnan valmentaja Evgenia Velikina Gustav Käser Training Rus oy:n yrityksestä toimi luennoitsijana kahtena ensimmäisenä päivänä. Toinen liiketoiminnan valmentaja samasta konsulttiyrityksestä toteutti strategisen pelin ”Etelä-Pohjoinen-Itä”. Pelin avulla osallistujat harjoittelivat kansainvälisiä viestintä- ja johtamistaitojaan.

Seminaarin iltaohjelmaan kuului muun muassa vierailut pietarilaisiin tunnetuimpiin museoihin, kuten Eremitaasiin ja Iusupovin palatsiin. Opastusmatkalla keskustelimme kuitenkin kansainvälisestä viestinnästä ja siitä, miten näitä viestintätaitoja voidaan hyödyntää koulutusohjelmissa kotikorkeakouluissa. Kolmantena päivänä esitettiin neljän partnerikorkeakoulun osallistujien tutkimusten tuloksia ja hyviä käytänteitä. Artikkeleiden esittämisen lisäksi käsiteltiin tulevan yhteistyön mahdollisuudet pienissä kansainvälisissä ryhmissä.

Pietarin matka antoi minulle merkittävää kokemusta kansainvälisestä näkökulmasta, koska minulla on venäläinen kansalaisuus ja pitkä koulutus- ja työtausta Pietarissa. Matkan aikana autoin suomalaisia kollegoita toimimaan tehokkaasti pietarilaisten ja tanskalaisten opettajien kanssa. Venäjän koulutusjärjestelmän ja toimintakulttuurin eroavaisuuden vuoksi toimin joskus tulkkina. Mamkin liiketalouden laitoksen koulutusjohtaja Marja-Liisa Kakkosen ohjauksessa neuvottelimme venäläisten koulutusjohtajien kanssa NORU:n budjetista ja tulevista kustannusten muutoksesta. Samalla Pietarin matkalla olin suomalaisvenäläisten kulttuurien ja toimintatapojen ”ambassadorina” ottaen huomioon muuttuvat suomalaiset ja venäläiset arvot kansainvälisessä yhteistyössä.

Uudenlainen tutustuminen venäläiseen koulutusjärjestelmään suomalaisen koulutuksen saamisen jälkeen ei kuitenkaan ollut itselleni helppo prosessi. Minun piti arvioida venäläisten korkeakoulujen infrastruktuuria uudelleen olemassa olevien kandidaatti- ja maisteriohjelmien, opetustavan ja viestinnän erojen takia. Keskeiset erot eivät ulottuneet vain opettajien ja opiskelijoiden vieraiden kielten osaamiseen. Suurin osa kulttuurienvälisistä eroavaisuuksista seminaarissa johtui ryhmätyön ja kansainvälisen yhteistyön lähestymistavoista.

Pietarin ensimmäinen seminaaripäivä alkoi Pietarin valtion teknisessä metsäyliopistossa. Venäläinen valmentaja luennoi kulttuurienvälisistä eroista ja viestinnästä. Teoreettisten aineistojen lisäksi opimme paljon tanskalaisesta, suomalaisesta sekä venäläisestä kulttuurista ja ryhmätyöstä. Mielestäni valmennus tehtiin sveitsiläisen kansainvälisen yrityksen konseptin mukaan. Luennon ensimmäisestä kysymyksestä lähtien ”Miksi minua ilahduttaa?” kävi selväksi, että koulutus johtui enemmän Länsi-Euroopan arvoista. Mielestäni pohjoismaisessa kulttuurissa ei ole oikeastaan suoraa nautinnon tai onnellisuuden kysymystä. Ihmisten pitää työskennellä ja vain myönteisen elämänsenteen ja ahkeruuden kautta voidaan arvioida elämän yleistä menestystä. Venäläisessä kulttuurissa on vuorostaan ortodoksia ja slaavilaisia juuria, joten venäläisten tarvehierakiassa ei ole paljon merkitystä nautintoa kohtaan.

Opettajana toiminnassani Mamkissa annan opiskelijoille mahdollisuuden kysyä opintojaksoon liittyvistä asioista oppitunnilla. Esimerkiksi jos luennon aineistossa on jokin epäselvä asia, keskustelen siitä uudestaan ja käytän usein käytännöllisiä esimerkkejä. Pietarilainen valmentaja kertoi monikulttuurisuudesta käyttäen samanlaista strategiaa. Venäjän kansalaisena ja venäläisen korkeakoulun kauppatieteiden tohtorina minulla oli kuitenkin erilainen mielipide perinteisestä venäläisestä koulutuksesta. Kun itse opiskelin Pietarin valtion taloustieteiden yliopistossa, saimme kysyä lehtorilta vain luennon jälkeen. Lisäksi vanhempien ja korkea-arvoisempien ihmisten keskeyttämistä pidettiin hyvän tavan vastaisena. Kaiken kaikkiaan venäläinen koulutusjärjestelmä on jo muuttunut merkittävästi ja muuttuu lähitulevaisuudessa.

Ilmaisen verkkoyhteyden puute vaikeutti tietysti suomalaisten ja tanskalaisten kollegoiden päivittäistä työskentelyä. Havaitsin seminaarin aikana, että venäläinen koulutusjärjestelmä oli jo kehittänyt merkittävästi. Venäläiset opettajat ovat jo paljon avoimempia kuin kymmenen vuotta sitten, nykyään esimiehillä ei ole enää niin korkeaa valtaetäisyyttä. Tanskalaisessa ja suomalaisessa delegaatioissa oli lähinnä opettajia ja TKI-työntekijöitä, kun taas suurin osa venäläisistä edustajista oli esimiehiä ja koulutusjohtajia. Seminaarissa käytettiin ystävällistä ja matalan hierarkian keskustelutapaa kaikissa kansainvälisissä ryhmissä.

Kolmen hyvin suunnitellun seminaaripäivän aikana tutustuttiin venäläiseen mentaliteettiin ja koulutuksen perinteisiin. Ulkomaalaisilla vierailijoilla oli siten mahdollisuuksia vierailla museoissa ja palatseissa, kävellä Pietarin keskustan viehättävillä valtakaduilla ja bulevardeilla oppimassa yli kolmen vuosisadan perinteitä, kuunnella pietarilaisten partneriyliopistojen monisatavuotisesta historiasta, keskustella tulevista hankesuunnitelmista ja TKI-yhteistyöstä myös informaalissa ympäristössä.

Milanon konferenssimatka joulukuussa 2014

Milanon matka liittyi ABSRC-konferenssiin, joka pidettiin joulukuussa 2014. Konferenssi oli tieteellinen foorumi, jossa esitettiin tutkimuksiin ja hyviin käytäntöihin liittyviä artikkeleita johtamisen, yrittäjyyden ja yrittäjyyskasvatuksen aloilla. Mamkista konferenssiin osallistuivat Marja-Liisa Kakkonen, Anna Ollanketo, Tiina Tervaniemi, Anna-Maija Torniainen, Petra Paasonen ja Mikhail Nemilentsev. Meidän ryhmämme kaikki esitykset pidettiin toisena päivänä. Tiivis ohjelma, iso määrä osallistujia ja monipuoliset aiheet mahdollistivat intensiivistä kansainvälistä vuorovaikutusta konferenssin aikana.

Milanon matka – oma rooli ja kokemukset

Osallistuminen Milanon ABSRC-konferenssiin oli minulle tärkeää, koska konferenssissa esitin perheyrittäjyyden kulttuurin rakennetun teorian. Tästä teoriasta ja liittyvistä käytännöllisistä tutkimuksista kerrotaan väitöskirjassani yksityiskohtaisemmin. Tutkimus-, opetus- ja yritystyön kannalta olen pitkään tehnyt antropologista tutkimusta, jossa analysoin perhearvojen vaikutusta yrittäjyyteen ja omistajaperheen johtamistapaan perheyrietyksessä. Väitöskirjani koostuu kuudesta soveltavasta perustutkimuksesta, mutta ABSRC-konferenssissa kerroin vain perheyrittäjyyden kulttuurin teoriasta. Milanon konferenssi oli myös hyödyllistä minulle Mamkin työntekijänä, koska tapahtumapaikalla voitiin luoda myös uusia kontakteja.

Lisäksi ”mamkilaisten” välinen vuorovaikutus ABSRC -konferenssissa auttoi kehittämään ehdotuksia Mamkin liiketalouden laitoksen tutkimus- ja TKI-toiminnan optimoinnista. Lisäksi koin, että kaikki Mamkin edustajat olivat henkisesti yhdessä konferenssin aikana. Avoimen keskustelun kautta käsitelimme sekä positiivisia asioita että mahdollisia kehittämistarpeita. Ensinäkin Mamkin osallistujat esittivät ehdotuksiaan kansainvälisten ryhmien yhteistyön edistämisestä. Lisäksi suomalaiset edustajat pohtivat tulevien Mamkin konferenssien pelisääntöjä. Tieteellisessä konferenssissa kannattaa varata aikaa keskustelulle tutkimuksista. Kulttuurierojen ja tutkimusten ison määrän vuoksi osallistujilla ei aina tarpeellista aikaa tutustua tutkimusaiheisiin ja kommentoida artikkeleita tarkemmin. Lisäksi keskustelimme siitä, että konferenssissa voisi olla opponointi. Opponentit tutustuisivat yhteen tai muutamiin artikkeleihin ja valmistelevat konkreettisia kysymyksiä esityksen jälkeen. Lopuksi pohdimme, että konferenssin viimeisenä päivänä voisi järjestää sosiaalisen tapahtuman, jossa kansainväliset edustajat etsivät potentiaalisia partnereita tutkimuksellista tai käytännöllistä työtä varten.

YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä artikkelissa analysoin omia koulutuskokemuksiani Pietarin valtion taloustieteiden yliopistossa ja Jyväskylän yliopiston Kauppakorkeakoulussa. Lisäksi analysoin kokemuksiani tutkijan, lehtorin ja taloushallinnon asiantuntijatyössä Pietarissa, Jyväskylässä ja Mikkelissä. Lopuksi esitin Mamkin liiketalouden laitoksen opettajan ja TKI-työntekijän toiminnan monipuolisia aspekteja liittyen kansainvälistymiseen ja kaksoiskansalaisuuteen.

Artikkelin päätavoitteena oli analysoida kolmea työmatkaani Odenseen, Pietariin ja Milanoon vuonna 2014. Kaksi ensimmäistä matkaa liittyy kahden vuoden kansainväliseen NORU-hankkeeseen, kun taas kolmas matka liittyy kansainväliseen ABSRC-konferenssiin. Matkaohjelmien lyhyen kuvauksen ohella pohdin omaa rooliani matkoilla sekä kansainvälistymiseen liittyviä kokemuksiani.

Osallistuminen kansalliseen ja kansainväliseen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan lisää työntekijän korvaamatonta kokemusta. Esitettyjen konferenssin ja seminaarien järjestäjien roolit kuvailin siitä näkökulmasta, että Mikkelin ammattikorkeakoulu voisi hyödyntää tulevaisuudessa mahdollisten omien tieteellisten tapahtumien järjestämisessä. Pitää kuitenkin ymmärtää, että annetulla arvioinnilla ja päätöksillä on selkeä subjektiivinen luonne. Toisaalta subjektiivinen mielipiteeni kolmesta TKI-tapahtumasta vastaa artikkelin tavoitteeseen, eli tapahtuneiden matkojen henkilökohtaiseen reflektointiin.

YRITTÄJYYS- JA INNOVAATIO KONFERENSSIIN OSALLISTU- MINEN BANGKOKISSA

Marja-Liisa Kakkonen

JOHDANTO

Kansainvälisissä yrittäjyyskonferensseissa tutkijat ja muut tutkimusta tekevät henkilöt esittävät omia tutkimustuloksiaan ja hyviä käytänteitä sekä saavat niihin palautetta kuulijoilta. Kommentit ovat yleensä rakentavaa palautetta ja auttavat tutkijaa kehittämään tutkimustaan eteenpäin. Lisäksi seuraamalla muiden tutkijoiden esityksiä, tutkijat saavat monipuolisen kuvan menossa olevista ajankohtaisista tutkimusaiheista ja tarpeista. Tämä artikkeli kuvaa omaa osallistumistani yrittäjyys- ja innovaatiokonferenssiin, joka järjestettiin Bangkokissa helmikuussa 2014. Artikkelin tarkoitus on pohtia tämän konferenssiosallistumisen merkitystä omalle tutkimukselleni ja kuvata omien esitysten sisältöjä sekä yhden osallistumisen henkilökohtaisia tavoitteita.

KUVA 1. Bangkokin tempellicampin alueelta (kuva Marja-Liisa Kakkonen)

ICIE2014 KONFERENSSI

“International conference of Innovation and Entrepreneurship” (ICIE2014) järjestettiin 06. - 07.02.2014 Thaimaassa Bangkokin yliopistossa. Konferenssiohjelma sisälsi sekä kaikille yhteistä ohjelmaa että aihekohtaisesti jaettuja konferenssiesityksiä. Konferenssin osallistujat tulivat 26 eri maasta. Molempina konferenssipäivinä kaikille osallistujille yhteinen ohjelma sisälsi kutsuttujen pääpuhujien esityksiä yrittäjyyden ja innovaatiotutkimuksen ajankohtaisiin trendeihin ja teemoihin liittyen. Hyväksytyt tutkimuspaperit oli aikataulutettu ja esitettiin teemoittain. Lisäksi esitysten välillä järjestettiin tauoilla myös verkostoitumismahdollisuuksia.

KUVA 2. Konferenssitauoilla verkostoiduttiin (kuva Marja-Liisa Kakkonen)

Konferenssiin oli lähetetty yhteensä 110 abstraktia, joista 34 valittiin esitettäväksi ja esitettiin konferenssissa. Lisäksi konferenssissa esitettiin 10 väitöstutkimukseen liittyvää paperia ja viisi muuta vielä prosessissa olevaa tutkimuspaperia. Itse esitin konferenssissa sekä tutkimuspaperini että tutkimusjulisteen (poster) uudesta tutkimusaihiosta, joiden molempien tavoitteet ja sisällöt kuvataan tässä artikkelissa.

Teaching methods to facilitate learning entrepreneurial competences in higher education – tutkimuspaperi

Tutkimuksessa yrittäjyyskompetensseja lähestytään laaja-alaisesti ja niihin sisältyy tietoa, taitoja ja asenteita yrittäjyyttä kohtaan sekä yleisiä ja aihekohtaisia kompetensseja, joita tarvitaan yrityksen perustamisessa ja yritystoiminnan ylläpitämisessä ja kehittämisessä. Väitöstutkimukseni (Kakkonen 2012) tutkimustulosten mukaan opiskelijoiden erilaiset kompetenssi-profiilit ja yrittäjyysintentio liittyvät toisiinsa jo opintojen alkuvaiheessa. Koulutusohjelman ensimmäisen lukuvuoden oppimistavoitteet näyttävät olevan realistisia ja pääsääntöisesti ne saavutetaan. Oppimisessa ilmenee kuitenkin myös ristiriita: opiskelijoilta odotetaan itseohjautuvuutta oppimisessa, mutta heillä ei välttämättä ole siihen valmiuksia eikä riittävästi metakognitiivisia oppimistrategioita. Myös luovuuden käyttöä opinnoissa odotetaan jossain määrin, mutta opettajat eivät kuitenkaan tue ja rohkaise opiskelijoita siihen riittävästi. Opiskelijoiden asenteet yrittäjyyttä kohtaan ovat melko positiiviset. Ne pysyvät kuitenkin samalla tasolla tai jopa muuttuvat negatiivisemmiksi opintojen aikana. Vaikka liiketalouteen liittyvät kompetenssit kehittyvät pääsääntöisesti koulutusohjelman tavoitteiden mukaisesti, opiskelijoiden yrittäjyysintentio pysyy melko samana tai laskee hieman opintojen aikana. Yrittäjyysintentio näyttää liittyvän siihen, millaiset oppimistavoitteet ja motivaatio opiskelijalla on. Väitöstutkimusteni tulosten perusteella voidaan esittää johtopäätös, että jos koulutusohjelman tavoitteena on edistää yrittäjyyskompetenssien oppimista edelleen ja lisätä opiskelijoiden perustamien yritysten määrää opintojen aikana tai valmistumisen jälkeen, koulutusohjelman pedagogiikkaa ja oppimisympäristöjä tulee kehittää ja muuttaa paremmin sitä tukevaksi.

Em. tutkimustuloksiin perustuen tämän konferenssissa esitetyn laadullisen tutkimuksen tavoitteena oli kuvata ja ymmärtää, miten opettajat käyttävät erilaisia opetusmenetelmiä opettaessaan yrittäjyyteen liittyviä aineita. Liiketalouden koulutusohjelmasta valittiin seitsemän opintojaksoa, jotka liittyvät yrittäjyyskompetenssien oppimiseen. Tutkimusaineisto kerättiin pyytämällä näiden opintojaksojen opettajia kuvaamaan kirjallisesti omia opetusmenetelmiään ja niiden käyttöä. Vastaukset yhdistettiin ensin yhdeksi tekstikokonaisuudeksi, joka analysoitiin sisällönanalyysillä ja ryhmiteltiin teemoittain. Tutkimuksen päätulokset osoittavat, että käytetyt menetelmät liittyvät perinteisten yrittäjyyskompetenssien oppimisen tukemiseen sekä yksilötasolla että ryhmätasolla. Tutkimukset osoittivat myös, että joitakin opetusmenetelmiä käytettiin ainoastaan luokkatilassa oppimisen tukemiseksi, kun taas joitakin toisia käytettiin oppimisen edistämiseen luokkatuntien ulkopuolella, jolloin oppimisprosessi tapahtui joko ennen tai jälkeen oppituntien.

Tutkimuksen päätuloksista voidaan esittää johtopäätös, että yksi keino opiskelijoiden yrittäjyyskompetenssien kehittymisen tukemiseksi olisi käyttää enemmän erilaisia aktiivisia opetusmenetelmiä, jotka kohdistuvat erityisesti yrittäjämäiseen käyttäytymiseen ja toimintaan. Se on haastavaa ja vie enemmän aikaa, mutta jos koulutuksen tavoitteena on lisätä opiskelijoiden yrittäjyyskompetenssien kehittymistä, se lienee ainoa tapa saavuttaa nämä oppimistavoitteet. Lisäksi johtopäätöksenä tästä tutkimuksesta voidaan esittää, että nykyiset käytössä olevat opetusmenetelmät aktivoivat erityisesti aineperustaisen kompetenssien kehittymistä, mutta ne voivat jopa passiivoida niiden henkilökohtaisten ominaisuuksien kehittymistä, jotka liittyvät yrittäjämäiseen käyttäytymiseen ja toimintaan sekä yrityksen perustamiseen. Missä määrin nämä näitä tuloksia voidaan yleistää, pitää selvittää tulevilla tutkimuksilla.

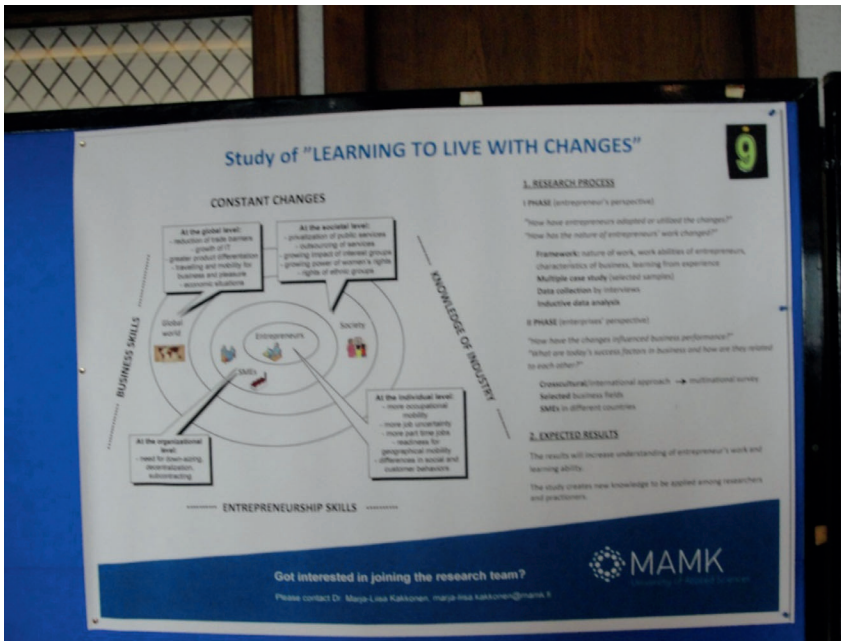
KUVA 3. Thai-kulttuurin symboliikkaa (kuva Marja-Liisa Kakkonen)

Learning to live with changes-tutkimusjuliste (Conference poster)

Lähetin konferenssiin myös julisteen (poster) uudesta tulevasta tutkimusaihi-
oistani, joka liittyy yrittäjien oppimiseen toimintaympäristön muutoksessa.
Sen nimi on Learning to live with changes ja myös se hyväksyttiin esitettäväksi
konferenssissa. Sen tutkimusasetelma, tutkimuksen taustaa ja tavoitetta voi
kuvata seuraavasti: Yritystoiminnan luonne on muuttunut monilta osin viime
vuosikymmenten aikana erilaisten muutosten vuoksi. Muutokset ilmenevät
eri tasoilla: yksilötasolla, organisaatiotasolla, yhteiskunnan tasolla ja jopa maa-
ilmanlaajuisesti.

Yksilötasolla muutospaineet liittyvät esimerkiksi entistä epävarmempaan työskentely-ympäristöön, tarpeeseen liikkua työpaikan vuoksi ja joissain tapauksissa myös itsensä työllistämistarpeeseen tai mahdollisuuksiin yrittäjänä. Organisaatiotasolla toimintoja yksityistetään ja ulkoistetaan sekä tarve yhteistyölle alihankkijoiden kanssa kasvaa. Lisäksi yritykset tarvitset entistä enemmän työntekijöitä, jotka pystyvät joustamaan työn tekemisessä yrityksen tarpeen mukaan, yhteiskunnan tasolla muutokset kohdistuvat puolestaan julkisten palveluiden saatavuuteen ja tehostamiseen. Tämän myötä myös julkisen sektorin palveluita ulkoistetaan ja yksityistetään. Myös lakien ja asetusten muutokset asettavat erilaisia muutospaineita yritystoiminnalle (taloushallintoon, henkilöstöhallintoon, kuluttajasuojaan, tietoturvaan, ympäristöteknologiaan, ym.). Lisäksi erilaisten vähemmistöryhmien kasvavat vaikutusmahdollisuudet yhteiskunnassa luovat yritysten toimintaan sekä mahdollisuuksia että uhkia.

Kaiken kaikkiaan yritysten toimintaympäristön ovat muuttuneet ja ovat yhä muuttumassa eri tavoin, mutta kuitenkin muutosten keskelläkin yrittäjyyteen ja yritystoimintaan liittyvät perusedellytykset pysyvät lähtökohtaisesti samoina: riittävät liiketoimintaosaamisen, hyvät yritystoimintaan liittyvät valmiudet ja yrityksen omaan toimivallan liittyvät tiedot, taidot ja osaaminen. Tuleva tutkimus selvittää muutosten vaikutuksia yrittäjän työhön ja yritystoimintaan. Tutkimus on kaksiosainen: ensin toteutetaan laadullinen tutkimus yrittäjän näkökulmasta ja sen jälkeen toinen vaihe toteutetaan yritystoiminnan näkökulmasta.

KUVA 4. Learning to live with changes -juliste (kuva Marja-Liisa Kakkonen)

Kaikki konferenssiin lähetetyt julisteet olivat esillä koko konferenssiajan. Viimeisenä päivänä niiden tekijöille oli varattu yhteinen esitysaika, jolloin kukin tekijä oli oman julisteensa vieressä kertomassa omastaan julistepaikan kohdalle tulleille osallistujille. Konferenssin päätöstilaisuudessa paras juliste nimettiin ja palkittiin. Julisteeni ”Learning to live with changes” valittiin ICIE2014-konferenssin parhaaksi (kuvat 4 ja 5).

KUVA 5. ”Best poster” -sertifikaatti (kuva Marja-Liisa Kakkonen)

Vaikka konferenssiosallistuminen vaati melko paljon paperin kirjoittamiseen liittyvää etukäteistyötä, varsinainen konferenssi viikko oli hyvin palkitseva etukäteen tehdyille työlle. Varsinainen esitysaika oli varsin lyhyt, mutta esityksen jälkeen esitetyt kysymykset ja kommentit vievät omaa tutkimusta eteenpäin ja auttavat ymmärtämään omia tuloksia mahdollisesti myös eri näkökulmista.

Kaiken kaikkiaan ICIE2014-konferenssiin osallistuminen oli mielenkiintoista ja hyödyllistä ja sen kautta toteutui myös oman asiantuntijuuden ylläpito myös kuuntelemalla toisten esityksiä. Muiden esitykset liittyivät yrittäjyyden ja innovaatiotutkimusten uusimpiin kehityksiin ja trendeihin. Tutustuin konferenssissa myös uusiin ihmisiin ja verkostoiduin eri maiden ja korkeakoulujen toimijoiden kanssa. Bangkokin konferenssiohjelmaan sisältyi myös Thai-illallinen ja kulttuurishow, jotka avarsivat thai-kulttuurin ja historiaan ymmärtämistä entistä paremmin.

LÄHTEET

Kakkonen, Marja-Liisa. 2012 Learning Entrepreneurial Competences in an International Undergraduate Degree Programme. A Follow-Up Study. University of eastern Finland, Joensuu. Dissertations in Education, Humanities and Theology. No 36. Doctoral dissertation.

Kakkonen, Marja-Liisa 2014. Teaching Methods to Facilitate Learning Entrepreneurial Competences in Higher Education. Teoksessa Worasinchai, Lugkana & Ribière, Vincent (toim.) Proceedings of the 2nd International Conference on Innovation and Entrepreneurship (ICIE2014). Bangkok University, Thailand.

LOPUKSI

Marja-Liisa Kakkonen

Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategian 2009–2015 mukaan yhtenä tavoitteena on aidosti kansainväliset korkeakoulut. Tavoitteena on ollut, että korkeakoulun henkilöstön kansainvälinen kokemus ja kansainväliset yhteydet parantavat tutkimuksen ja opetuksen laatua sekä tukevat opiskelijoiden kansainvälistymistä. Tämä julkaisu kuvasi liiketalouden laitoksen henkilöstön erilaisia kansainvälistymisen muotoja vuodelta 2014. Julkaisussa kuvatut vaihdot ovat ainoastaan osa henkilöstön ulkomaanvaihtoista. Kokonaismäärä oli melko suuri suhteessa laitoksen henkilöstömäärään: henkilöstömäärä oli 30 ja asiantuntijavaihtojen määrä oli 44. Näiden vaihtojen merkityksiä voi tarkastella tarkemmin Mamkin, liiketalouden laitoksen ja yksilön näkökulmasta.

Kansainvälisyys lisääntyy ammattikorkeakoulujen arjessa. Mamkin kansainvälisen toiminnan tarkoituksena on lisätä korkeakouluyhteisön jäsenten monikulttuurista osaamista. Henkilöstön liikkuvuutta ja osaamisen kehittämistä kansainvälisessä oppimisympäristössä kannustetaan. Mamkin strategian mukaan henkilöstön liikkuvuudella pyritään syventämään kansainvälistä partneriverkostoa ja sen myötä parantamaan koulutuksen ja tutkimustoiminnan laatua. Koska kansainvälisyys on mukana myös ammattikorkeakoulujen rahoitusmallissa indikaattoreina (Suomeen saapuvat opiskelijat ja asiantuntijat sekä Suomesta lähtevät opiskelijat ja asiantuntijat), Mamk-tasolla syy kansainvälistyä on myös instrumentaalinen laadullisten motiivien lisäksi. Näistä näkökulmista tavoitteet saavutettiin hyvin.

Liiketalouden laitoksen asiantuntijavaihtojen kokonaismäärä vuonna 2014 tarkoitti myös sitä, että vaihdot sijoituivat eri ajankohtiin vuoden mittaan sekä sitä, että ”jatkuvasti” joku henkilöstön jäsen oli menossa tai tulossa ulkomaan vaihdosta. Näiden myötä keskustelu kansainvälistymisen vaihtoehtoista henkilöstön keskuudessa lisääntyi: vaihdossa käyneet jakoivat mielellään muille kokemuksiaan ja yhä useammat työntekijät kiinnostuivat vaihtomahdollisuudesta. Tähän mennessä liiketalouden laitos on ollut aidosti kansainvälinen lähinnä Business Management -koulutusohjelman opiskelijoiden ja opettamaan kutsuttujen ulkomaalaisten professorien myötä. Oman henkilöstön kansainvälisillä vaihtomäärillä tasapainotettiin saapuvien ja lähtevien vaihtojen kokonaismäärää.

Korkeakoulutus kehittyi yhä kansainvälisemmäksi ja näin ollen myös opettajien olisi pysyttävä kehityksessä mukana. Kansainvälistymisen tuloksena kompetenssien kehittymisen lisäksi omakohtaiset käynnit partnerikouluissa lähes takaavat sen, että opettajat kertovat sopivissa tilanteissa omista kokemuksistaan opiskelijoilleen ja myös innostavat heitä lähtemään vaihtoon opintojensa aikana. Vaihdoissa käyneet opettajat voivat hyödyntää oppimiaan asioita opetuksessaan – hyvänä esimerkkinä Lego Serious Play -opetusmetodin oppiminen hankeseminaarissa Odensessa ja usean opettajan kiinnostus hyödyntää metodia omassa opetuksessaan välittömästi matkan jälkeen.

Yksilötasolla kansainvälistyminen on sekä haaste että mahdollisuus. Ensimmäisellä kerralla ulkomaille vaihtoon lähtevä työntekijä joutuu tekemään suhteessa paljon etukäteisvalmisteluja sekä sisällön, esityksenä tai opetuksena esittämistavan että englannin kielen suhteen. Kynnys lähtöön saattaa olla todella korkea, mutta itsensä haastaminen tällä tavoin on yleensä vaihtoon lähteville palkitsevaa. Kansainvälistymiskokemus on hyvin antoisa mahdollisuus – oli kyseessä sitten opettajavaihto, konferenssi- tai seminaariosallistuminen. Myös englannin kielen käyttäminen työkielenä sekä suullisesti että kirjallisesti saattaa tuntua aluksi haasteelliselta, mutta useimmilla henkilöillä aiemmin hankittu kielitaito aktivoituu melko nopeasti uudelleen. Kaiken kaikkiaan voidaan todeta, että henkilökohtainen osaaminen kehittyi yleensä jokaisella kansainvälistymiskerralla. Meistä suomalaisista tulee vähitellen entistä sosiaalisempia tutustuttuamme uusiin ihmisiin ja myös verkostoitumistaidot kehittyvät vähitellen. Mielenkiintoista on myös se, että mitä useammin vuosien saatossa käy vaihdossa, sitä enemmän kansainvälistyminen kiinnostaa eri tavoin. Lisäksi opettajien verkostoituminen ulkomailla mahdollistaa omien verkostojen hyödyntämisen esimerkiksi kutsumalla verkoston muita jäseniä opettajaksi omille opintojaksoille tai partneriksi laitoksen hanketoimintaan, mikä on Mamkin strategian mukaista toimintaa, eli liikkuvuudella pyritään myös partneriverkoston syventämiseen ja koulutuksen laadun parantamiseen.

Joka tapauksessa kansainvälistymisen hyödyt ovat kiistattomat. Kansainvälisyys tulisi olla myös vastaisuudessa aktiivista ja luonteva osa organisaation toimintaa – niin yksilötasolla, laitostasolla kuin koko ammattikorkeakoulunkin tasolla.

LIITE 1: Konferenssi- ja seminaariohjelmaa

TAULUKKO I: SPACE AGM- ja konferenssiohjelma

SPACE AGM and Conference 23 – 25 April 2014, Barcelona	
Wednesday 23 April For members only --- From 11 am: Registration	
14.00 – 15.00	a. Board meeting: Consell room b. Work in committees: ELD (Eurolanguages), EBD (Eurobusiness), H & T (Hospitality and Tourism Management) + EC (Entrepreneurship), Mobility, Marketing Communications, ERA (European Research Area) and Online Development
15.00 – 15.30	Coffee break
15.30 – 16.45	Continuation Board Meeting and parallel Committee meetings
17.00 – 19.00	Annual General Meeting
20.00 -	Dinner for Board, Chairs and VIPS
Thursday 24 April For members and non-members.	
9.00 – 9.30	Welcome by SPACE President Danute Rasimaviciene
9.30 – 10.15	Keynote Speaker Volker Gehmlich: Qualification Frameworks and Employability – A Dream Team?
10.15 – 10.45	Coffee break
10.45 – 11.30	Keynote Speaker Ilja Laurs: Education and Business: Bridging the gap
11.30 - 12.15	Speakers corner
12.15 – 12.45	Projects – SPACE involvement
12.45 – 13.45	Lunch
14.00 – 15.30	Presentations
Track 1 Room: Favencia – Chair: Ole Faaborg	
Track 3 Room: Julia – Chair: Oivind Strand	
15.30 – 16.30	Workshops
Workshop 1 :	Preparing students for employment in a complex world – Val Finnigan (UK)
Workshop 2:	Emplomobility: PRAXIS and Bootcamp that make the jobs go round - Alexandra Albuquerque (PT)
16.30 – 17.00	Coffee break

17.00 – 18.30	Presentations
Track 2 Room:	Augusta – Chair: Anabela Mesquita
Track 3 Room:	Heures – Chair: Elke Kitzelmann
20.00 -	Aperitive and Gala Dinner followed by Disco dancing and Fireworks!
Friday 25 April <i>For members and non-members</i>	
9.00 – 9.15	Practicalities
9.15 – 10.00	Online session
10.00 – 10.30	Coffee break
10.30 – 13.30	Presentations:
10.30 – 12.00	Track I Room: Besalu - Chair – Ole Faaborg
	1) Beliefs about language learning – Marija Krstinic (HR)
	2) Match of Foreign Language Communicative Competence to Employers' Needs in the Global Market – Rasa Jodiene (LT)
	3) Multicultural Dimension of Corporate Social Responsibility: Preparing Students for Culture-Specific Contexts – Lina Gaigalaite (LT)
Track 3	Room: Amposta – Chair: Danute Rasimaviciene
12.00 – 13.30	Track I Room: Rupit – Chair: Ole Faaborg
Track 2	Room: Besalu – Chair: Val Finnigan
Track 3	Room: Amposta – Chair: Elke Kitzelmann
13.30 – 14.00	The Summer Camp 2013, evaluation and continuation by Oivind Strand, Hoegskolen I Ålesund, Norway
14.00 – 14.30	Summing up and presentation of coming events
14.30 –	Closing lunch and Farewell Cava

TAULUKKO II: Pietarin seminaariohjelma

NORU PROJEKTI; OHJELMA PIETARISSA 28.10–1.11.2014	
Tiistai 28.10.	
Saapuminen Pietariin	
Keskiviikko 29.10.	
Paikka: St Petersburg State Forest Technical University	
9:00–9:30	Kahvi
9:30–9:45	Tervehdykset, käytännön asioita viikon ohjelmaan liittyen
9:45–11:15	Kulttuurienvälinen viestintä. Business kouluttaja E. Velikina
11:15–11:30	Kahvitauko
11:30–13:00	Kulttuurienvälinen viestintä. Business kouluttaja E. Velikina
13:00–14:00	Lounas
14:00–15:00	Siirtyminen Talvipalatsiin
15:00–18:00	Vierailu Talvipalatsissa
19:00	Illallinen
Torstai 30.10.	
Paikka: St Petersburg State Forest Technical University	
9:00–9:30	Kahvi
9:30–11:00	Kulttuurienvälinen viestintä. Business kouluttaja E. Velikina
11:15–11:30	Kahvitauko
11:30–13:00	Kulttuurienvälinen viestintä. Business kouluttaja E. Velikina
13:00–14:00	Lounas
14:00–15:00	Siirtyminen Vodka museoon
15:00–17:00	Vierailu Vodka museossa
17:00–19:00	Kaupunkikierrros
Perjantai 31.10.	
Paikka: St Petersburg State Technological University of Plant Polymers	
9:30–10:00	Kahvi
10:00–12:00	Esitykset artikkeleista
12:00–13:00	Lounas
13:00–14:30	Työpaja: tulevaisuuden yhteistyö ja projektit
14:30–15:00	Kahvitauko
15:00–16:00	Seminaarin päätös Keskustelu Pietarin intensiiviviikosta 15.2–19.2.2014
16:00–17:30	Illallinen, Russian cakes
17:30–19:00	Siirtyminen Jusupovin palatsiin
19:00	Konsertti & kierros
Lauantai 1.11.	
Paluu Pietarista	

TAULUKKO III: IBSEN-tapahtuman ohjelma

IBSEN Conference, 19.-22.11.2014, UVic-UCC Agenda		
Thursday, November 20th		
9.00am -	Words of Welcome	
9.15am – 1.00pm:	Meeting <ul style="list-style-type: none"> • Minutes of the previous meeting in Manitoba • Latest developments among the partners • IBSEN plans and strategies: What's up for the universities? Finding the added value of IBSEN. <ul style="list-style-type: none"> o Marja-Liisa Kakkonen proposal on teaching co-operation within IBSEN o Brainstorming and Discussion 	
1.00-2.30pm	Lunch Break	
2.30-5.00pm	Meeting Presentations: <ul style="list-style-type: none"> o Riza Öztürk & Ralf Kuhlger: Evaluation and Feedback of the German National Agency <ul style="list-style-type: none"> • Brainstorming and Discussion o Groups Working on Further Steps 	
8.30pm	Dinner	
Friday, November 21st		
9.30 – 11.00am	Meeting <ul style="list-style-type: none"> • Results of the Working Groups 	
11.00-1.00pm	<ul style="list-style-type: none"> • Potential conference call • Further IBSEN Development Opportunities • Brainstorming and Discussion 	
1.00-2.30pm	Lunch Break	
2.30-5.00pm	Meeting <ul style="list-style-type: none"> • Future Plans and Strategies • Next Meeting • Miscellaneous • Conclusion of the Meeting 	
Saturday, November 22nd		
Morning (optional):	Sightseeing around Barcelona and Departure of Representatives	

MAMK

University of Applied Sciences

Julkaisija: Mikkelin Ammattikorkeakoulu

Julkaisusarja: D Vapaamuotoisia julkaisuja | Free-form Publications | 52